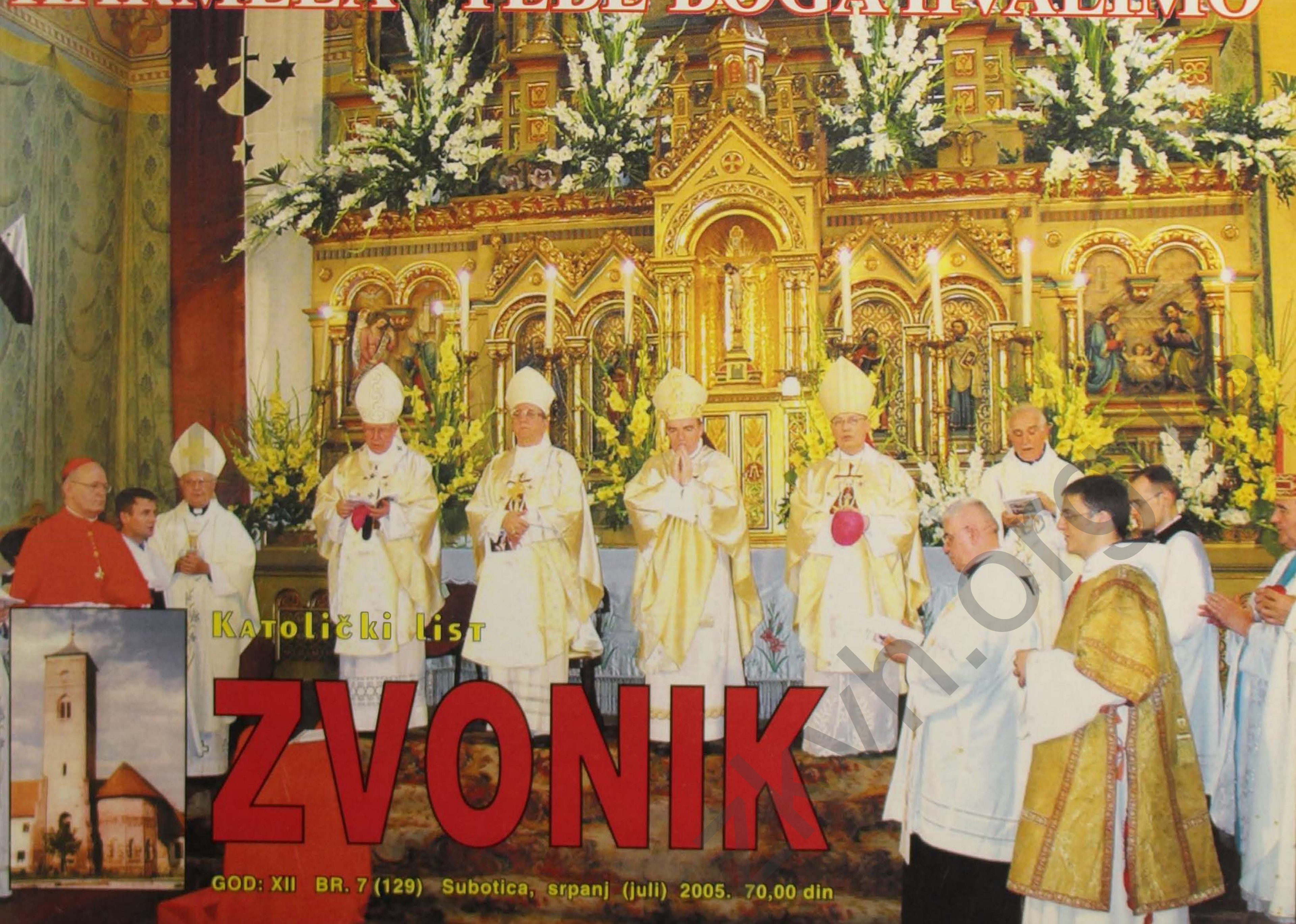

ZA 100 GODINA SOMBORSKOG KARMELA - TEBE BOGA HVALIMO

Katolički list

ZVONIK

GOD: XII BR. 7 (129) Subotica, srpanj (juli) 2005. 70,00 din

U SREDIŠTU

Mladomisnici Ivica, Ignác i Árpád s biskupom Ivanom slave Euharistiju

Jedinstven susret - s predsjednicima Stjepanom Mesićem i Borisom Tadićem

EUHARISTIJA I SVEĆENIŠTVO

Razdoblje od prošlog do ovog *Zvonika* možemo reći da je proteklo u znaku

svećeništva i duhovnih zvanja. Slavili smo Dan SB o. Gerarda Tome Stantića, blagdan apostolskih prvaka Petra i Pavla. Bili smo dionici svećeničkih ređenja i Mladih misa. Nakon četrdeset godina prvi put su se susreli predstavnici svih generacija našeg sjemeništa "Paulinum" od kojih su mnogi postali svećenici. Radovali smo se i svima koji su se javili da od jeseni budu novi pitomci toga sjemeništa. Naš biskup Ivan najavio je početak gradnje bogoslovije u dvorištu doma biskupije. I sve to kao da je dostiglo svoj vrhunac u divnoj proslavi stote obljetnice somborskog Karmela kojoj su predsjedala dva kardinala, desetak biskupa, pedesetak svećenika i dva đakona. Svi su oni službenici oltara. Crkva Kristova, iako nije samo hijerarhijska, ipak je nezamisliva bez hijerarhije, bez službenika koji na sebi nose neizbrisiv biljeg sakramenta Sv. Reda u tri njegova stupnja: đakonu, prezbiteratu i biskupstvu.

Sjećam se jednog primjera kojega sam negdje pročitao kao mladi svećenik pripremajući propovijed o duhovnim zvanjima. Evo, ukratko, toga primjera. Pedesetih godina XX. stoljeća snimljen je u Francuskoj film pod naslovom "Bog treba ljude!". U tom filmu govori se o stvarnom događaju koji se zbio prije stotinjak godina na otoku Sein pred betanjskom obalom. Stanovnici tog otoka uglavnom su se bavili gusarenjem. Pljačkali su brodove koji su doživjeli brodolom i činili druga slična zlodjela. Tamošnji župnik upozoravao ih je u svojim propovijedima da takvo što nije dopušteno činiti sljedbenicima Isusa Krista. No, njegove propovijedi ostajale su bez uspjeha. I na koncu oni su ostali bez svećenika. Ispočetka je život na otoku tekao sasvim mirno. Ljudi su bili sretni da ih nitko više ne kritizira i da smiju raditi što hoće. Ali malo pomalo, ispražnjene duše zbog života bez Boga, počeli su osjećati žeđ za Bogom. Počeli su sami dolaziti u crkvu i moliti se, ali nisu imali svećenika. U takvoj situaciji prisilili su jednog čovjeka da im služi misu, da krštava djecu, pa pokapa mrtve. Učinili su to jer više nisu mogli živjeti bez Euharistije. Činili su nedopuštene stvari ali su time očitovali da ljudi trebaju Boga, ali i da Bog treba ljude, inače će Božja stvar u dotičnom mjestu propasti. Film završava hepiendom. Kad su dobili novog župnika, Božji blagoslov se vratio na njihov otok.

Možda je ovaj primjer malo naivan, ali poruka je jasna. Svećeništvo je veliki dar Crkvi i svijetu. Oni koji imaju stalne svećenike na raspolaganju nisu toga dovoljno svjesni, ali oni koji nemaju svećenika u svom mjestu to jako dobro osjećaju. U našoj biskupiji ima čak tridesetak takvih župa.

Nema Euharistije bez svećenika. Nema sakramenta Pomirenja bez svećenika. Nema Bolesničkog pomazanja bez svećenika i nema sakramenta sv. Reda bez biskupa. Sluga Božji Ivan Pavao II. u br. 28. svoje enciklike "Crkva o Euharistiji" podsjeća da je jedna od bitnih odlika Crkve njezin apostolicitet. Mi vjerujemo u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu. "Apostolsko nasljedstvo u pastoralnom poslanju nužno uključuje sakrament Reda ili od samoga početka neprekinuti niz valjanih biskupskih ređenja. Ovo je nasljedstvo bitno kako bi Crkva postojala u pravnom i punom smislu", ističe Papa. U nastavku tumači razliku između "kraljevskog svećeništva" vjernika laika i ministerijalnog svećeništva te naglašava: "Ministerijalni svećenik je onaj koji izvršuje euharistijsku žrtvu u Kristovoj osobi i prinosi je Bogu u ime cijeloga naroda...". Da bi pojasnio što znači drevni izraz: svećenik vrši euharistijsku žrtvu "in persona Christi", tumači da to nije "u ime" ili "umjesto" Krista, nego da se time "želi reći da je tu onaj pravi slavitelj - dakako, na poseban i sakramentalan način - sam Veliki i vječni Svećenik. Jer on je Začetnik-Autor i prvotni Djelatnik-Aktor ove svoje žrtve i u tome ga nitko ne može zamijeniti" (br. 29). U tom smislu u apostolskom pismu "Ostani s nama Gospodine" poručuje: "Vi, svi vjernici, otkrijte iznova dar Euharistije kao svjetlo i snagu u vašem svagdanjem životu u svijetu, u bavljenju vašim zanimanjem i u najrazličitijim situacijama. Otkrijte iznova taj dar ponajprije stoga da biste u potpunosti doživjeli ljepotu i poslanje obitelji" (br. 30).

Dragi čitatelji! Uvjeran sam da će sadržaj ovoga broja "Zvonika" na povećanom broju stranica, s posebnim dodatkom o proslavi stoljetnice Karmela, biti dovoljan poticaj da zahvaljujete Bogu za svoje biskupe, svećenike, đakona ali i da žarko molite za njih da budu "vjerna slika Kristova" kao i da On, vječni Svećenik, obdaru našu biskupiju i cijelu Crkvu novim duhovnim zvanjima, kako bismo uvijek bili dionici velikog i neprocjenjivog dara Euharistije. Ako idete na odmor, svakako ponosite ovaj "Zvonik", on će vam pomoći da se bolje odmorite. Sretno!

Vaš urednik

Piše: Vjenceslav Mihetec, OCD

GOSPA ŠKAPULARSKA

Mjesec srpanj u srcu svoga tjeka nosi svetkovinu BLAŽENE DJEVICE

MARIJE OD GORE KARMELA. Svetkovina je u našem narodu poznata pod naslovima Gospa Karmelska, Gospa od Karmela, Majka Božja Škapularska, a u Somboru sam znao čuti od svoje starije subraće "ŠKAPULIREVO". Jadranski krug rabi naslov "OGNJENA GOSPA", što se može čuti i u Hrvatskom Gradišću. Svaki od spomenutih naslova ima i svoju povijest i plod je suvremenih Mariologija.

U središtu je ŠKAPULAR. Na Blagovijest 2001. papa Ivan Pavao II. uputio je karmelićanima Pastoralno pismo o Škapularu povodom 750. obljetnice predaje Škapulara: "Providnosni milosni događaj". Ovako govori papa Ivan Pavao II.: "... najčišći oblik pobožnosti Presvetoj Djevici, izražen je poniznim znakom Škapulara". Po njemu smo stavljeni u "duboki sklad s Marijom Bogorodicom, te postajemo kao ona prenositelji božanskog života: I nama Gospodin šalje svoga anđela... i mi moramo primiti Boga u naša srca da u nama bude rođen i da živi u nama kao 's nama Bog' - Emanuel".

Ova bogata marijanska baština Karmela postala je širenjem škapularske pobožnosti tijekom vremena blagom čitave Crkve.

U znaku Škapulara vidno se opaža djelatni sažetak marijanske duhovnosti, koja hrani pobožnost vjernika čineći ih osjetljivima na ljubljenu prisutnost djevice Majke u njihovu životu. Škapular je u biti redovničko odijelo, habit. Tko ga prima postaje pribrojen ili pridružen za jedan stupanj... Reda Karmela, posvećenom služenju Gospi za dobro čitave Crkve. Tko obuče Škapular biva uveden u zemlju Karmela da se hrani njenim plodovima (Jr 2,7), te kuša slatku i majčinsku prisutnost Marije, u svakodnevnom nastojanju da se iznutra obuče u Krista, te ga očituje u sebi živim za dobro Crkve i čitavog čovječanstva.

Stoga su dvije istine na koje podsjeća znak Škapulara. Prvo, neprestana zaštita Presvete Djevice na putu života i času prijelaza u vječnost. Drugo, spoznaja da se pobožnost prema njoj ne može ograničiti na molitve i pobožnosti, nego mora predstavljati "habit", tj. stalno odredište vlastitog kršćanskog ponašanja, satkanog od molitve i nutarnjeg života, po učestalom primanju sakramenata te stvarnog vršenja djela duhovnog i tjelesnog milosrđa.

Divan primjer ove marijanske duhovnosti, koja iznutra oblikuje osobe te ih suobličuje Kristu jesu svjedočenja svetosti i mudrosti tolikih svetaca i svetica Karmela, koji su svi izrasli u sjeni i pod majčinskom zaštitom.

Svoje pismo papa zaključuje vlastitim svjedočanstvom: "I ja nosim na svom srcu već dugo vremena karmelski Škapular! Po ljubavi koju gojim prema zajedničkoj nebeskoj Majci, čiju zaštitu neprestano kušam, želim da Majka Božja pomogne redovnicima i redovnicama Karmela te pobožnim vjernicima koji je sinovski časte, u rastu u njenoj ljubavi te u značenju ovom svijetu prisutnosti ove žene šutnje i molitve, zativane kao Majke milosrđa, Majke nade i ljubavi."

Nek nam papine misli pomognu da prihvatimo Škapular Karmela kao znak naše odanosti Mariji i njezine zaštite na putu vjerničkoga hoda k brdu koje Krist.

MLADA MISA IVICE IVANKOVIĆA RADAKA

Šestodnevna župna priprava

Župljani župe Marije Majke Crkve za slavlje Ivice Mlade mise pripremili su se šestodnevnom pripravom. Najprije je bila trodnevna za ređenje koju je predvodio župnik **dr. Andrija Kopilović**. On je kroz tri večeri na misama govorio o svećeničkoj službi navjestitelja, posvetitelja i pastira.

Prvoga dana trodnevnice za Mladu misu bilo je Euharistijsko klanjanje koje je predvodio **vlč. Goran Vilov**, drugoga dana bila je Služba pokore koju je predvodio **vlč. Mirko Štefković**. Toga dana u posjetu biskupiji i župi Marije Majke Crkve bio je rektor "Germanicum" iz Rima, isusovac, **dr. Franz Meures**. Trećega dana ove župne priprave za Mladu misu o svom zvanju svjedočila su četiri bogoslova Subotičke biskupije koji su predvodili i molitve za duhovna zvanja.

Župa Marija Majka Crkve, nakon dva mladomisnika, ima sada još tri bogoslova: **Nedjeljka, Vjekoslava i Vladimira** te sjemeništara **Vinka**.

Milina mladomisničkog slavlja rastjerala kišne oblake

Ivica je rođen 21. 01. 1979. u Subotici. Roditelji su mu **Lojzija i Jaga rođ. Kujundžić**. Djetinjstvo je proveo na salašu, na Čantavirskom putu. Kroz njihovu "avliju" prolazi granica bikovačke župe i župe Marije Majke Crkve. Djetinjstvo je proveo u obitelji s dva starija brata. Brat **Željko** je oženjen **Ružom Stantić** i imaju troje djece i s bratom **Jašom**, koji mu je bio kum na Mladoj misi. Srednju školu je završio u Subotici, u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji "Paulinum". Studij teologije završio je u Zagrebu u kolegiju Družbe Isusove. Za svećenika ga je zaređio biskup **Ivan Pénzes**, 26. lipnja, u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije.

U nedjelju, 3. srpnja, u marijanskom svetištu "Bunarić" Ivica je svečano proslavio svoju Mladu misu. U tom omiljenom subotičkom marijanskom svetištu, premda je i toga jutro padala kiša, okupio se veliki broj Ivice rodbine te vjernika iz Subotice i okolice. Slavlje je započelo roditeljskim blagoslovom pred milosnim likom Gospe Bunaričke. Župnik i upravitelj svetišta, **dr. Andrija Kopilović**, pozivajući mladomisnika da pristupi oltaru, zamolio je trostruki blagoslov. Blagoslov Božji po zagovoru Majke Marije, blagoslov Crkve

po molitvi svećenika i roditeljski blagoslov oca i majke. Podsjetio je mladomisnika da će ga ta tri blagoslova pratiti cijelog svećeničkog života. Zatim ga je pozdravio u ime svih vjernika i zaželio da snagom svećeničkog reda koji je primio, bude u narodu: navjestitelj Božje riječi ali na svjedočki način; djelitelj Božjih otajstava, ali prožet molitvom te upravitelj stada Božjega, ali služeći mu.

Slijedila je pozdravna reci-

tacija kojom je mladomisnika pozdravila **Nevena Mlinko**.

Potom je mladomisnik u ophodu sa svećenicima, roditeljima i užom rodbinom te s mladima u narodnoj nošnji, pošao prema glavnom oltaru na kojem je slavio svoju Mladu misu. Pred oltarom su ga pozdravile prigodnom "kraljičkom pismom" male "šandorske kraljice".

● **Ivice, ti ćeš biti Kristova nazočnost među nama.**

Svečanu propovijed održao je Ivicin rektor, **dr. Pero Vidović**, isusovac iz Zagreba. On je, polazeći od čudesnog Božjeg djelovanja u povijesti čovječanstva i izabranog Božjeg naroda, govorio i o čudesnom Božjem djelovanju u životu mladomisnika Ivica, te je rekao:

"Slavljenje euharistije koje se događa, koje svećenik za oltarom slavi pred svima nama, ono se nastavlja, nastavlja se u našem životu. Sada bih ja to ovako kazao - Isus kaže 'Tko vidi mene vidi Oca.' Da li bismo mi smjeli ovako reći - mi koji slavimo euharistiju, okupljamo se zajedno sa svojim svećenikom. Da li bismo smjeli reći, tko vidi mene, svatko od nas, ne samo svećenici, tko vidi mene vidi Isusa. Tko vidi Isusa vidi Oca, tko vidi mene kroz moje djelovanje, kroz moje riječi vidi Isusa. Tko je svećenik, tko je kršćanin, prema tome, što nam želi reći ovo evanđelje, jest Isusova nazočnost u ovome svijetu. Tko tvoje lice gleda, gleda Isusovu nazočnost u ovome svijetu.

Dragi mladomisniče Ivica! Dolazeći ovamo jučer prema Subotici kroz našu Slavoniju, Srijem i Bačku vidim često žitna velika polja. Sjećam se pokojnoga biskupa Škvorca koji je jednom rekao, dokle god bude i malo žita igdje, i malo kruha, komadić kruha, i dokle kod bude naših vinograda, čaša, kap vina, dotle će Krist biti među nama prisutan. A ti dragi mladomisniče, ja vjerujem da osjećaš poput biblijskoga naroda da je Gospodin preskakao brda da bi te pozvao. Nisi se ti baš ni dao odmah. U stvari znači da nisi bio površan, da si razmišljao. Kada si čuo od svoga župnika da je moguće krenuti u sjemenište, u klasičnu gimnaziju, postati sjemeništara,

ako se ne varam u jednoj svojoj nepisanoj biografiji kazao si: 'Ja, ja tamo neću stići nikada!' I otišao si u ekonomsku školu, ma vrlo dobru školu. Što nam je tako važno kao ekonomija. Ali Gospodin koji preskače brda našao je načina da pozove svoga Ivicu, da postane njegov svećenik. Dakle, Ivica je bio oprezan. Zbog čega je krenuo iz jednoga mogućeg zanimanja, atraktivnoga, unosnoga, da postane ekonomist, zbog čega je krenuo postati svećenik? Ne zbog prestiža.

Čuli smo prvo čitanje. Sjetio bih se riječi pape Pavla VI. koji na jednome mjestu kaže: 'Svećenik je čovjek'. Ivice, ti si čovjek, 'koji nema svoju riječ. Svećenikova riječ jest Kristova riječ'. Poput one biblijske za Levijevo pleme kojemu nije ništa ostalo u naslijeđe jer Gospodin je njegova baština. Gospodin je tvoja baština. U stilu prvoga čitanja, a Pavao VI. na jednome mjestu veli: 'Ti kao svećenik nemaš prava!' Nikakvo pravo, ti si svoje pravo darovao djeci i starcima i bolesnima i nemoćnima. Dao si svoje pravo onima koji nemaju pravo. Dao si svoje pravo onima koji nisu voljeni. I često ćeš osjetiti možda i osamljenost, možda nešto poput djela Bernanosa *Razgovor seoskoga župnika*, gdje župnik, svećenik nakon jednoga silnoga djela koje se dogodilo po njegovim rukama, gleda u svoje ruke i kaže: 'Bože, pa to je samo milost! Ti si taj koji to sve skupa činiš!'

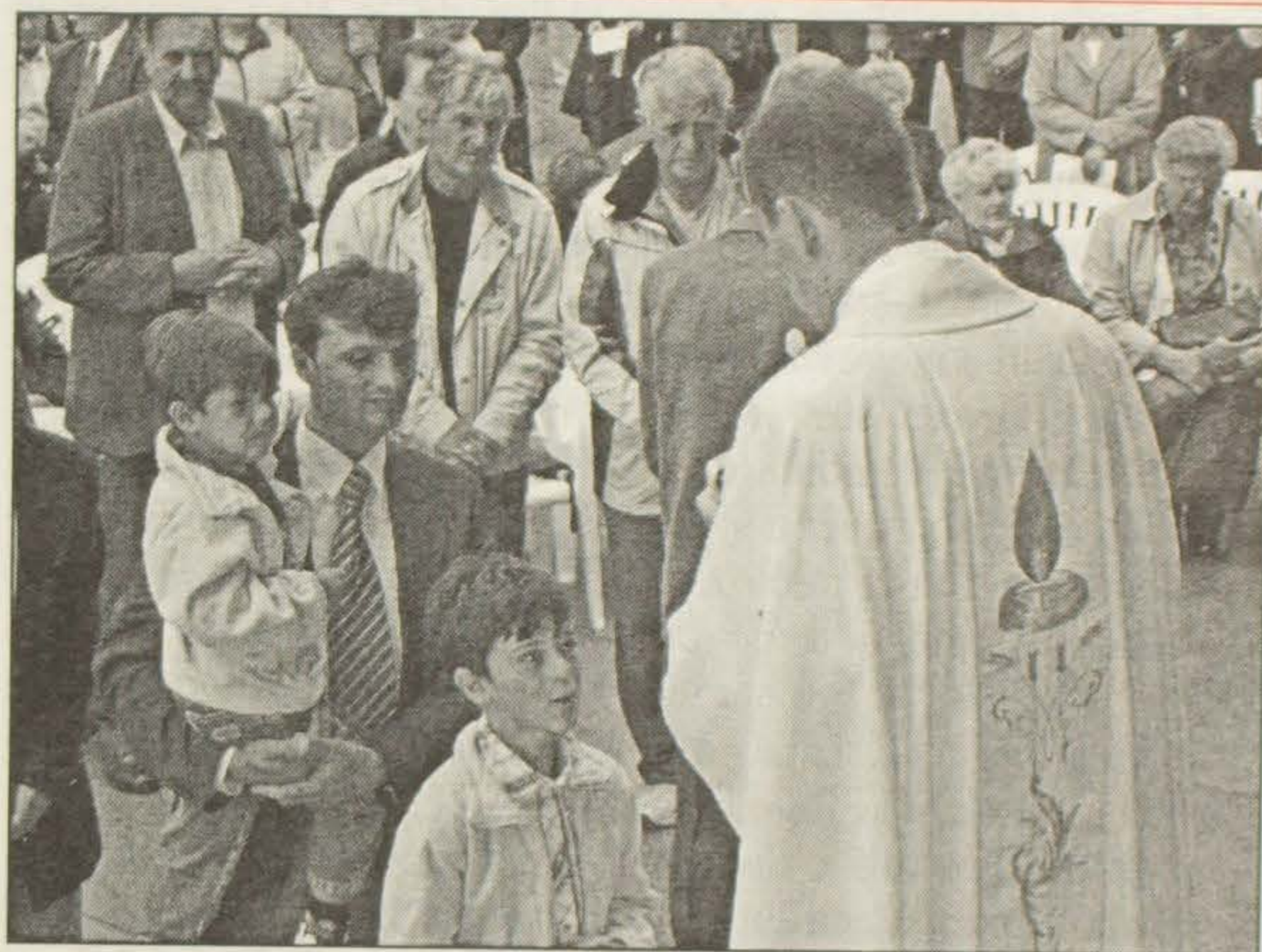

Ivice, ti ćeš biti Kristova nazočnost među nama. Sve je Božja milost, kažem, sve je Bog taj koji čini. Ali znamo i u teologiji, milost i narav, gratia - natura, sve je Božja milost, ali Gospodin od tebe očekuje, i ti to činiš, i očekuje od svakoga svećenika, što bi rekao Rahner: 'Svećenik budućnosti, jest svećenik koji će znati doći do vlastitoga srca.' Nema puno svećenika, sve je manje danas, ali ako to budu ljudi koji znaju naći vlastito srce, opet navodim Rahnere: 'Ako u vlastitome srcu otkriju probodeno srce, probodeno srce svoga Gospodina, tada taj mali broj svećenika, bit će dostatan, jer su našli svoje vlastito srce da ljude vode, svakoga, njihovome srcu.'

Dragi Ivice! U tome, u tvome služenju, koje počinješ ovom svečanom Mladom misom, kako reče lijepo prečasnai župnik maloprije, gdje se skupilo sve sada, sve bogatstvo koje ćeš ti kasnije imati, prate te naše želje. Rekao sam maloprije, bit ćeš možda nekada i sam, ali pratimo te mi tvoji prijatelji, prate te tvoji roditelji u prvom redu, svi mi skupa. I znat ćeš i u tim možda najusamljenijim trenutcima, poput možda onih koje je osjećao naš Gospodin te noći o kojoj govori ovo evanđelje koje smo čuli na početku. Te noći koja je bila noć iščekivanja kada je trebao Mesija doći. A njegovi učenici iščekuju Mesiju, a Mesija među nama, među njima je bio tada Mesija.

Ivice! Ti ćeš znati da je Gospodin taj koji djeluje i znat ćeš da te prati jedan nježni zagovor, jedna topla prisutnost, jedna blaga prisutnost, a to je prisutnost Gospodinove Majke i tvoje Majke, Djevice Marije. Amen.

• Prvi put prijenos mise sa Bunarića na valovima Radio Marije

Đakonsku službu na misi vršio je o. Endre Nagy, karmelićanin, a kod mise su asistirali i njegovi kolege sa studija Mario Pavlović iz Mostarske biskupije i Siniša Vujčić iz Riječke biskupije. Euharistijske darove za misu prinijeli su mladi u narodnim nošnjama. Na misi su pjevali združeni zborovi župe Marije Majke Crkve i zbor mladih Collegium musicum catholicum, pod ravnanjem Miroslava Stantića, a na kraju mise i dječji zbor s par pjesama pod ravnanjem Nataše Konstadinović. Živi ukras slavlja bila su djeca i mladi u bunjevačkim narodnim nošnjama.

Na kraju mise zahvalnom riječju mladomisnik se obratio svojim roditeljima, bratu Jaši, koji mu je bio kum na Mladost Misii i Željku i njegovoj obitelji, zatim propovjedniku-ректорu, svom župniku i svima koji su ga molitvama podržavali na putu prema svećeništvu. Nakon njega mladomisniku je u ime svih župljana čestitao župnik dr. Andrija Kopilović i pozvao sve okupljene na Agape koji su za sve sudionike slavlja priredili članovi Pastoralnog vijeća župe i pozvao ih je da se ne razilaze odmah iz svetišta jer im je Bog nakon nekoliko dana kiše podario sunce.

Mladomisniku je zatim u ime rodbine čestitala prigodnom recitacijom njegova nećakinja Ivana Radak, nakon čega je slijedio mladomisnički blagoslov.

Mladu misu je prenosio izravno "Radio Marija".

Slavlje je nastavljeno u mladomisnikovoj obitelji, na salašu, pod "šatom".

Andrija Anišić

DJELOVALA JE MILOST - MIMO MOJE VOLJE, ALI NE I PROTIV MOJE VOLJE

/Iz razgovora za Radio Mariju s mladomisnikom Ivicom/

Čaba: *Kaži našim slušateljima, kako si se to odlučio da postaneš svećenik?*

□ **Ivica:** Vrlo zanimljivo pitanje, koje ljudi najčešće postavljaju. Naime, kada Bog udjeljuje taj duhovni poziv i kada neko ga poziva da bude njegov učenik, uvijek je riječ o vrlo različitom načinu pristupa. Sjećam se još kako je župnik jedne nedjelje, pri koncu osmog razreda osnovne škole, u navještaju rekao kako dečki mogu upisati Biskupijsku gimnaziju "Paulinum". Kroz glavu mi je prošla misao: "Ja tamo neću nikada otići!" Nakon osnovne škole pošao sam u ekonomsku školu gdje sam završio samo prvi razred. I dok je trajala ta prva godina ekonomske škole u meni se jednostavno ne-svjesno budila misao i razmišljanje o svećeničkom pozivu. Sada kada razmišljam o tome vidim da je Bog pripremao teren, djelovala je milost, mimo moje volje, ali ne i protiv moje volje. I da budem konkretan. U ekonomskoj školi se nisam baš do kraja uklopio u društvo, jer je većina razmišljala sasvim drugačije. Jednoga dana je došlo do prilično oštre, ali samo verbalne rasprave između mene i kolege. Nisam se mogao složiti s njegovim stajalištem i u meni je sazrela misao: "Ja idem u sjemenište!" Tu sam misao priopćio roditeljima.

Mama me je molila da završim prvi razred pa da onda odlučim hoću li prijeći u sjemenište i promijeniti školu, jer se plašila da na koncu neću završiti nijednu. Rekao sam svome župniku koji me u tome podržao. Međutim, kako je prvi razred odmicao, počeo sam izlaziti u grad, nalazio sam svoje društvo i moram priznati da mi se baš više i nije išlo u sjemenište. I sjećam se, bilo je to kolovoza 1994. god. Moj brat je bio bandaš. I nekoliko dana uoči Dužijance, na predstavljanju bandaša i bandašice koje već tradicionalno obavlja moj župnik, on je nakon predstavljanja, koje je tada još bilo u Bunjevačkom kolu, sišao s bine i u prepunoj dvorani se zaputio ravno k meni. Pozdravio me i odmah pitao: "Hoćeš li ti u sjemenište?" Kako sam ja inače malo povučen, a u to vrijeme župnik je za mene bio pojam nečega velikoga, autoritet, ja sam se jednostavno sramio njemu reći NE! Kako ću ja njemu, župniku, starijem čovjeku reći NE. Pa to nije lijepo. I tada sam rekao DA i od toga "Da" sve je počelo. Prešao sam u Biskupijsku klasičnu gimnaziju "Paulinum", i tako je to krenulo.

A na pitanje, kako prepoznati duhovni poziv, rekao bih samo jednu rečenicu - otprilike to je jedan nemir, koji je moguće riješiti samo tako da Bogu kažeš DA. I nakon toga čovjeka zahvati duboki mir i sigurnost.

● **Čeka me poslijediplomski studij u Rimu. Mislim da je to potrebno i našoj Crkvi i vjerujem da će mi to pomoći jednoga dana u mom svećeničkom služenju s ljudima**

Čaba: *Sada si zaređen za svećenika, što dalje?*

□ **Ivica:** Dalje me, iako sam završio studij u Zagreb, Bogu hvala, opet čeka studij. Biskup me šalje na poslijediplomski u Rim. Za sada mi se čini da imam volje, imam mogućnosti, dragi Bog će dati blagoslova. Mislim da je to potrebno i našoj

Crkvi i vjerujem da će mi to pomoći jednoga dana u mom svećeničkom služenju s ljudima. Što ću raditi kasnije, ne znam, ali bih svakako volio raditi s ljudima, biti i župnik ili već tako nešto.

● Služenje - bit Euharistije i svećeništva

Čaba: *Evo držim u rukama Tvoju pozivnicu za Mladu misu. Kao geslo je napisano: "Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih!" To je iz Ivanova evanđelja u dijelu koji govori kako Isus pere noge apostolima. Zašto si uzeo baš ovo geslo?*

□ **Ivica:** I to ima svoju "povijest". Naime, dok sam bio na duhovnim vježbama prije đakonskog ređenja, pred otprilike godinu i pol dana, čitao sam encikliku pape Ivana Pavla II o Euharistiji. I tada me je dirnula misao, koja mi je već i otprije bila poznata, da evanđelisti Matej, Marko i Luka opisuju posljednju večeru i donose ustanovu Euharistije, a jedino apostol Ivan dok opisuje posljednju večeru govori o pranju nogu. E sada, kako je moj zaštitnik apostol Ivan a nalazimo se u Godini euharistije, smatrao sam to vrlo zgodnim kako bih istaknuo da je prema Ivanu služenje bit Euharistije. No, ne samo da sam smatrao zgodnim to istaknuti, nego mene osobno to u proteklom periodu stalno nosi, nosi i potiče na pravi smisao svećeništva, koji se nalazi u Euharistiji i služenju! Vrhunski primjer takva služenja ljudima je dao sam Krist u smrti na križu, kojemu su prethodili mnogi drugi Isusovi čini. Ponavljam, zadivljuje me evanđelist Ivan svojom porukom kako je na jedinstven način dočarao bit euharistije, pa i svećeništva - a to je služenje!

● Netko je za mene žarko, žarko molio.

Čaba: *Što bi na kraju poručio slušateljima Radio Marije?*

□ **Ivica:** Puno toga, a najvažnije jest: "moliti". Sada kada razmišljam o svome zvanju, i kako je to teklo kroz proteklih desetak godina, uviđam da je bilo perioda kojih se sada jednostavno uplašim, a tada nisam ni bio svjestan njihove težine pa iz toga zaključujem da je netko žarko, žarko molio za mene. I zahvaljujem svima na tome.

Ali još više! Molim sve slušatelje Radio Marije da se mole ne samo za mene, nego za sve ovogodišnje ređenike, za sve svećenike i za nova duhovna zvanja, jer više nego ikada danas je potrebno biti pravi svjedok i pravi Kristov učenik, a to ja ne mogu sam biti nego samo uz podršku mnogih molitelja. Budite i vi među njima, dragi slušatelji Radio Marije.

/Razgovarao: Čaba Kovač/

NOVI SVEĆENICI SUBOTIČKE BISKUPIJE

Osim Ivica Ivankovića Radaka, naša biskupija dobila još dva nova radnika u velikoj žetvi Gospodnjoj na bačkoj ravnici. Na blagdan apostolskih prvaka Petra i Pavla na mađarskom jeziku zaredio je biskup Ivan Péntzes za svećenike **IGNÁCA BRASNYÓA**, iz Srbobrana i **ÁRPÁDA VEREBÉLYA**, iz Srbobrana.

Ignác Brasnyó

Árpád Verebely

Brasnyó Ignác, rođen je 18. 07. 1979. u Srbobranu, od oca Ignáca i majke Kovács-Bicskei Julianne. Srednju školu je završio u Subotici, u Paulinumu. Teološke studije završio je u Segedinu. Svoju mladu misu svečano je proslavio u rodnoj mu župi u Srbobranu, u nedjelju, 3. srpnja. Za svoje mladomisničko geslo izabrao je riječi iz prve Petrove poslanice: "Sve poštuju te, bratstvo ljubite" (1 Pt 2,17). On će i ove godine nastaviti vršiti dužnost prefekta sjemeništa "Paulinum" koju je vršio i prošle godine kao đakon.

Verebelyi Árpád, rođen je 20. 02. 1979. u Temerinu, od oca Lászla i majke Berki Otilije. Srednju školu je završio u Subotici, u Paulinumu a studij teologije u Egeru. Mladu misu je slavio u rodnoj župi sv. Rozalije u Temerinu, u subotu, 2. srpnja. Mladomisničko geslo mu je bilo: "... i sam Otac vas ljubi" (Iv 16,27). Svoje svećeničko poslanje započeo će službom kapelana u Bačkoj Topoli.

Uredništvo "Zvonika" od srca čestita mladomisnicima, raduje se njihovom svećeništvu i želi im puno zanosu i nadahnuća u svećeničkom služenju. /Zv/

DAN SLUGE BOŽJEGA GERARDA TOME STANTIĆA U SOMBORU

U somborskoj karmelićanskoj crkvi u petak, 24. lipnja proslavljen je Dan Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića o 49. obljetnici njegove smrti. U ovom slavlju sudjelovali su vjernici grada Sombora i hodočasnici iz Subotice, Sonte, Bačkog Monoštora, Starog Žednika, Tavankuta i Bajmoka.

Slavlje je započelo molitvom Krunice koju su predmolile redovnice. Svečanu sv. misu predvodio je subotički biskup **mons. Ivan Péntzes**, u zajedništvu s novim priorom somborskog karmelićanskog samostana **o. Anđelkom Jozićem** i s još desetak svećenika subotičke biskupije. Prigodnu propovijed održao je **preč. Andrija Anišić**, urednik katoličkog lista "Zvonik". On je u svojoj propovijedi podsjetio okupljene vjernike da je somborski karmelićanski samostan slavi ove godine stotu obljetnicu svoga postojanja. U tom stoljetnom samostanu SB o. Gerard proveo je 52 godine. On je sudjelovao u njegovoj gradnji i u više navrata vršio je službu poglavara toga samostana. O. Gerarda hrvatski karmelićani nazivaju "ocem hrvatskog

Karmela" jer je u somborskom samostanu započelo formiranje Hrvatske karmelske provincije. Za formiranje Provincije i otvaranje samostana u Zagrebu o. Gerard se osobno dogovorio s **bl. kardinalom Stepincem**. U drugom dijelu propovijedi pozvao je vjernike da se mole za njegovo proglašenje blaženim te da se njemu utječu u svojim potrebama, jer je u procesu beatifikacije vrlo značajno da se proširi štovanje budućega blaženika odnosno sveca, istaknuo je propovjednik. U završnom dijelu propovijedi pročitao je nekoliko misli o. Gerarda o Euharistiji, istaknuvši kako je za o. Gerarda Euharistija "Veće čudo nego sav svijet sa svom svojom dobrotom i ljepotom" a "štovatelj Euharistije je bogatiji i moćniji od svih bogataša i kraljeva". O. Gerard je snagu za osobni rast u svetosti kao i za sav svoj redovnički život i pastoralni rad crpio iz Euharistije. O tom svjedoči jedna njegova bilješka: "Moja je moć u pomoći koja dolazi od Euharistije." Na drugom mjestu piše: "Ja nemam ništa. Ti imaš sve. Ovome si me naučio kad sam jutros rano u koru klečao. Da, Ti si u meni. Ti čini po meni. Kad ti djeluješ onda mi dušu miluješ." O. Gerard je mnoge sate provodio u klanjanju što je obrazložio riječima: "Koliko trenutaka tko provede pred Euharistijom toliko dragih kamenova nabavi." Na koncu svoje propovijedi preč. Anišić je pozvao nazočne vjernike da u ovoj Godini Euharistije nasljeđuju ljubav o. Gerarda prema Euharistiji kako bi i sami mogli rasti u svetosti.

Na koncu mise biskupu, okupljenim svećenicima i vjernicima na sudjelovanju u ovom slavlju zahvalio je o. Prior istaknuvši značaj ovakvog okupljanja u procesu beatifikacije o. Gerarda.

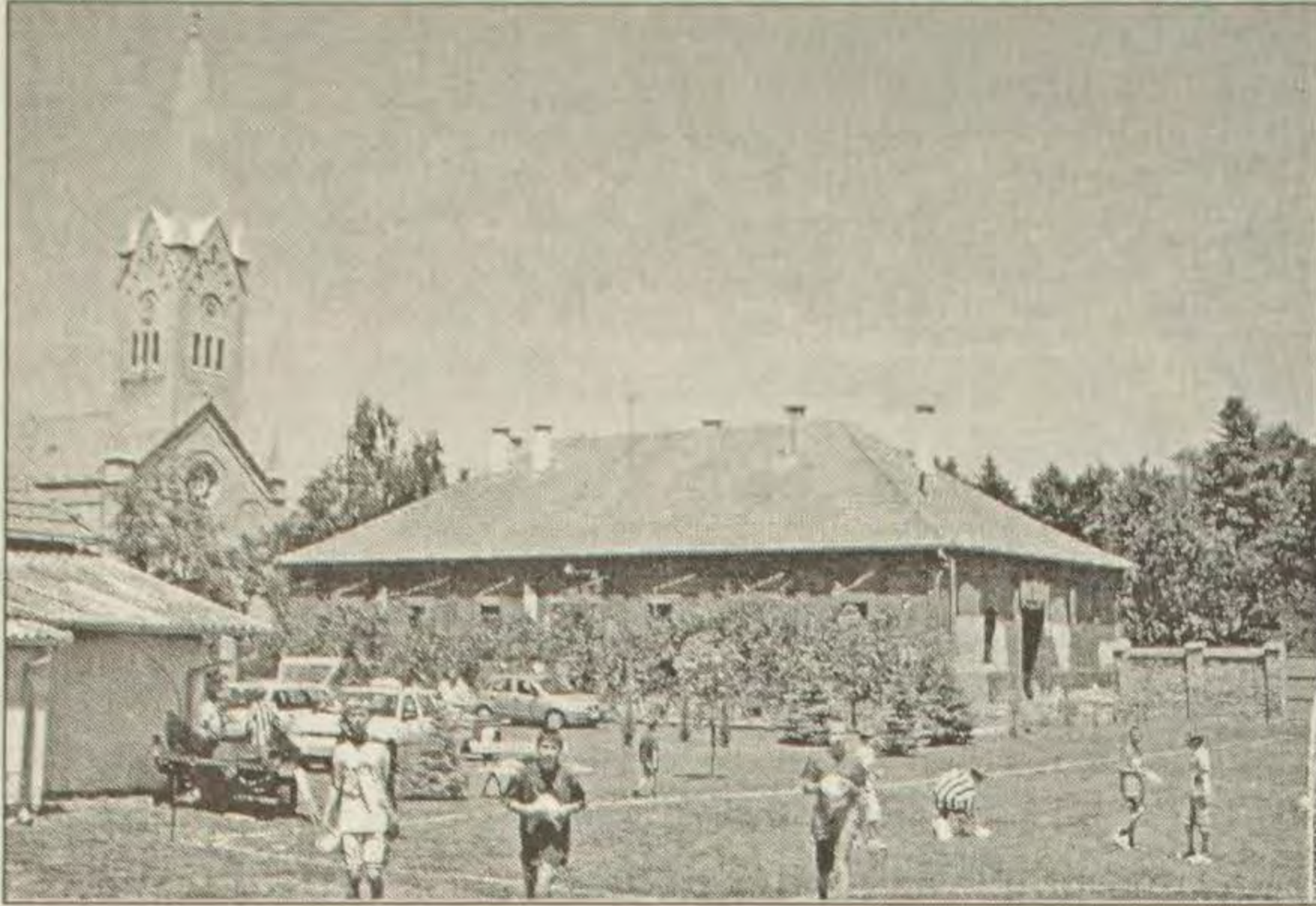
Ovim slavljem u ime Vicepostulature ravnao je **o. Mato Miloš**. On je podsjetio da je biskupijski proces u kauzi o. Gerarda završen i da se on sada vodi u Rimu u nadležnim ustanovama. O. Mato je na koncu mise pozvao prisutne da se posluže knjigama i brošurama o o. Gerardu te da se što više utječu u njegov zagovor u svojim potrebama i poteškoćama te da o eventualnim uslišanjima obavijeste Vicepostulaturu u Zagrebu ili u Somboru. Zatim je sve pozvao da se okupe pred grobom o. Gerarda gdje je biskup predmolio molitvu za njegovo proglašenje blaženim i svetim i preporučio njegovom zagovoru sve nakane sudionika ovoga slavlja.

Prethodnog dana slično takvo slavlje održano je na mađarskom jeziku. /A.A./

DAN MINISTRANATA

U župi Srca Isusova u Tavankutu, u subotu, 25. lipnja održan je Dan ministranata tri subotička dekanata. U susretu je sudjelovalo 80 ministranata koji su došli s desetak svojih župnika odnosno kapelana. Među okupljenim ministrantima najmlađi je imao šest godina a najstariji devetnaest. U 10 sati ministranti su svečano ušli u crkvu gdje ih je pozdravio domaćin susreta dekan **preč. Franjo Ivanković**. Slijedilo je predstavljanje ministranata iz pojedinih župa. **Vič. dr. Marinko Stantić** je zatim ministrantima održao kratko predavanje o značaju euharistijske, svećeničke i ministrantske službe. Poslije toga su se ministranti razdijelili u

četiri skupine u kojima su predvođeni župnicima razgovarali na istu temu napose svjedočeći o svom ministriranju u pojedinim župama. Svaka grupa imala je i konkretan zadatak u pripremi za svetu misu koja je bila središnji dio toga susreta. Jedna skupina pripremila je čitanja, druga je napisala molitve vjernika, treća je pripremila sve za prinos darova, a svi ministranti jedne grupe ministrirali su kod mise.

Sv. misu je predvodio vlč. **Mirko Štefković**, koji se nalazi na poslijediplomskom studiju u Rimu. On je u svojoj homiliji podsjetio okupljene ministrante na značaj njihove službe ističući kako je njihovo posluživanje kod oltara ne samo posluživanje

svećenika nego i samog Krista na što trebaju biti ponosni. Ministranti iako su isti kao i drugi dječaci i djevojčice koji sudjeluju u misi, ipak su drugačiji od njih jer su bliži Isusu.

Među mi-

nistrantima dječacima propovjednik je posebno pozdravio tri djevojčice "ministrantice", izrazivši nadu da će ih na budućem susretu biti i više, jer je Crkva odobrila da i djevojčice mogu ministrirati.

Poslije sv. mise bio je zajednički ručak koji su priredili župljani tavankutske župe. Poslije ručka bio je kviz koji je uz suvremena katehetska pomagala pripremio vlč. dr. Marinko Stantić. Zanimljivost kviza je bila da se u kvizu nisu natjecale pojedine župe nego sami ministranti po skupinama koje su bile sačinjene iz raznih župa. Pitanja u kvizu bila su iz općeg poznavanja katoličke vjere s posebnim naglaskom na Euharistiju i ministrantsku službu.

Susret je završio dvosatnim druženjem i natjecanjem u nogometu i odbojci.

A. Anišić

SLAVLJE BRAČNIH PAROVA

U župi sv. Roka, 19. lipnja po treći put slavili su i zahvaljivali Bogu bračni parovi jubilarci odnosno oni koji slave tzv. okrugle obljetnice braka. Na slavlje su se ove godine okupila 23 bračna para. Oni su u svečanoj procesiji pošli u crkvu iz dvorišta župnog doma. Pred oltar su došli uz pratnju svadbene koračnice, koju su svirali članovi Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem **Stipana Jaramazovića**. Orkestar je sudjelovao i pod cijelom sv. misom uz župni zbor.

Sv. misu je predvodio župnik **Andrija Anišić**. On je u svojoj propovijedi podsjetio na Euharistiju koja je najbolji zalag "vjerosti do kraja" i "ljubavi koja ne prestaje" za sve bračne parove. Potaknuo ih je da svakodnevnim zajedničkom molitvom i sudjelovanjem u nedjeljnoj misi neprestano usavršavaju svoju ljubav i tako očituju mladima koji se pripremaju za brak da su, usprkos svih poteškoća, bračna ljubav i vjernost, doista lijepi i mogući te da su temelj sretne obitelji.

Bračni parovi slavljenci aktivno su sudjelovali u misi čitajući Božju riječ i predmoleći Molitve vjernika a psalam je pjevala **Marija Jaramazović**.

Na kraju mise župnik **Andrija Anišić** i s. **Silvana Milan** svakom bračnom paru darovali su, u znak sjećanja na ovo slavlje, po jednu ružu i prigodnu čestitku.

Da i ove godine ovo slavlje bude lijepo organizirano i da sve lijepo prođe pobrinula se **Mirjana Nimčević**, pročelnica Obiteljskog odjela s članovima toga odjela.

Slavlje je poslije sv. mise nastavljeno u župnom dvorištu. /Zv/

DESETI MEĐUNARODNI SEMINAR ZA SVEĆENIKE

U svetištu Kraljice Mira u Međugorju, od 4. do 9. srpnja održan je Deseti međunarodni seminar za svećenike, čija je tema bila: "Euharistija i Marija - Što god vam rekne, učinite!". Predavač na seminaru je bio **fra Zvezdan Linić**, ofm. Fra Zvezdan je rođen 1941. u Svilnom, u franjevački red je stupio 1958., a za svećenika je zaređen 1967. godine. Kao svećenik djeluje među hrvatskim radnicima u Innsbrucku i u Parizu, te na Trsatu, u Karlovcu, Novom Sadu, Osijeku i u Zagrebu od 1981. do 1997. godine. Od 1997. godine ravnatelj je Kuće susreta Tabor pri Franjevačkom samostanu u Samoboru gdje organizira i vodi brojne tečajeve duhovnih vježbi i seminare duhovne obnove za sve staleže u Crkvi. Na ovogodišnjem Međunarodnom seminaru za svećenike je sudjelovalo 380 svećenika iz cijeloga svijeta, a iz naše biskupije bio je vlč. **Davor Kovačević** iz Bačkog Brega. Od ponedjeljka do subote organiziran je bogat program, a u petak je Križni put na brdu Križevcu predvodio **fra Jozo Zovko**, koji je u poslijepodnevnim satima toga dana vodio molitvu i razmatranje. Seminar je završen u nedjelju svetom misom u crkvi svetog Jakova u 12 sati.

Zlatko Gorjanac

KRIZMA U SV. MILETIĆU

U crkvi u Svetozar Miletiću pripreme za krizmu trajale su nekoliko godina jer su sakrament krizme primili vjeroučenici viših razreda osnovne škole.

Uoči krizmanja, u subotu 11. lipnja krizmanici su se susreli s preuzvišenim ocem biskupom Ivanom Péntzesom u crkvi Rođenja BDM. Za ovu prigodu u Miletić su došli i krizmanici iz Stanišića i Riđice. Susret je protekao u vrlo živoj atmosferi. Imao je biskup mnogo toga mladima reći, a i oni su imali pitanja za svoga biskupa.

Vjernici su se u velikom broju ispovjedili za ovu prigodu, kao i za slavlje Prve pričesti. Tako je sam čin krizmanja, 12. lipnja bio doista u pravoj duhovnoj atmosferi a crkva je bila premalena da primi veliki broj vjernika. Sakrament sv. krizme iz ruku biskupa Ivana primilo je 86 krizmanika. Svetu misu je predvodio biskup Ivan a s njim su misu slavili vlč. **Atilla Zselér** iz Subotice i mjesni župnik **Antal Egedi**. Na misi je bio i bogoslov **Gabor Bognár**. Posebno je bila upečatljiva biskupova kratka ali vrlo sadržajna i poticajna propovijed na oba jezika.

Antunovo u Miletiću

Mnogi su se vjernici po završetku obavljanja pobožnosti 13 i 9 utoraka ispovjedili i pripremili za omiljeni spomendan sv. Antuna. Na sv. misu u čast sv. Antuna vjernici su donijeli ljiljane na blagoslov a došla su i djeca koja su također, po tradiciji blagoslovljena. Misu je predvodio **Endre Horvat** iz Sombora koji opslužuje i župu u Čonoplji. Kapelan iz Bačkog Monoštora

Svetozar Miletić - Sv. Antun - 2005.

Robert Kozma propovijedao je na hrvatskom jeziku, a na misi je bio i župnik iz Telečke **Árpád Pasztor**. Na ovoj sv. misi mjesni župnik **Antal Egedi** proslavio je imendan.

Lucia Tošaki

SVEČANA SJEDNICA INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"

SJEĆANJE NA PREPORODITELJA BAČKIH HRVATA

U subotu, 2. srpnja u crkvi sv. Roka u Subotici održana je svečana sjednica Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunovići". Sjednica je održana u povodu 190. obljetnice preporoditelja bačkih Hrvata, biskupa Ivana Antunovića i bila je otvorena za javnost.

Na početku sjednice zbor mladih "Collegium musicum catholicum" izveo je skladbu **Zdenke Kočonde** "Bačka" pod ravnanjem **Miroslava Stantića**. Pozdravnu riječ okupljenim članovima Instituta i gostima uputio je predsjedavajući Instituta **dr. Andrija Kopilović**. On je među ostalim rekao: "Velikani, koji pripadaju određenom narodu, uvijek su za taj narod svjetlo koje treba slijediti i osobe kojima trebamo biti zahvalni. Biskup Antunović živio je u jedno osobito vrijeme, puno izazova i mogućnosti. On je na te izazove i mogućnosti odgovorio na način koji zadivljuje i nadahnjuje i danas. Koliko god se povijest mijenja i nekada ne ponavlja, ipak je istina da okolnosti života podunavskih Hrvata u nekom smislu trajno nameću iste probleme i iste izazove... I danas bi nas biskup Antunović poučavao kao u svoje vrijeme. Radio bi na našem vjerskom i moralnom preporodu da bismo onda bili sposobni za narodni, prosvjetni i kulturni preporod...". Govoreći o radu Instituta koji nosi njegovo ime rekao je: "Naš Institut je i osnovan da bi nastavio utrim stazama koje je Antunović započeo, služeći se metodama kojima se on služio. Međutim, svjesni smo da smo i kao zajednica i kao pojedinci samo sjena onoga što je on bio, činio i značio. No, to nas ne ispričava da ne radimo i ne odgovorimo potrebama i poslanju u sadašnjem povijesnom trenutku." Osyrćući se na rad Instituta, dr. Kopilović je istaknuo značajnu prisutnost te ustanove u životu i radu hrvatske zajednice u Bačkoj u posljednjih petnaestak godina. Spomenuo je osobito značajnu izdavačku djelatnost ali i redovito organiziranje književnih večeri,

znanstvenih predavanja, koncerata i dr. Kao jedno značajno djelo Instituta najavio je skoro otvaranje "Hrvatske čitaonice" i Hrvatskoga društva za pomoć učenicima "Bela Gabrić" u kući **prof. Bele Gabrića**, pokojnog člana tog Instituta.

U nastavku sjednice **Andrija Anišić**, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta, prikazao je u kratkim crtama životni put i djelovanje biskupa Ivana Antunovića. On je u svom predavanju osobito naglasio kako je, proučavajući posljednjih mjeseci bogatu pisanu baštinu biskupa Antunovića i njegovo djelovanje uočio kako sve ono što sada hrvatska zajednica ima i radi ima svoj čvrsti temelj u životu i radu biskupa Antunovića. "Njegovo životno geslo bilo je 'Sve za vjeru, narodnost i riječ svoju'", istaknuo je predavač. "Promatrajući sadašnji život i rad hrvatske zajednice na ovim prostorima mogu reći da sada, iako imamo slične pa i veće probleme, ipak imamo daleko više nego što je hrvatska zajednica imala u njegovo vrijeme. No, u svakoj instituciji i u svakoj inicijativi može se prepoznati svijetli trag njegove osobe i njegovog rada", istaknuo je predavač. On je na kraju svog predavanja, govoreći o pripremi magistarskog rada pod naslovom "Bračni i obiteljski moral u djelima biskupa Ivana Antunovića" rekao kako je čitajući i istražujući utvrdio veliki broj članaka biskupa Antunovića koji dosada nisu nigdje registrirani. Dosada se osim njegovih pisanih i rukopisnih djela, spominju uglavnom 34 članka i 7 dopisa. On je međutim pronašao dosada ukupno preko 220 članaka i 56 dopisa. Popis toga naći će se kao prilog u njegovom magistarskom radu.

U drugom predavanju pod naslovom "Iz baštine koja zadužuje", tajnik Instituta **Franjo Ivanković** govorio je o inkulturaciji vjere kod Hrvata-Bunjevaca kroz rad biskupa Ivana Antunovića. To je bio zapravo izvadak iz njegove diplomske radnje na Teološko - katehetskom kolegiju Družbe Isusove u Zagrebu. U svom predavanju on je istaknuo: "U svom radu Ivan Antunović vjeri daje prednost pred narodnošću pojedinca. Svjestan je da vjera daje nadnaravnu vrijednost svemu našem djelovanju. Ona se ostvaruje u življenju pojedinca i zajednica. Njezina uloga u čovjekovu životu ne može se zamijeniti drugim elementima." Naveo je Antunovićeve riječi: "Vjeru u narodu utamanit, jest u čovjeku uzbuditi oholost i uzglanicu (jastuk) neradnosti prostrt. A ovim se narod nepodiže, već svakim danom dublje pada. Bez Boga neima u ljudstvu života, dakle, ne može da bude ni blagostanja." Iz toga slijedi njegova zauzetost i narodni preporod. U tom je smislu preč. Ivanković naveo sljedeće Antunovićeve riječi: "Bunjevci i Šokci u ugarskoj dugo su spavali. Pojedini rodoljubi i njihovi prijatelji redom su se pomoljavali na pozorištu, da jih probude, dignu, pouče i u kolo prosvijećenih naroda povuku, ne bju li složni pokrenuli obću misao: kako da se razvije njihova narodnost, obezbiedi njihov jezik, promaknu njihove škole, unaprijedi njihovo gospodarstvo i tim smrtnoj pogibelji otme njihov život. Ali ti su jedva sievnuli žarom ljubavi domovinske, već su i zašli u zabit zaboravnosti." Stoga se on dao

Događanja u Subotičkoj biskupiji

na mukotrpan preporoditeljski i prosvjetiteljski za svoj narod.

Na sjednici su, uz članove Instituta i druge goste, sudjelovali i predstavnici Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici **Iva Aranjoš** i **Tihomir Šilović**. Voditeljica večeri bila je prof. **Katarina Čeliković**, pročelnica "Bunjevačko-šokačke knjižnice" Instituta i predsjednica "Hrvatske čitaonice".

Susret je završio zbor poznatom skladbom **Milana Asića** "Blagoslovljena ova zemlja moja". /A.A./

ZAVRŠENO NATJECANJE RISARA U OKVIRU "DUŽIJANCE 2005."

Ivan Gedović i **Alojzija Bašić Palković** iz Tavankuta pobjednici su ovogodišnjeg natjecanja risara koje je u subotu održano na salašu **Grge Tikvickog** na Bikovu. Najbliži pobjednicima bili su risarski parovi **Marinko Kujundžić** i **Eržika Juhas** iz Male Bosne i **Petar Tikvicki** i **Emera Poljaković** iz Starog Žednika, kojima je pripala druga i treća nagrada. Među mladima najuspješniji su bili **Ivan Tikvicki** i **Nataša Prčić**. I ove godine među gostima najatraktivnije manifestacije "Dužijance" bila je ministrica poljoprivrede **Ivana Dulić Marković**, kao i aktualni i bivši gradonačelnik Subotice, izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije te mnoštvo gledatelja iz Bikova, Subotice i okolnih naselja. Usprkos kiši koja je padala prethodnu noć, vrijeme je bilo ugodno za naporan risarski rad i prikaz "kadgodašnjih" poljoprivrednih poslova. Domaćini natjecanja risara bili su **Ivanka** i **Ivan Matković**, a samo nadmetanje je održano na parcelama **Stanka Kujundžića**, **Josipa Rajčića** i **Antunu Gabrića**. Natjecatelji su došli iz Male Bosne, Đurđina, Tavankuta, Starog Žednika, ali i Bačkog Brijega, Gornjeg Brijega, Mužlje, Sajana, Kecela u Mađarskoj i Županje u Hrvatskoj. /Radio Subotica - hrvatsko uredništvo/

Najbolji među risarima

RADIO MARIJA SLUŠA SE I U SUBOTICI

Od subote, 18. lipnja 2005. godine, program jedine katoličke radio postaje u Srbiji i Crnoj Gori - Radio Marije - može se pratiti i **u Subotici, i to na 94,2 Mhz FM.**

Podsjetimo se da je ova radio postaja počela s radom u Novom Sadu prije godinu i pol, a do sada se mogla slušati u krugu od 50 kilometara oko Novog Sada na 102,9 Mhz. Sada se program čuje i u krugu od 50 kilometara oko Subotice na gore spomenutoj frekvenciji.

Pozivamo sve zainteresirane za suradnju, župnike i laike, da se jave na naš e-mail: admin@suboticka-biskupija.info.

Potrebni su suradnici-volonteri, a postoji mogućnost pri-

jenosa svetih misa i drugih liturgijskih zbivanja sa teritorija cijele subotičke biskupije.

Van iz studentske klupe

Četvrtak, 23. lipnja, 16 sati je prošlo, mladež se polako počinje okupljati ispred Mimare u Zagrebu. Časkanje je popunilo prazninu čekanja. Istovremeno, netko je vjerojatno veoma uzbuđen i nestrpljiv... Mladi (većinom) Vojvođani su tu zbog promocije svog kolege. Da, netko je diplomirao, a oni su se okupili to ispratiti.

Naime, u pitanju je diplomski koncert Subotičanina **Marina Kopilovića**, koji je u klasi izv. prof. **Cynthia Hansell Bakić** završio solo pjevanje na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Vrijeme je da se to i proslavi. Tako je, u 16,30 sati, u muzeju Mimara priređen koncert, na kojem je subotički tenor izveo nekoliko kompozicija uz pratnju višeg umj. suradnika **Darka Domitrovića** (za neke možda poznatijeg kao supruga operne pjevačice **Sandre Bagarić**). Na programu su bila djela i operne arije Mozarta, Legrenzia, Schumana, Bellinia, Hatza, Bizeta i dr. Osim mladih kolega, studenata, prijatelja i poznanika, te svakako profesora, na koncertu je bila nazočna i Marinova uža rodbina, te gđa **Marija Hećimović** iz Hrvatske matice iseljenika. Nakon formalnog dijela, poslije kojega je uslijedilo čestitanje, druženje, uz prigodni domjenak i u nešto ležernijem ozračju, nastavilo se u prostorijama Muzičke akademije u Zagrebu.

Eto primjera kako je netko završio svoj studij, priredio lijep koncert i potaknuo i druge koje isti (ili sličan) događaj tek očekuje na razmišljanje... Jer, ipak je to veliki (i nužan) prijelaz u životu pojedinca - izaći iz studentske klupe; ne biti više student... Sve nas isti čeka - prije ili kasnije...

Biserka J.

Početak procesa beatifikacije Ivana Pavla II.

Samo 87 dana poslije smrti pape **Ivana Pavla II.** u Rimu je službeno započeo biskupijski proces proglašenja blaženim ovog Božjeg ugodnika. Proces je službeno započeo u rimskoj bazilici sv. Ivana Lateranskoga 28. lipnja u večernjim satima. Ovaj službeni početak procesa proglašenja blaženim pokojnoga pape nije iznenadio crkvenu javnost jer je mnoštvo vjernika već na ukopu klicalo "SVETAC ODMAH". Praksa Crkve je da od smrti budućeg kandidata za blaženika treba proći barem pet godina. Međutim, život i djelo pokojnoga pape toliko je bilo primjerno i svjedočko da je Crkva odstupila od pravila kako bi ugodila molbama mnogih štovatelja pokojnoga Pape.

Molitva za zadobivanje milosti zagovorom slugu Božjega pape Ivana Pavla II.

O, Sveto Trojstvo, zahvaljujemo ti što si Crkvi darovalo papu **Ivana Pavla II.** i dalo da po njemu zasja nježnost tvoga očinstva, slava križa Kristova i sjaj Duha ljubavi. Svojim punim pouzdanjem u tvoje beskrajno milosrđe i u Marijin majčinski zagovor on nam je pružio živu sliku Isusa dobrog pastira i pokazao da je svetost najviši oblik redovitoga kršćanskoga života i put ka postizanju vječnog zajedništva s tobom. Daj nam, njegovim zagovorom, po tvojoj volji, milost što je molimo, nadajući se da će on uskoro biti ubrojen među svete. Amen.

DUŽIJANCA U STAROM ŽEDNIKU

U Starom Žedniku proslavljena je Dužijanca u nedjelju 10. srpnja. Da bi što bolje mogli zahvaliti Bogu za kruh svagdašnji, vjernici ove župe pripremili su se trodnevnom duhovnom obnovom (7. - 9. 07.) koju je predvodio **dr. Andrija Kopilović**, župnik župe Marije Majke Crkve. Svaku večer bila je prilika za ispovijed, sv. misa i prigodna propovijed. Teme propovijedi su bile sljedeće. Prvo veče: Euharistija u sebi - na temelju doživljaja dvojice učenika iz Emausa, prema apostolskom pismu: "Ostani s nama, Gospodine", Ivana Pavla II.; drugu večer: Euharistijsko Srce Isusovo. Protumačio je zapravo što se događalo u Isusovom

Srcu u času ustanovljenja Euharistije. Naglasio je da je Euharistija najveći izražaj ljubavi i služenja. A treću večer je razmatranje bilo marijansko: "Kako je Marija primila Euharistiju i čuvala je u svom srcu".

Svečanu sv. misu zahvalnicu u nedjelju predvodio je **preč. Andrija Anišić**, župnik župe sv. Roka i naslovni opat iz Subotice u zajedništvu sa **vlč. Attilom Zsellerom**, pomoćnikom u biskupskoj kancelariji u Subotici. Župnik **Željko Šipek** zbog povrede noge nije mogao sudjelovati u slavlju, ali je duhom i molitvom bio s vjernicima na slavlju, prikazujući svoje trpljenje kao žrtvu zahvalnicu a okupljenim vjernicima i gostima obratio se pismom koje je pročitao predvoditelj slavlja. U svom pismu on je osobito istaknuo plodnu desetogodišnju suradnju župe i Mjesne zajednice u organiziranju Dužijance.

Slavlje je započelo dočekom bandaša i bandašice koji su pred crkvu došli na svečanim karucama, gdje su ih čekali svećenici i djeca i mladi u narodnim nošnjama. Prigodnom recitacijom pozdrav bandašu i bandašici i pozdrav Dužijanci uputila je **Maja Poljaković**. Svi su potom svečano ušli u crkvu da zahvaljuju Bogu i slave ga zbog divnih djela njegovih. Domaćini ovog lijepog slavlja bili su bandaš **Franjo Vojnić Hajduk** i bandašica **Dragica Radak**, te mali bandaš **Antun Čipak** i mala bandašica **Karolina Šarčević**. Živi ukras ovoga slavlja i ove godine bio je lijepi broj djece i mladih u bunjevačkim narodnim nošnjama. Prvo čitanje na misi čitala je bandašica. Bandaš, koji je inače student glazbe u Segedinu, divno je otpjevao psalam, a drugo čitanje pročitao je mali bandaš.

U prigodnoj propovijedi **preč. Anišić** je govorio o kušanjama koje i ove godine prate žetvu kako zbog učestale kiše tako i zbog najavljene niske cijene pšenice. On je pozvao marne zemljoradnike da budu razboriti, te posavjetovavši se sa stručnjacima, promisle o sisanju nekih drugih biljnih kultura koje će im donijeti željenu dobit koja im je nužna za život. Zamolio ih je da se svim dopustivim sredstvima bore za pravednu cijenu svojih proizvoda, ali da hranu nikada ne uništavaju, jer će zbog njihovog marnog rada netko sigurno imati slatki komad kruha, iako će na njihovom radu netko drugi zaraditi. No, Božja nagrada sigurno neće izostati. U nastavku propovijedi on je podsjetio okupljene i na

jedan drug kruh, kruh koji "daje život svijetu" koji je jednako tako važan kao i kruh svagdašnji, ali za vječni život još važniji, jer samo onaj tko "bude jeo od toga kruha živjet će uvijek". Propovijed je završio s nekoliko misli o Euharistiji Sluge Božjega o. **Gerarda Tome Stantića**, sina bačke ravnice, odraslog na đurđinskim salašima, i tu je među nama živio svetim životom i ostavio nam primjer kako trebamo živjeti i kao ljudi i kao kršćani da bismo bili sretni na zemlji i da bismo dostigli blaženu vječnost.

Molitve vjernika predmolili su mladi u narodnim nošnjama. Poslije sv. mise bila je euharistijska procesija u kojoj smo pjevajući sakramentske pjesme na poseban način dali hvalu dragom Bogu za kruh i za Euharistiju.

Poslije sv. mise bandaš i bandašica su predsjedniku Mjesne zajednice **Mirku Ostrogoncu** pred župom predali kruh.

Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem kantora **Nikole Ostrogonca** a kao gosti nastupili su **Marin Kopilović** i njegovi prijatelji koji su svirali i pjevali za vrijeme pričesti.

Krunu ovogodišnje Dužijance, koja simbolizira devet prvih petaka u godini Euharistije, izradila je **Ana Milodanović**.

Kulturni program u sklopu Dužijance

Trodnevnu duhovnu pripremu za dužijancu pratio je i trodnevni kulturni program. U četvrtak je bilo tamburaško veče - memorijal **Paje Matkovića**, žedničkog učitelja tamburice. Nastupili su orkestri "Biseri", "Ravnica" i "Romans". U petak je bilo recitatorsko veče posvećeno pjesmama **dr. Ante Sekulića** koje je nadahnuto recitala **Nevena Mlinko**. Uz to je bila i izložba ručnih radova i fotografija koje se odnose na period od proteklih deset godina.

U subotu je koncert je održao **Marin Kopilović**. **Marin** je nedavno diplomirao na Muzičkoj akademiji u Zagrebu obranivši svoju diplomsku radnju 23. 06. u zagrebačkom "Mimari". Bio je to prvi njegov koncert kao diplomiranog glazbenika. S njim su nastupili i njegovi prijatelji iz Zagreba.

Bandašicino kolo

Slavlje žedničke Dužijance završilo je Bandašicinim kolom. Na otvaranju kola nastupili su folklorci HKC "Bunjevačko kolo" iz Subotice kao i folklorci žedničkog ogranka toga Centra, uz nazočnost koreografa **Davora Dulića**, čiji rad sve više oduševljava kako folklorce tako i njihove roditelje kao i sve brojniju publiku. Bila je nazočna i **Hajnalka Sič**, zadužena za žednički ogranak.

Prisutnima se na početku kola obratio i **Mirko Ostrogonac**, predsjednik MZ, koji je Žedničanima do sljedeće Dužijance obećao "plin". /*Kata M.O. i Nikola O.*/

BLAGDAN BL. MARIJE PETKOVIĆ

Župljani sv. Roka u Subotici i ove su godine svečano proslavili blagdan bl. Marije Petković, koju su izabrali za suzaštitnicu svoje župe a ona je zaštitnica i dječjeg vrtića koji nosi njezino ime a koji drže njezine sestre "Kćeri Milosrđa". Za blagdan su se pripremili devetnicom. Svaki dan na sv. misi čuli su po jedan odlomak iz blaženičinih spisa i zajednički molili njezinu molitvu "Djelo prikazanja". Na sam blagdan bila je svečana sv. misa njoj u čast koju je predvodio župnik **Andrija Anišić**. U prigodnoj propovijedi on je okupljenim vjernicima pročitao i protumačio nekoliko njezinih misli o Euharistiji pozivajući ih da nasljeđuju njezinu ljubav prema tom velikom i divnom otajstvu naše vjere.

On je izrazio radost i ponos što je bl. Marija Petković više puta bila u crkvi sv. Roka, jer se baš ne mogu svi pohvaliti da je u njihovoj crkvi i župi bio i molio netko od blaženika odnosno svetaca kao što je slučaj s tom župom. On je ujedno sestrama koje žive u samostanu, a osobito onima koje rade u župi, čestitao blagdan i zahvalio na molitvama i suradnji. Poslije sv. mise djeca iz vrtića "Marija Petković" koja su sudjelovala na misi, predvodili su s odgojiteljicom **Marinom** procesiju s upaljenim svijećama, tamjanom i blaženičinim moćima do njezine kapelice. U kapelici je župnik predmolio blaženičine "Hvale i Zazive" a svi su vjernici su potom zajedno izmolili molitvu njoj u čast. /Zv/.

Zamjena prozora na zvoniku

Na zvoniku crkve Uznesenja Blažene djevice Marije u Titelu 1. lipnja zamijenjeni su prozori. Ovi prozori nisu mijenjani još od 1902. godine. Zbog dotrajalosti i propadanja drveta postojala je opasnost pada prozora a time i ugrožavanja sigurnosti prolaznika. Pet novih prozora (kopija starih) uspješno je napravio stolar iz Loka István Santa. Skidanje starih i

postavljanje novih prozora djelo je nekolicine vjernika župe (P. Vukov, J. Lakatoš, A. Lakatoš, N. Fabijan, S. Šandor) koji su uz svesrdnu pomoć župnika **Franje Lulića** uspješno posao privesti kraju. Izrada prozora koštala je 48.000 dinara a novac su prikupili vjernici. Izgled naše crkve je sada mnogo ljepši i molimo zagovor naše zaštitnice BD Marije da i u budućem razdoblju uzmognemo poraditi oko uljepšavanja Božjeg hrama Bogu na slavu.

Radomir Hucki

MISA ZAHVALNICA U POVODU STOTOG ROĐENDANA IVKE PAJZER

Ove godine na blagdan Tijelova bila je iznimno lijepa i rijetka svečanost u crkvi u Vrbasu. Naime, toga je dana svoj stoti rođendan proslavila teta **Ivka Pajzer, rođena Mikulić**. Od prije pet godina više nije mogla dolaziti u crkvu, pa je župnik **Jenő Varga** pohađao prije Božića i Uskrsa da se dostojno pripremi za slavlje najvećih kršćanskih blagdana.

Teta Ivka se rodila 5. maja 1905. godine u Ličkom Petrovom Selu kao prvo dijete od petero djece svojih roditelja. Nakon završetka Prvoga svjetskog rata otac **Ivo** je spakirao svoju obitelj pa je u potrazi za boljim životom krenuo za Vojvodinu. Tako je teta Ivka kao 13 godišnja djevojčica stigla u Vrbas. No nakon braka sa **Ivom Brajdićem** za vrijeme

Drugoga svjetskog rata vratili su se u svoj stari zavičaj. Bio je to ujedno i uspon na Kalvariju života: morala je sahraniti dvoje svoje maloljetne djece i muža, pa je ponovno potražila bolje životne uvjete u Vrbasu. Udala se i po drugi put, za **Karla Pajzera**, i dragi Bog im je podario još jedno dijete: **Julijanu**, koja se danas brine za svoju staru majku.

Teta Ivka je primjer za svoju djecu, unučad a i za širi krug brojne obitelji te ljudima svoje okoline i vjernicima u župi svojom marljivošću, pobožnošću, dobrotom. Učila je svoju djecu da se boje Boga i vole ljude oko sebe. No ona nije samo podučavala svoju djecu, nego im je dala primjer svojim vladanjem, plemenitošću svoga jednostavnog srca. Krunica joj je još i danas svaki dan u ruci - i ima se za koga moliti, danas joj je već razgranata i brojna familija.

Neka dragi Bog još poživi u radosti, sreći i zdravlju te u svojoj milosti teta Ivku na radost svih svojih milih i dragih!

Župnik

Proslava sv. Antuna u Pančevu

Na spomendan sv. Antuna u župnoj crkvi slavljene su dvije mise, u 17 sati na mađarskom i u 19 na hrvatskom jeziku. Vjernici iz prigradskog mjesta Vojlovica bili su na misi na mađarskom a iz Starčeva na hrvatskom. Obje mise predvodio je **preč. János Fiser**, naddekan Zrenjaninske biskupije. **Vlč. Tomás Masa** je vrlo lijepo propovijedao. Svečano je bilo na obje mise, ali na misi na hrvatskom bilo je toliko vjernika da je bilo ljudi i pod korom. Mise su završene procesijom u kojoj je nošen kip sv. Antuna. Na samom kraju preč. dekan vjernicima je blagoslovio ljljane a potom i djecu. Prisustvo dvadesetero djece osvježilo je ovaj događaj. Župnik **Mihály Erös** uputio je riječi zahvale svima koji su sudjelovali u ovom lijepom slavlju.

Nenad Ješić

Krizmanje u Opovu

Sakrament sv. Potvrde mladima u Opovu podijelio je u nedjelju, 19. lipnja preuzvišeni biskup **László Huzsvár**. Svečana misa započela je procesijom od župnog stana ka crkvi uz zvonjavu zvona. Crkva je bila lijepo uređena i ukrašena bijelim kalama te ispunjena vjernicima.

Jedanaestero krizmanika predstavio je župnik **Mihály Erös**. Oni su na ovoj sv. misi čitali Božju riječ i molitvu vjernika te prinijeli darove na oltar. Nadahnuto je propovijedao otac biskup, a bio je nazočan i preč. naddekan **János Fiser**. Zbor je svojim pjevanjem uzveličao sv. misu. Ocu biskupu i naddekanu te prisutnim vjernicima na kraju se zahvalio župnik **Mihály Erös**.

Nenad Ješić

Krizmanje u Pančevu

Svečano je bilo u župi u Pančevu u nedjelju 19. lipnja jer je na dvojezičnoj sv. misi šesnaestero krizmanika primilo Duha Svetoga, među kojima je bilo i dvoje odraslih. Sakrament sv. Potvrde podijelio je biskup **László Huzsvár**. On je predvodio sv. misu i vrlo nadahnuo propovijedao o Duhu Svetom kojemu trebamo dopustiti da djeluje među nama, da nas cijele obuhvati i prožme svaku poru našeg bića. Velika radost ispunila je naša srca zbog prisustva oca biskupa budući da je još dva tjedna prije imao zdravstvenih problema te nije nigdje krizmao u biskupiji. Molili smo zagovor sv. Antuna za njegovo zdravlje te smo beskrajno zahvalni Nebeskom Ocu što je uslišio naše molitve.

Krizmanike je predstavio župnik **Mihály Erös**, a krizmanici su aktivno sudjelovali na sv. misi.

Vjernici su ispunili crkvu do posljednjeg mjesta. Uređenost crkve ostavila je poseban dojam na oca biskupa, napose kompozicija od sedam svijeća na i oko misnog oltara koje su simbolizirale sedam darova Duha Svetoga.

Nakon župnikove zahvale biskupu i svim vjernicima na sudjelovanju, druženje je nastavljeno u dvorani doma sv. Ambrozija (koji se nalazi u župnom dvorištu).

Nenad Ješić

VIJESTI IZ IRIGA

I ove godine smo se osvjedočili da mjesec svibanj nije samo mjesec života, rađanja, cvijeća i proljeća - a za nas kršćane još i Marijin mjesec, nego je i mjesec okrutnosti, nesreće i žalosti. Tako smo se na početku mjeseca uz moljenje krunice, duhovne obnove za svećenike Srijema koje se održane u Petrovaradinu na temu "Svećenik i Euharistija", rastali u Irigu s mladim **Petrom Češkovićem**. Bio je obrazovan, načitan... Nije stigao ni na pola "Vremena". Očekivali su svi da će puno postići.

Misa na petu obljetnicu smrti + **Franje Biskmajstera** podsjetila nas je da je čovjek sposoban za sve, ali i da je stvoren za vječnost, jer Otac je onaj komu sve pripada i zna što je njegovo!

Veliki događaj Duhova proslavili smo osobito svečano u Dobrodolu. Čovjeku je najpotrebniji osobni kontakt s Bogom i čovjekom ali jezikom ljubavi, naglasio je župnik. A čovjek praćen ljubavlju, pomognut zagovorom i okupljen oko Marije, lakše razumije i živi otajstvo crkve - slušali smo drugog dana Duhova na filijali u Šatrincima s gostima iz Srbobrana među kojima su bili župnik, kantor i nekoliko žena pjevača - aktiv žena u ručnom radu.

U Vrdniku nas je napustio čovjek lijepog imena: **Alojz Anžur**, druželjibiv. Volio je i djecu...

Veliki blagdani koji su slijedili bili su prilika da se sjetimo pokojnih obitelji: Urban - Draž, Pižem - Komarčević, Rušpaj. Obuzimale su nas misli koje je tom prilikom izrekao župnik: Prijatelj je životna dragocjenost - lijek života, pola života; prihvatiti neizrecivost osobe pa i Boga znači ljubiti i živjeti! Dajmo se prepoznati kao radosni i živi kršćani - kao žive pokaznice.

"Pokaznica" je bila i mala **Marijana Varga** koja je krštena u Šatrincima. Bog nam je dao život da ga ljubimo i cijenimo, ali u posljednji dan svibnja rastanak s voljenom i cijenjenom osobom u Irigu: sahrana **Josipa Horvata**, uglednog trgovca. Kako doći do čovjeka, kako steći dobro srce pokazala nam je svetkovina Srca Isusova i Marijina kad se na misi za istu osobu okupio lijepi broj vjernika i prijatelja. Na početku lipnja uslijedila je duhovna obnova za svećenike Srijema u Petrovaradinu na temu: Srce Isusovo i srce svećenika.

Slijedio je kraj školske godine i vjeronauka u školi. Župnik je sudjelovao na maturalnoj večeri osmaka u Vrdniku, na dan škole u Irigu gdje je bila prigodna akademija i ručak.

Blagdan sv. Antuna proslavili smo u Nikincima (srijemsko hodočasničko mjesto) te u filijali Vrdnik i u župi Irig.

Bili smo domaćini članovima Ekumenskog vijeća Hrvatske biskupske konferencije na čelu s pomoćnim biskupom zagrebačkim **mons. Vladom Košićem**. U pratnji mu je bio naš biskup **mons. Đuro Gašparović**. Posjetili su sjedište Vikarijata u Petrovaradinu, manastir Novo Hopovo, župnike u Irigu i Rumi.

Život nije osiguran dok ne prođe kroz smrt, a ovozemaljski život i rad izmore čovjeka. Ta istina bila je tako očita pri rastanku sa **Zoricom Sabor**, pravoslavne vjernice, koju je župnik, po želji djece, sahranio u Irigu.

Ne može biti ljepše nego kad cijela obitelj sudjeluje i slavi: vjenčali su se katolik **Đuro** i pravoslavka **Jasmina**; krstili su svoju djecu **Andreu** i **Jovana** (jedne blizanke su već krstili), a jedna od njih je ovogodišnja prvopričesnica. U Irigu: **Jovana, Ivona**; u Vrdniku: **Doris, Ana-Marija, Emanuel** i **Igor**.

U Novom Sadu Ministarstvo vjera i Ministarstvo prosvjete i sporta priređuje seminar za učitelje na kojem je bio prisutan i župnik, a onda Prva sveta pričest u Šatrincima: **Danijela, Pavle** i **Dejan**, a u Dobrodolu: **Suzana** i **Ivan**.

Izvešće završavamo svetkovinom sv. Petra i Pavla. Taj dan je obljetnica ređenja mnogih svećenika pa tako i našeg župnika koji ove godine slavi 30. obljetnicu. Svečanije će je proslaviti 5. studenog ove godine, na blagdan Svih svetih srijemskih mučenika, u okviru 200. obljetnice župne crkve u Irigu i 25. obljetnice njegovog župnikovanja među nama. /f.f./

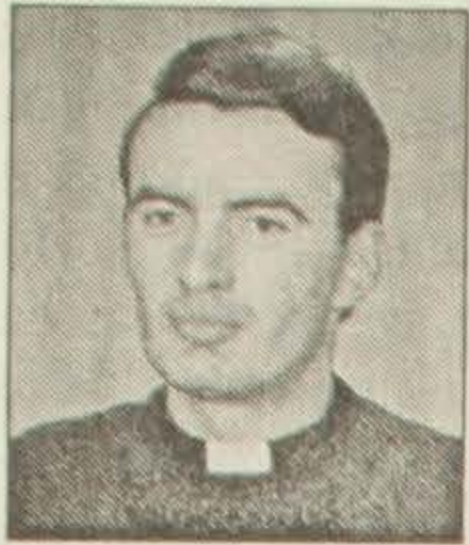
COLLEGIUM MUSICUM CATHOLICUM u Beogradu

Na blagdan Sv. Antuna 13. lipnja zbor COLLEGIUM MUSICUM CATHOLICUM gostovao je u župi istoimenog sveca u Beogradu. Sveto misno slavlje je predvodio đakovačko-srijemski biskup **Đuro Gašparović** uz prisustvo petnaestak svećenika. Zbor je izvodio skladbe Vidakovića, Klobučara, Asića i drugih. Zborom je ravnao **Miroslav Stantić**, a na orguljama ga je pratio **mr. Kornelije Vizin**. Zbor je svojim nastupom oduševio publiku. Nakon prijatne večere, zbor je pozdravio prisutne goste i predstavio područje Bačke skladbama: "Bačka" Kočonde i "Blagoslovljena ova zemlja" Asića, koje su prisutni pohvalili pljeskom.

Petar Gaković

Priredio: Franjo Ivanković

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu ušao u sastav Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

U Osijeku je u petak 17. lipnja upriličeno svečano potpisivanje dokumenta kojim je Bogoslovski fakultet u Đakovu postao punopravnim članom Sveučilišta u Osijeku. Potpisnici ugovora bili su: nadbiskup zagrebački kardinal **Josip Bozanić**, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, i biskup đakovački i srijemski **dr. Marin Srakić** te **dr. Dragan Primorac**, ministar znanosti, obrazovanja i sporta, i **dr. Gordana Kralik**, rektorica Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.

Ovom događaju prethodila je odluka Kongregacije za katolički odgoj da se Teologija u Đakovu koja je bila afilirana Katoličkom bogoslovnim fakultetu u Zagrebu, kanonski izdigne na stupanj fakulteta. Prvim dekanom novoosnovanog fakulteta imenovan je **dr. Nikola Dogan** koji je i simbolički primio dekanski lanac od rektorice dr. Kralik.

Ovaj događaj smatra se velikim uspjehom Đakovačke biskupije koja je sada dobila Fakultet. /GK/

Simpozij o papi Ivanu Pavlu II. u Zagrebu

U petak 24. lipnja u Hrvatskom institutu za povijest, u organizaciji pet uglednih crkvenih i svjetovnih institucija održan je Simpozij o životu i radu pokojnoga Pape. Na ovom skupu sudjelovali su mnoge poznate crkvene i svjetovne osobe. Svi izlagači su se složili da je djelo pokojnoga Pape neizmerno veliko. Najčešće je pozivao ljude na izgradnju civilizacije ljubavi. Taj pojam prvi je upotrijebio papa **Pavao VI.**, a **Ivan Pavao II.** koristio ga je u mnogim prilikama kako bi ga podigao na pedestal ideala suvremenih sinova Crkve i ljudi dobre volje. Ivan Pavao II. govorio je o Bogu koji je sav zauzet oko čovjekova spasenja. On je bio potpuno predan Marijinoj zaštiti. Uvijek se svesrdno zauzimao za dobro svakog čovjeka. Njegov lik i djelo neće otići u povijest nego će služiti drugima da nastave ono što je to toliko žarko i s ljubavlju činio.

Slavlje Nacionalnog euharistijskog kongresa u Poljskoj

U nedjelju, 19. lipnja u Varšavi je održano završno slavlje Nacionalnog euharistijskog kongresa. Na ovoj svečanosti bilo je blizu sto tisuća vjernika. Ovaj događaj imao je dvostruko značenje. Na misi je svečano pročitana apel za pomirenje Poljaka i Ukrajinaca koji su potpisali poljski primas kardinal **Glomp** i veliki lavovski nadbiskup kardinal **Husar**. U sklopu misnog slavlja svečano su proglašena tri nova poljska svećenika blaženima: mučenik komunističkog režima **Wladyslaw Findysz**, **Iglacy Kłopotowski** i **Mihael Bolesaw Markiewicz**. Svečanu beatifikaciju vodio je kao opunomoćenik pape **Benedikta XVI.** kardinal **Glomp**.

Tema Nacionalnog euharistijskog kongresa bila je: "Ostani, Gospodine, u našim obiteljima!"

Potpisano pismo namjere između Vlade R. Hrvatske i Zagrebačke nadbiskupije

U petak 15. srpnja u zagradi Vlade RH premijer **Ivo Sanader** i zagrebački nadbiskup kardinal **Josip Bozanić** potpisali su pismo namjere o vraćanju i zamjeni imovine. Tako je dogovoreno da se do konca ove godine zagrebačkoj nadbiskupiji u zamjenu za oduzetu imovinu dade sadašnja vojarna "Kralj Tomislav" u Ilici za potrebe budućeg Katoličkog sveučilišta. Ovim činom provodi se Ugovor o imovinskom poslovanju koji je sklopljen između Svete Stolice i Republike Hrvatske. Tako je ova vlada pokazala da želi rješavati preuzete obveze prema Crkvi i glede njezinih materijalnih potraživanja.

Zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Od 12. do 14. srpnja u Banja Luci su biskupi Bosne i Hercegovine imali svoje 34. plenarno zasjedanje. Glavne teme plenarnog zasjedanja su bile goruće teme Crkve na ovim prostorima. Biskupi su upozorili da je već prošlo godinu i pol dana a da nije ništa učinjeno u vezi provođenja novog Zakona o vjerskim zajednicama. Također je izraženo žaljenje što do dan danas nije potpisan službeni sporazum sa Svetom Stolicom. Broj vjernika u Bosni i Hercegovini stalno je u opadanju, posebno na teritoriju Banjalučke biskupije jer se ne čini ništa da bi se vraćali prognani Hrvati na svoja ognjišta. Biskupi su rekli da će povodom godine Euharistije uputiti svećenicima, redovnicima i redovnicama pismo o pravilnom štovanju ovog sakramenta.

Na završnoj konferenciji za tisak biskupi su vrlo otvoreno govorili da se na području Bosne i Hercegovine krše temeljna ljudska prava i pozivaju odgovorne osobe i institucije da se popravi sadašnje stanje.

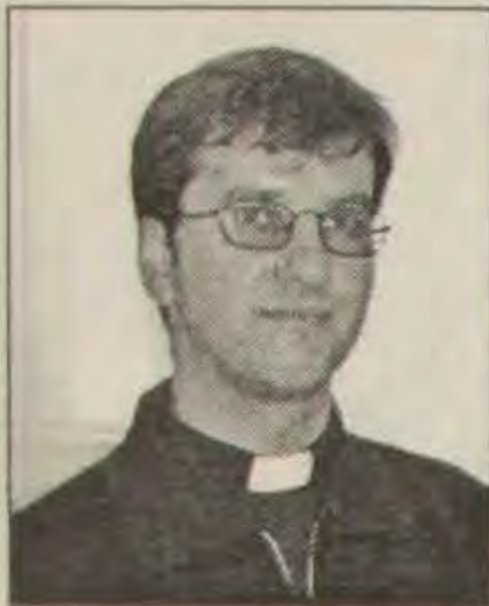
Predstavljen kompendij Katekizma Katoličke Crkve

Papa **Benedikt XVI.** je 28. lipnja u Vatikanu službeno predao skraćeni oblik Katekizma Katoličke Crkve (kompendij) jedanaestorim osobama koje su simbolizirale sve slojeve naroda Božjeg. U stvaranju ovog skraćenog oblika Katekizma aktivno je sudjelovao i sam Papa za vrijeme dok je vršio službu pročelnika Kongregacije za nauk vjere. Poticaj za ovo jedinstveno djelo dale su katehete, a rad na ostvarenju započeo je odlukom pokojnoga pape **Ivana Pavla II.** prije dvije godine. Oblik novog kompendija je sastavljen u dijaloškoj formi radi lakšega čitanja i usvajanja istina vjere.

Papina osuda terorističkih napada

Papa **Benedikt XVI.** oštro je osudio terorističke napade na sredstva javnog prijevoza u Londonu. U ovim napadima je od posljedica ranjavanja poginulo više od 50 osoba, a oko 700 je ranjeno. U svom nedjeljnom obraćanju na Trgu sv. Petra u Vatikanu pred oko trideset tisuća vjernika Papa je između ostalog rekao: "Svi osjećamo duboku bol zbog okrutnih terorističkih atentata u Londonu prošloga četvrtka. Molimo za ubijene osobe, za ranjene i njihove mile. No molimo i za atentatore: neka Gospodin dotakne njihovo srce. Onima koji raspiruju osjećaje mržnje i koji izvršavaju tako odvratne terorističke čine, kažem: Prestanite, u Božje ime!"

Uređuje: dr. Marinko Stantić

NEDJELJA JE DAN CRKVENE ZAJEDNICE

Euharistija - srce nedjelje

Euharistija je neprocjenljivo blago koje nam je ostavio, odnosno, bolje reći darovao Isus Krist. Pojasnimo stoga zašto je našoj crkvenoj zajednici nedjelja tako važna i o bitnom elementu nedjelje: o sv. Misi, odnosno euharistiji.

Gospodin Isus je i nas pozvao da ga slijedimo i to ponajprije našim krštenjem. Od krštenja pa nadalje sigurno smo više puta potvrdili pred Bogom svoje predanje da ga slijedimo. Sigurno nismo nikada odlučili slijediti Isusa Krista sami odnosno bez ikakvog zajedništva s drugim ljudima, odnosno s kršćanima. Mi zajedno idemo k Bogu. Zajedno je ljepše, zajedno je radosnije. Mi pripadamo svojoj lokalnoj crkvenoj zajednici. Ovdje smo posijani i ovdje nam je i cvjetati.

Više puta sam mogao čuti od ljudi: "Nedjeljom ne idem u svoju župnu crkvu na misu, nego negdje drugdje gdje mi je ljepše." Ne bismo smjeli tako razmišljati iako stvarno na drugom mjestu može biti bolji ugođaj u crkvi ili zbog svećenika, ili zbog načina na koji se slavi misa i sl. Jednog župnika imamo, imamo također i jednu župnu zajednicu u kojoj se najčešće okupljamo nedjeljom. Zašto baš nedjeljom? Ivan Pavao II. u svom apostolskom pismu "Ostani s nama" ovako piše:

"Osobita mi je želja da se ove godine poseban napor uloži u otkrivanju i punom življenju nedjelje kao dana Gospodnjega i dana Crkve. Bilo bi mi drago da se ponovno promisli o svemu što sam napisao u apostolskom pismu Dies Domini. Doista, upravo u nedjeljnoj misi kršćani na osobito jaki način proživljuju iskustvo apostola one pashalne večeri, kad im se, okupljenima, objavio Uskrsli (usp. Iv 20,19)."

No, zavirimo sada nakratko u dokument "Dan Gospodnji!" što ga pokojni Papa spominje. Tamo otkrivamo nanovo zašto je nedjelja našoj kršćanskoj zajednici tako važna.

"Mi slavimo nedjelju zbog časnog uskrsnuća našega Gospodina Isusa Krista ne samo na Uskrs nego i svakoga tjednog ciklusa" - tako je pisao početkom V. stoljeća papa Inocent I. svjedočeći već čvrstu praksu, koja se razvijala sve od prvih godina nakon Gospodinova uskrsnuća. Sv. Bazilije govori o "svetoj nedjelji, čašćenju od uskrsnuća Gospodinova, prvoj od svih ostalih dana". Sv. Augustin naziva nedjelju "sakramentom Uskrsa".

Nadalje, i u Svetom pismu nailazimo na Božju zapovijed: "Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji", a imamo i crkvenu odredbu: "Svetkuj zapovijedane blagdane i slušaj pobožno svetu misu u nedjelju i ostale zapovijedane blagdane." Iako mi sve ovo lijepo znamo, često puta se zna dogoditi da nas jako malo ima na nedjeljnoj svetoj misi. Kao prvo, kršimo Božju zapovijed, kao drugo našim nedolaženjem ne sudjelujemo u životu naše župne zajednice. Upravo nas nedjelja na izvrstan način okuplja pred Bogom, koji je s nama do svršetka svijeta i po euharistiji. Isus se zaista trudi ostati među nama i po euharistiji. Tu je, zar ne, u tabernakulu svaki dan, a mi nedostojni tolike prisutnosti i tolike pažnje, mi ne dolazimo. Neki ne dolaze svojom odlukom (nemarnost i lijenost je u pitanju) a neki zbog posla moraju odsustvovati. Nažalost, danas se pojavljuje neka luda tendencija rada nedjeljom. Znam neke trgovine što rade od 0-24 i to svaki dan, pa i nedjeljom. Za kršćane koji su njihovi uposlenici, to je jako nezgodno.

Nedjeljom se susreće crkvena zajednica. O kako je lijepo bratski živjeti! (usp. Ps 133,1) Ovaj usklik dolazi iz Biblije, iz usta čovjeka koji je iskusio sigurno u svoj dubini ljepotu susreta s drugim ljudima koji također poput njega vole Boga. I zaista, nije li nam lakše ići za Bogom, odabirati put dobra ako vidimo da na tom putu nismo sami, nego da je uz nas veliki broj ljudi? Lakše je i radosnije ako smo skupa! Zato, iskoristimo nedjelju, pored ostalog, i kao povod da se nađemo s našom braćom i sestrama, razgovarajmo međusobno, pjevajmo skupa, veselimo se i kličimo Bogu!

No, što je nedjelja bez sv. mise, što je nedjelja bez euharistije? Također mi je rekao jedan čovjek: "Kad nedjeljom ne odem na sv. misu osjećam se čudno, nezgodno; osjećam da nešto fali u mom danu, nešto bitno!" Drugi opet poznanik, ovo mi reče: "Idem ja nedjeljom na sv. misu ali ne i na pričest!" O da, ima nas više koji stvarno svake nedjelje dolazimo na misu ali euharistiju zanemarimo. Upitajmo se sada: što li je cilj sv. mise? Zar je cilj čuti novu propovijed? Nije to cilj. Poslušajmo sada opet citat iz apostolskog pisma "Ostani s nama Gospodine":

"Na zahtjev učenika iz Emausa da ostane 's' njima, Isus je odgovorio mnogo većim darom: sakramentom Euharistije

našao je načina da ostane 'u' njima. Primiti Euharistiju znači ući u duboko zajedništvo s Isusom. 'Ostanite u meni i ja u vama' (Iv 15,4). Ovaj odnos intimnoga i uzajamnoga 'prebivanja' dopušta nam da na neki način unaprijed osjetimo nebo na zemlji. Nije li to najveća čovjekova težnja? Nije li to ono što si je Bog zacrtao, ostvarujući u povijesti svoj naum spasenja? On je u čovjekovo srce postavio 'glad' za svojom Riječi (usp. Am 8,11), glad koja će se utažiti samo punim zajedništvom s Njime. Euharistijsko nam je zajedništvo darovano kako bismo se na ovoj zemlji 'nasitili' Bogom, iščekujući punu nebesku nagradu."

I drugi papinski dokument, enciklika o euharistiji "Ecclesia de Eucharistia", jako dobro naglašava sljedeće:

"Dok se nalazi u stanju hodočašća ovdje na zemlji, Crkva je pozvana da uzdrži i promiče bilo zajedništvo s Pre-svetim Trojstvom, bilo zajedništvo među vjernicima. Kako bi ostvarila taj cilj, Crkva ima Riječ i sakramente, osobito euharistiju, po kojoj ona 'neprekidno živi i raste'..."

Za naš duhovni rast, pored ostalog, vrlo je važna i euharistija, hrana naše duše. Ona nas jača, snaži, tješi, ali također ona ima i karakter bratskog i crkvenog zajedništva. "Uzmite i jedite... I uze čašu... i dade im govoreći: Pijte iz nje svi..." (Mt 26,26,27). Ovaj vid dobro izriče odnos zajedništva što ga Bog želi uspostaviti s nama i što ga mi međusobno moramo razviti. Euharistija, dolazak Isusov među nas i naše prianjanje uz njega jest smisao nedjelje! Ima li ikoga između nas da ne želi biti prisno biti povezan s euharistijskim Isusom? Može li itko odbiti Isusa dok nam milim glasom govori "Uzmite i jedite..."?

Danas donesimo odluku da će svaka nedjelja biti središte našeg tjedna! Odlučimo dolaziti nedjeljom na svetu misu iz barem najmanje dva razloga: zbog susreta s našom crkvenom zajednicom po kojoj radosnije možemo slijediti Isusa i susret s euharistijskim Isusom koji nas blagim glasom zove da ga barem nedjeljom primimo u svoje srce. Ako to budemo odsada činili, naš život zadobit će još više Božjeg blagoslova, naše oči zadobit će poseban sjaj i naše lice blistat će od sreće! O, nisu to fraze i pjesnički stihovi! Sjetimo se iskustva prve kršćanske zajednice: "Sve im bijaše zajedničko... Okupljali bi se i slavili bi Gospodina... hrlili bi u hram!"

Želim svima nama taj isti polet te još žarču ljubavi prema vlastitoj crkvenoj zajednici te prema euharistijskom Isusu koji okuplja svu svoju djecu oko svoga gozbenog stola!

vč. Goran Vilov

16. srpnja

Karmelska Gospa

- Zaštitnica karmelićanki i karmelićana ●
- Marija pružila škapular kao znak posebne zaštite ●
- Škapular nose karmelićani ali i drugi redovnici i redovnice ●
- Škapular može nositi svaki vjernik ● komu je danas imendan? ●

Od kada su se, 1904. godine u Somboru nastanili karmelićani, blagdan Karmelske Gospe se u Bačkoj sve više slavio. U Somboru se 2005. godine u samostanu karmelićana spomendan Karmelske Gospe slavi kao jubilara i velika svetkovina, budući da tamošnji samostan i crkva slave 100. obljetnicu postojanja. Ta se svetkovina zove i Škapularska Gospa, a stariji su Somborci prema njemačkom riječi (Skapulier) govorili i Škapulirska Gospa. Na današnji dan slave imendan osobe s imenom Karmela i Karmen, ali i one s imenom Karmelo. Drugi nazivi za ovaj blagdan su Blažena Djevice Marija od Gore Karmela, a redovnici koji su živjeli na gori Karmelu u Izraelu su dobili naslov "braća svete Marije od gore Karmela."

Povijest blagdana

Blagdan Karmelske Gospe su 1386. godine najprije počeli slaviti engleski karmelićani kao blagdan svoga reda, a slavio se 17. srpnja. Marija nije za karmelićane bila samo uzor već i zaštitnica. Zato su karmelićani osjetili potrebu da u znak zahvalnosti u čast svojoj zaštitnici slave poseban spomendan. Od 15. stoljeća ovaj se blagdan slavi 16. srpnja, a od 1595. dopustila je vatikanska Kongregacija za obrede, da se taj blagdan slavi i izvan Karmelićanskoga reda, a papa Benedikt XIII. uveo je 1726. godine taj dan kao spomendan za čitavu Katoličku crkvu. Od kada je sveti karmelićanin Šimun Stock u viđenju od presvete Bogorodice primio škapular, nastao je jedan novi motiv u prikazivanju Blažene Djevice Marije. Blažena Djevice Marija sjedi na prijestolu s Djetetom u ruci te svetim Šimunu koji kleči pred njom pruža škapular uz obećanje da će svatko tko bude nosio škapular uživati njezinu posebnu zaštitu. Zato su i pripadnici drugih redova tražili dopuštenje da smiju nositi taj sveti znak Gospine zaštite.

Marijin život

Izvor za poznavanje Marijinog života nije samo Biblija, već i apokrifna evanđelja, a posebno takozvano Jakovljevo evanđelje. Apokrifom nazivamo one knjige koje ne spadaju u Sveto pismo, a pripisivalo im se božansko podrijetlo, kao da su kanonske sveto-pisamske knjige. U Jakovljevom evanđelju stoji da su Marijini roditelji bili Joakim i Ana, koji nisu imali djece. Marijin otac Joakim je bio svećenik. Dok je jednom bio kod svoga stada, javio mu se anđeo koji mu je navijestio da će njegova žena Ana, premda već stara, roditi dijete. Tako se rodila Marija. Ana je svoju kćer poučila o službi u hramu, te je kao trogodišnju djevojčicu odvela u hram, gdje ju je veliki svećenik primio u zbor djevojaka i žena koje su služile u hramu. Predaja znade i o 12 predstavnika 12 izraelskih plemena, koji su kao predstavnici pojedinih plemena u hramu položili svoje štapove. Procvjetao je samo štap Davidovog potomka, već starca Josipa. Kad se i djevojci Mariji ukazala golubica, Marija se zaručila s Josipom. Toliko o Mariji iz predaje i apokrifnih evanđelja.

Dalje govori Sveto pismo Novoga zavjeta, kad Luka opisuje kako arkandeo Gabrijel Mariji naviješta Isusovo začće. Marijino materinstvo je prikazano kao djelo Božje i djelo Duha Svetoga. Poučen od anđela u snu, Josip prihvaća svoju zaručnicu i nije ju otpustio. To mu se ubraja u pravednost.

Sveti Luka u svome evanđelju opisuje susret Marije i njezine rođakinje Elizabete. Elizabeta je majka Ivana Krstitelja, koja je nadahnuta Duhom Svetim velikom radošću pozdravila Mariju i nazvala je blaženom zato što je vjerovala da će se ispuniti sve što joj je rekao Gospodin. Kad su Josip i Marija došli u Betlehem na popis, Marija je rodila Dijete Isusa. Jedini je Luka opisao kako anđeo pastirima naviješta vijest o Isusovu rođenju i kako pastiri dolaze u

Betlehem da se poklone Isusu. Matej je jedini opisao dolazak mudraca s Istoka, kojima tradicija pripisuje imena: Gašpar, Melkior i Baltazar. Pokolj betlehemske dječake i bijeg u Egipat opisuje također sveti Matej.

Isusova haljina

Boravak u Egiptu opisuju apokrifne legende. Dok se sveta obitelj skrivala u žitnom polju, jedno im se palmino drvo poklonilo, popadali su idoli, razbojnici se obratili. Isus se igrao s glinenim golubovima, koji su onda oživjeli. Marija je isplela Isusu haljinu, koja je onda zajedno s njime rasla.

Gdje je Marijin grob

Dalje piše sveti Luka, da je osam dana poslije rođenja dijete bilo obrezano te je dobilo ime Isus. Luka opisuje i Isusovo prikazanje u hramu, kao i događaj kad su Marija i Josip tražili i našli Isusa dvanaestgodišnjaka u hramu. O Josipu je tu zašutjelo Sveto pismo. Marija ostaje nazočna u svim važnim događajima Isusova života. Od 12. stoljeća se Marija prikazuje s djetetom na ruci kao "Madonna". To je zapravo motiv iz 12. poglavlja Otkrivenja Svetoga Ivana. Marija je bila pod križem kad je Isus umirao. Apokrifna tradicija zna da je Marija od 37. do 48. godine živjela u Efezu s Isusovim učenikom Ivanom. Na Općem crkvenom saboru u Efezu 431. godine prvi put se spominje tamošnji Marijin grob. Druga predaja znade da je Marija umrla u Jeruzalemu te se tamo od 4. stoljeća nalazila i crkva podignuta nad njezinim grobom.

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Utjelovljeni Božji Sin i duhovni život kršćanina

Piše: o. Ante Stantić, OCD

“Usađeni trn” u duši po istočnom grijehu, može se “izvući” iz duše snagom Utjelovljenoga Sina Božjega Isusa Krista. “Neizmijerna Božja ljepota, piše o. Gerard, dodala je svojoj neizmijernoj ljepoti novu ljepotu kada je uzela na sebe čovječju narav, kako bi čovjek uvidio da ga Bog voli, da uvidi kako je čovjek lijep. (Pun ushita dodaje): Isuse, Ti si zaista ogledalo, ali takvo da drugoga posla nemamo osim neprestano na Tebe gledati, na Tebe paziti, jer kada na Tebe gledamo postajemo lijepi, zdravi, siti, i bogati...” (1) Postajemo, lijepi, siti i bogati zato što se po krštenju iz duše briše istočni grijeh i u dušu se sije milost, snagom Kristova Utjelovljenja, koja je kao “Sjeme cvijeća, i kada to sjeme primimo, cvijeće iznikne, raste i cvata, tako da tim cvijećem Isusa kitimo, a kada ga dovoljno nakitimo, Isus nas prima u nebo. Isus nam postaje brat a braća imaju jednaki život, barem redovito, i isti kruh jedu” (2) U Isusovom Utjelovljenju kršćanin nalazi ne samo brisanje istočnoga grijeha, i ucjepljenje milosti, nego po tim novim bogatstvima njegov život dobiva i novi smisao. Gerard tu istinu, među brojnim zapisima, predočuje ovim: “Ti si Bog! Božju neizmijernost ne mogu dokučiti, ali o Tebi, kao čovjeku, mogu razmišljati, a to je da si najmoćniji, najbolji kralj. U Tvome kraljevstvu nema nevolje, nema nesreće, a ako ima, to je samo za tijelo, ali za dušu to je slava i početak nebeske slasti. Pokaži mi u svakom teretu Tvoje čovječje junaštvo kako bi ovladala u meni poniznost, da uvidim da bez Tebe ništa ne mogu, da u svemu ljubim Tvoju ruku... Ta je ruka svemoguća jer je Božja” (3).

Po Utjelovljenju kršćanin je povezan s Bogom i otvoren mu je put dubljeg povezivanja s Bogom pod uvjetom da čovjek ima: “Najbolje želje po kojima želi Isusu sličan biti i s njim se sjediniti... a sjedinjenje se događa kada se kršćaninove želje pretaču u djela. Onda u duši Isus kraljuje” (4).

Sljedećom slikom naš SB opisuje želje koje trebaju biti u srcu kršćanina kako bi dozvolio da Isus u njegovom srcu kraljuje: “Domaćin je veseo kad mu ptica u kavezu pjeva. Mi budimo Isusu kavez. Neka se Njegov mili glas čuje iz Njegovih usta ili neka Njegovo nadahnuće bude naša pjesma i melodija” (5).

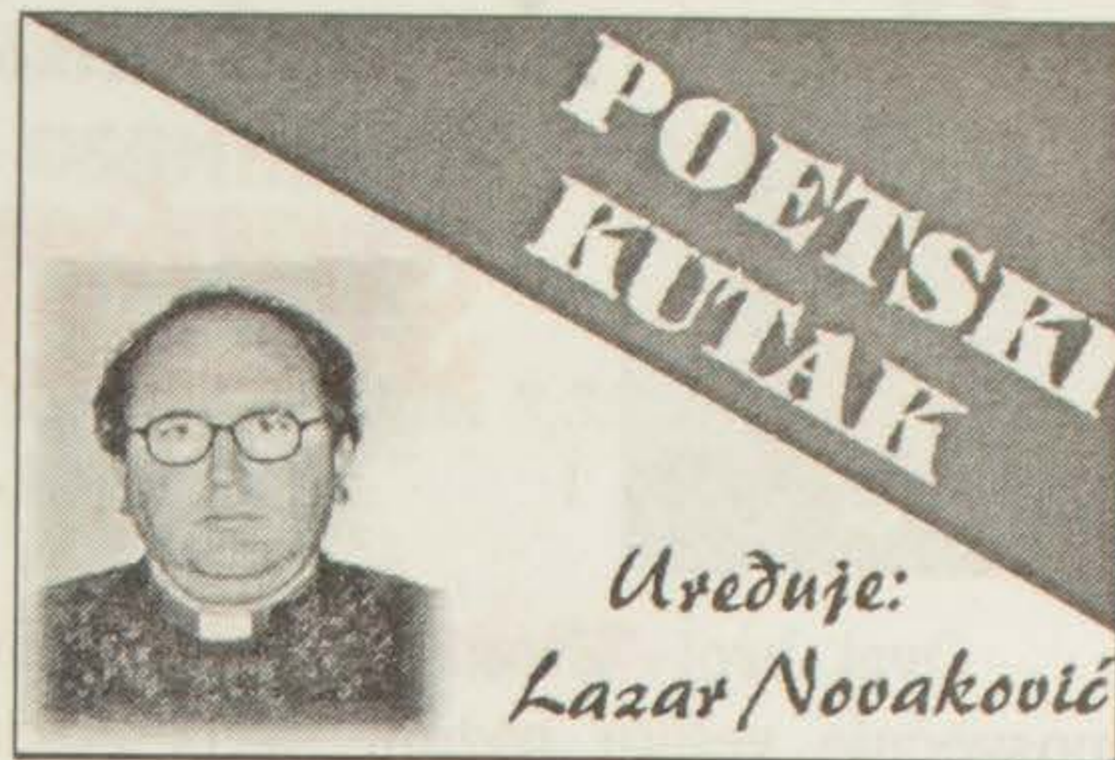
Kako bi se ostvarilo takvo raspoloženje, potrebno je imati na umu da bez

Isusa ništa ne možemo na putu milosnog života: “Prije nego što je Isus sv. Petru zadao najdivniju zadaću da ljude lovi, piše o. Gerard, pokazao mu je da bez njega ništa ne može. Ako hoćemo da nam Isus dušu ulovi, budimo kao mreža kojom je sv. Petar mnoge ribe ulovio na Isusovu zapovijed... Sve što vidimo neka nam bude kao mreža, po kojoj nas Isus u svoju mrežu hvata... ali budimo i mi mreža da svakoga, okom, uhom i svom dušom za Isusa ulovimo” (6). Ovom općem raspoloženju, kako bi Isus Krist, po svojem Utjelovljenju postao smisao našega života, o. Gerard drži da je vrlo važno odlučno opredjeljenje za Isusa i povjerenje u Njega: “Ako smo odlučni onda smo sigurni, ako mi ne povučemo natrag našu ruku, Ti ćeš zacijelo pružiti svoju ruku, a Sotona se boji odlučne duše. Odlučan ne stoji nego dukate milosti broji. Dokle brojim milosti siguran sam od propasti. Dok brojim milosti, milost se umnožava... Med će biti svaki čas jer samo od Tebe čekam spas. Ti si mi Spasitelj kojeg je poslao Stvoritelj, da sve stvoreno bude mило opskrbljeno... Ako neću prekinuti odluke Ti ćeš držati moju ruku” (7).

O temi Utjelovljenja moglo bi se navesti još mnogo toga iz Gerardove pismene ostavštine, ali ako vjerujemo u značenje Kristova Utjelovljenja za vjerski život, onda se ne smijemo oglušiti na ovaj Gerardov apel: “Čuj, čovječe, Bog svemogući postaje čovjekom, to je takvo poniženje, takva ljubav, da bi trebao kleknuti, oči zatvoriti, i dokle god možeš disati da na drugo ne misliš nego na poniznog, dobrog i velikog Sina Božjeg koji je tako malen postao...” (8).

Istaknimo na kraju da su ova razmišljanja o Utjelovljenoj Riječi vrlo aktualna. Kao potvrda neka nam posluže riječi Uredbe II. vatikanskog koncila koja nosi naziv “Radost i Nada”: “... sam je Gospodin došao da oslobodi čovjeka i da ga ojača, obnavljajući ga iznutra izbacujući van ‘kneza ovog svijeta, (Iv 12,31), koji ga je držao u ropstvu grijeha. A grijeh umanjuje samoga čovjeka sprečavajući ga da postigne svoju puninu”. (9)

1. Duh. vižbe, 004448-49.
2. Korizmena propovijed, 007087, 88
3. Razg. s Isusom, 003898
4. Biser mišljenja, 004467
5. Ondje.
6. Th. pastoralis, 003150.
7. Duh. vižbe, 004917, 18
8. Ondje, 004848, 004849.
9. GS, 13

POETSKI
KUTAK

Uređuje:
Lazar Novaković

ZLATKO GORJANAC

Rođen je u Somboru 1974. godine. Osnovnu školu završava u Bačkom Brijegu a srednju tehničku u Somboru.

Pjesme su mu objavljivane u *Zvoniku*, kalendaru *Subotička Danica* i somborskom listu *Miroljub*.

Sudjeluje u susretima pjesnika “Lira naiva” i objavljuje pjesme u istoimenim knjigama.

SELJAKOV OSMIH

Težak teret na leđi nosi
Dok sagnit sa zemljom razgovara.
Žarko sunce često mu prkosi
A on mu uvik smiškom odgovara.

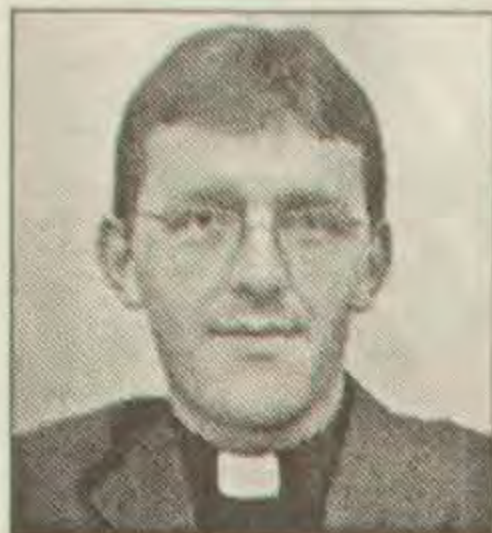
Puno truda za komad kruva
Puno znoja i pridugi dana
A on dalje sa ponosom čuva
Blagi osmih, lik njegovi rana.

Ova godina bila je teška
Al nada se da će doći bolja
I kriju se riči iza toga smiška:
“Neka bude Božja, a ni moja volja!”

Nek nam taki čovik bude uzor
I nek taka bude duša svaka,
Nek nam misli krasi prizor
Blagog osmiha, skromnog seljaka.

Zlatko Gorjanac

Piše: Mirko Štefković

SVEĆENIČKO REĐENJE

- prikaz dokumenta -

Ovaj broj "Zvonika" s razlogom posvećuje veliku pažnju svećeničkim ređenjima. Toj temi ćemo se i mi približiti uz pomoć gore naslovljenog Apostolskog pisma pape Ivana Pavla II. Tim kratkim spisom od 22. svibnja 1994. godine on se prvenstveno obraća biskupima sa željom da potvrdi katolički nauk o tome kako je svećeničko ređenje rezervirano samo muškarcima. U svom izlaganju on se najviše poziva na dokument "Inter Insigniores" Kongregacije za nauk vjere iz 1976., koji, potaknut premissljanjima anglikanskih crkvenih zajednica o mogućem ređenju žena, predstavlja i tumači odgovarajući katolički nauk.

Papa polazi od čvrste konstatacije kako je svećeničko ređenje, po kojem se prenosi služba koju je Krist povjerio svojim Učenicima da poučavaju, posvećuju i vode vjernike, od samih početaka u Katoličkoj crkvi rezervirano isključivo muškarcima. Takva predaja je vjerno sačuvana i u Istočnim crkvama, dok to nije slučaj sa tolikim Zapadnim crkvenim zajednicama. Stoga je važno u vođenju ekumenskih dijaloga već na samom početku imati jasan stav o ovoj bitnoj temi. Temeljni su razlozi zbog kojih po katoličkom nauku žene ne mogu pristupiti svećeničkom ređenju: primjer Krista, potvrđen u Svetom pismu, koji je za Apostole izabrao samo muškarce; stalna praksa Crkve u izboru samo muškaraca za svećenike; živo crkveno Učiteljstvo, koje je potvrdilo da je ovakav stav dio Božjeg plana za Crkvu.

Crkva si sama ne može pripisati autoritet pripuštanja žena svećeničkom ređenju, kad joj to od Boga nije dano. Glede izbora svojih učenika Krist nije djelovao uvjetovan društvenim ili kulturnim motivima svoga vremena - svojim ophođenjem on je zapravo podigao dostojanstvo žene unatoč prevladavajućim običajima i zakonodavstvu - nego je tako sam odredio. Evanđelja i Djela Apostolska potvrđuju da je ovaj poziv određen već samim Božjim vječnim nacrtom: Krist je odabrao one koje je

htio (usp. Mk 3,13-14; Iv 6,70) i to je učinio u zajedništvu s Ocem "u Duhu Svetom" (Dj 1,2), nakon što je proveo noć u molitvi (usp. Lk 6,12). Izabranih dvanaest muškaraca nije samo dobilo ulogu koju bi kasnije mogao vršiti bilo koji član Crkve, nego su oni osobito i intimno pridruženi poslanju samoga Isusa Krista (usp. Mt 10,1.7-8; 28,16-20; Mk 3,13-16; 16,14-15). Isto su činili Apostoli kada su birali svoje suradnike (usp. 1 Tim 3,1-13; 2 Tim 1,6; Tit 1,5-9) koji su ih nasljeđivali u službi.

Nadalje, činjenica da Blažena Djevica Marija nije dobila isto apostolsko poslanje kao ni ministerijalno svećeništvo, jasno pokazuje da nepripuštanje žena svećeničkom ređenju ne označava nikakvo njihovo manje dostojanstvo ili diskriminaciju, nego vjerno poštivanje nacrtu samoga Gospodina. Nazočnost i uloga žene u životu i poslanju Crkve su nužni i nezamjenjivi. Novi zavjet i crkvena predaja naširoko izvještavaju o nazočnosti žena u Crkvi, koje su bile prave učenice i svjedoci Krista u obitelji i društvu, kao znak svog potpunog posvećivanja službi Bogu i Evanđelju. Hijerarhijsko ustrojstvo Crkve je u potpunosti usmjereno svetosti i posvećivanju vjernika, te zato jedina uzvišena karizma koju trebamo priželjkivati jest ljubav (usp. 1 Kor 12-13), jer najveći u Kraljevstvu nebeskom nisu oni koji su zaređeni, nego sveci.

Iako je nauk o svećeničkom ređenju rezerviranom samo muškarcima sačuvan drevnom i sveopćom crkvenom Predajom i toliko puta jasno naučavan od strane Učiteljstva, osobito u novije vrijeme, ipak u raznim krajevima ga se smatra diskutabilnim ili se takvoj odluci Crkve pripisuje čisto disciplinarno pravna vrijednost. Zato na koncu sv. Otac, s ciljem da otkloni svaku sumnju o jednom tako važnom pitanju koje se odnosi na samo ustrojstvo Crkve, snagom svoje apostolske službe u učvršćivanju braće (usp. Lk 22,32) izjavljuje da Crkva ni na koji način nema ovlast pripustiti žene svećeničkom ređenju i da svi vjernici Crkve ovo imaju definitivno obdržavati.

Hrvatske katoličke
internet stranice (41.)

Radio Marija

www.radiomaria.org
www.radiomarija.hr
www.radiomarija.org.yu

Kao jedan od rezultata stalnoga poticaja pape Ivana Pavla II. na novu evangelizaciju putem suvremenih sredstava javnog priopćavanja, u Italiji je 1983. nastala Radio Marija - zajedničko ostvarenje svećenika i laika osnovano radi evangelizacije radijskim putem. Ova neprofitna vjerska udruga postupno se širila na druge zemlje i kontinente, tako da danas djeluje u četrdesetak zemalja.

Kao refleksija radijskoga programa, s razvojem interneta i na ovome su se mediju pojavile adrese ove udruge. Bazična je internetska stranica udruge na glavnim svjetskim jezicima na adresi www.radiomaria.org, dok su za hrvatsko govorno područje od značaja hrvatska adresa (www.radiomarija.hr) te adresa za područje Srbije (www.radiomarija.org.yu).

Na hrvatskoj se internet adresi mogu saznati osnovni podatci o udruzi, o njezinoj nakladničkoj djelatnosti, tu je i nekoliko linkova, a svakako je njezina najvažnija mogućnost slušanja emisija uživo u real audio formatu.

Internetska adresa Radio Marije za područje Srbije posjetiteljima nudi mogućnost praćenja na četiri jezika, među kojima je i hrvatski. Osim osnovnih podataka o svrsi Radija Marije, tu je još i raspored programa (za sada samo za područje Novoga Sada), slušanje Evanđelja i Božje riječi s arhivom, mala fotogalerija vezana za postanak Radio Marije i njezine suradnike, te utisci o stranici.

Internetske stranice Radio Marije su prije svega u funkciji osnovne svrhe ove udruge, a to je radio emitiranje. Zato su korisne ne samo za slušatelje radija - jer daju osnovne informacije o udruzi i programu i omogućavaju kasnije preslušavanje, već su i u službi novih - budućih slušatelja.

s. b.

Piše: dr. Andrija Kopilović

17. 07. 2005. - ŠESNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

*Mudr 12,13.16-19; Ps 86,5-6.9-10.15-16a; Rim 8,26-27
Mt 13,24-43*

Ti si, Gospode, dobar i rado praštaš.

Uvijek je čovjek bio i ostaje - čovjek žurbe. Život je kratak, a mi smo nestrpljivi. Htjeli bismo što više postići, što više imati, što više ostvariti. Mnogo toga ne uspijeva. Najčešće ne znamo načiniti red u sebi. Tako se događa da taj naš nutarnji nered rađa i svojim vlastitim plodom, a to je grijeh. Stojimo pred Bogom koji je skroz drugačiji: kao vječni i Dobri. S Psalmistom bogoslužja ove nedjelje želimo slaviti tu Božju blizinu i njegovu brigu za nas, njegova stvorenja ali i sinove koji su često nestrpljivi i grešni. Kucamo na vrata Božje dobrote i svjesni da je ta dobrota ona koja prašta, mi otvaramo vrata ljubavi Božje zazivajući ga iskreno i ponizno da nam se smiluje. Psalmist, kao vizionar, ne samo da podsjeća na taj stav ponizne molitve i pouzdanja nego vidi sve narode okupljene oko te božanske istine i kao poklonike te božanske stvarnosti Božje dobrote i milosrđa. Koliko smo mi užurbani i srljamo često puta u grijeh, toliko je više Bog sama ljubav i vjernost i zato se u njega pouzdajemo.

31. 07. 2005. - OSAMNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

*Iz 55,1-3; Ps 145,8-9.15-18; Rim 8,35.37-39
Mt 14,13-21*

**Otvaraš ruku svoju, Gospodine,
i štitiš nas.**

Čovjek je biće neba i zemlje. U zemlju je "usađen", a za nebo stvoren. Ima zemaljske potrebe, a nebeske čežnje. Živi kao svako stvoreno zemaljsko biće, a teži i nada se nebeskom životu. U tom zemaljskom putovanju svakako je najvažniji zaloga kruha i komadić ruha - ono najbitnije za život. Nakon Izaijinog teksta - koji se čita i na Uskrsnom bdjenju - evanđelja o umnažanju kruha, Psalmist se divi i slavi Boga što su kruh svagdašnji i briga za čovjeka Božje djelo. Na početku današnjeg odlomka psalma mi se ponovno sjećamo milosti i milosrđa Gospodnjega i hvalimo njegovu dobrotu. Ta dobrota nije samo u milosrdnom opraštanju grijeha, u Božjoj strpljivosti, ta je dobrota još bogatija i nama prepoznatljivija u njegovim svagdanjim čudesima. Zato su naše oči uprte u Gospodina koji daje hranu svakom stvorenju i uzdržava sve što je stvorio, a najbrižnije nas, svoje sinove i kćeri. Stoga je ta svijest o Božjoj providnosti i blizini, za nas vjernike velika utjeha i budi u nama sigurnost da je s nama uvijek Bog koji nas je stvorio za zemlju i za nebo, a dok smo na zemlji Božje prijateljstvo nas neprestano prati s neba.

24. 07. 2005. - SEDAMNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

*1 Kr 3,5.7-12; Ps 119,57.72.76-77.127-130; Rim 8,28-30
Mt 13,44-52*

**O, kako ljubim Zakon tvoj,
Gospodine!**

Pred nama je velikan starozavjetne mudrosti: Salomon. On je ne samo stvarnost, nego i simbol kako čovjek postaje velik ako istražuje Mudrost Božju i kako je "čovjek u padu" kada tu Mudrost ne slijedi. Na današnji Biblijski izvještaj o Salomonu i njegovom oslanjanju na Božju Mudrost najdulji psalam u Bibliji odgovara: "O, kako ljubim Zakon tvoj, Gospodine!" Zakon nije doslovno knjiga pravila i propisa, nego se tako zbirnim imenom naziva cijela Biblija. Iščitavati Mudrost Božju iz toga Pisma je zapravo naša mudrost. Psalmist se stoga u svakom retku obraća Bogu u slavljenju radi svega onoga što nalazi u objavi Božje riječi. Odlomak koji je pred nama govori upravo o preziru prema materijalnim dobrima kao "velikim vrijednostima", a otkriva kao najveću vrijednost ponajprije Božju riječ, zatim utjehu koju daje Bog po svojoj ljubavi, milosrđe koje prožima svu objavu i zato su Božja riječ i njegov Zakon najveće blago. Oslanjamo se na ta svjedočanstva Božje dobrote i slavimo Njegova djela u našem životu.

7. 08. 2005. - DEVETNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

*1 Kr 19,9a.11-13a; Ps 85,9ab.10-14; Rim 9,1-5
Mt 14,22-33*

**Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje
i daj nam svoje spasenje!**

Susret s Bogom je naša želja. Ona će se ispuniti. No, ona se ispunja i po svakodnevnoj molitvi i činima vjere i predanja. Čovjek je vrlo često tjeskoban. Današnja nam nedjeljna čitanja govore o takvom susretu s Gospodinom. Ilija se susreće s Gospodinom u poštovanju i strahu Gospodnjem i učenici se susreću s Isusom na uzburkanom moru s tjeskobom i strahom. Na ova dva čitanja odgovara 83. psalam koji nas poziva da u časovima vlastite tjeskobe i traženja susreta s Bogom, najprije "prisluhnemo" što nam to Gospodin govori, zatim da pokušamo osjetiti da je Gospodin uvijek blizu i onda kada smo u kušnji i kada se čini da nas napušta i kao da je skriven. Međutim, kada se to osluškivanje i ta sigurnost nastani u srcu, shvaćamo onu veliku istinu da je izvor naše sigurnosti, našega mira i našega smirenja u svim tjeskobama života zapravo njegova ljubav, njegova vjernost i njegova pravda. Psalmist pročki gleda susret Ljubavi i Vjernosti, Pravde i Mira i zato vidi i ostvarenu sreću već na zemlji u miru koji nam daruje Bog. Pouzdanje u Boga jedan je od bitnih vjernih stavova prema samom Bogu. To je izričaj najviše razine vjere i ljudske sigurnosti u Bogu.

ZAVRŠNE SVEČANOSTI PROSLAVE STOLJEĆA KARMELIĆANSKOG SAMOSTANA U SOMBORU

SVEČANA VEČERNJA

Večernjom molitvom u somborskoj karmelićanskoj crkvi započele su u petak, 15. srpnja završne svečanosti u povodu stote obljetnice somborskog karmelićanskog samostana. Na početku molitve vjernike i goste pozdravio je provincijal hrvatskih karmelićana o. **Jakov Mamić**. Večernju molitvu predvodio je predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zagrebački nadbiskup, kardinal **Josip Bozanić**. Sudjelovali su general Karmelskog reda iz Rima o. **Luis Arostegui y Gamboa**, ostrogonski nadbiskup kardinal **Péter Erdő**, freiburški nadbiskup **Robert Zollitsch**, beogradski nadbiskup **Stanislav Hočevar**, domaći biskup **Ivan Péntzes**, krčki biskup **Valter Župan**, nadbiskup iz Sofije **Christo Proykov**, đakovački i srijemski biskup **Marin Srakić**, pomoćni đakovački i srijemski biskup i vikar za Srijem **Đuro Gašparović**, egzarch za grkokatolike u SiCG **Đuro Džudžar**, brojni karmelićani - svećenici, braća, bogoslovi na čelu s provincijalom o. **Jakovom Mamićem** i novim prior somborskog samostana o. **Anđelko Jozić**, kao i brojni svećenici iz Subotičke biskupije i drugi gosti.

Slavlju je nazočio i episkop bački **dr. Irinej Bulović** s brojnom pratnjom te episkop **Porfirije**, veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu **Tonči Staničić** i generalni konzul RH u Subotici **Davor Vidiš**, predstavnici mjesnih vlasti, kulturnih, političkih i društvenih udruga, kao i brojni vjernici grada Sombora i okolice.

Večernju su predmolili o. **Mato Miloš** i o. **Bernardin Vizmeg** uz orguljsku pratnju **dr. Đurke Tabori** i **Lidije Tabori-Paleka**. Za sudjelovanje u molitvi pripravljeno je posebno izdanje s prigodnim tekstovima za završnu proslavu toga značajnog Jubileja. Na kraju molitve sve je pozdravio general Arostegui y Gamboa, pozivajući na molitvu *Salve Regina*, koju su svi okupljeni otpjevali sa zapaljenim svijećama u rukama.

Misa bdjenja

Nakon Večernje svečanu koncelebriranu misu predvodio je biskupski ceremonijar **dr. Andrija Kopilović**, uz asistenciju nekoliko svećenika. Na ovoj misi bdjenja bio je lijep broj vjernika predvođeni članovima karmelskog Svjetovnog reda koji su u vrlo nadahnutoj propovijedi čuli i biblijsku povijest o brdu Karmelu.

Prijam u županiji

Somborski gradonačelnik **dr. Jovan Slavković** priredio je prijam za sve goste okupljene na proslavi jubileja. Nakon nastupa gradskog zbora "Iuventus cantat" pod ravnanjem **prof. Fedora Prodanova**, gradonačelnik Slavković karmelićanima je čestitao jubilej i zahvalio na svemu što su u proteklih stotinu godina učinili za grad i sve njegove žitelje. Gostima je poželio dobrodošlicu i ugodan boravak u Somboru. Gradski kroničar **prof. Milan Vojnović** ukratko je predstavio povijest grada Sombora, ističući kako su u nju duboko utkani i oci karmelićani, spomenuvši posebno slugu Božjega o. **Gerarda Tomu Stantića**.

Gradonačelnika i gradsku samoupravu pozdravio je zatim general Karmelskog reda, zahvaljujući im na svemu što su u prošlosti učinili za karmelićane u Somboru, a osobito za pomoć u pripremi proslave stote obljetnice Karmela. U znak sjećanja na taj susret i događaj general je darovao gradonačelniku spomen-plaketu, a provincijal Mamić sliku izrađenu u tehnici slame koja prikazuje somborsku Gradsku kuću, takozvanu "županiju". Gradonačelnik je, pak, njima darovao grb grada Sombora.

TEBE BOGA HVALIMO na četiri jezika

Završna proslava 100. obljetnice karmelićanskog samostana u Somboru održana je u subotu 16. srpnja. Na blagdan Gospe Karmelske u velikoj karmelićanskoj crkvi odjekivala je zahvalna pjesma "Tebe Boga hvalimo" za sto godina karmelske prisutnosti i služenja u Somboru i u Subotičkoj biskupiji na hrvatskom, mađarskom, njemačkom i slovačkom jeziku. Naime, na tim jezicima karmelićani su vršili liturgijske čine u tijeku proteklih sto godina u svojoj crkvi, služeći na mnogostruke načine narodima koji žive na tim prostorima. Stoga su na dan Jubileja na tim jezicima služena svečana misna slavlja. Na početku svake mise provincijal o. **Jakov Mamić** pozdravio je predvoditelja slavlja i okupljene vjernike, zahvaljujući im što s njima dijele jubilejsku radost. A na kraju svake mise domaći biskup **Ivan Péntzes** zahvalio je karmelićanima i svim sudionicima slavlja. U svojoj zahvalnoj riječi, među ostalim, je istaknuo kako je "sjećanje na proteklih stotinu godina žarko obasjalo ovaj trenutak i ostavilo pečat na ovoj jubilarnoj godini, a sve spoznato i doživljeno ostaje baština i obveza za budućnost. Nakon slavlja pred tim samostanom, pred provincijom, pred cijelom biskupijom stoje novi i jasni zadaci za plodan rad karmelićana u drugom stoljeću života i boravka u Somboru. Zapaljeno je novo svjetlo, započelo je novo stoljeće života i svjedočenja onih vrednota kojima je Crkva obogaćena karmelskom karizmom. Naša je zahvala ujedno i molitva da Gospodin blagoslovi srca onih koji će prepoznati u karmelskoj karizmi jednu od najsvijetlijih točaka zapaljenih na nebu života Crkve a nama darovanom i bez naših zasluga... Neka je dakle blagoslovljen Bog za divna djela što nam je darovao i dariva po somborskom Karmelu. Neka je blagoslovljen Karmel i neka zagovor Sluge Božjega o. **Gerarda Tome Stantića** izmoli da ova zajednica dugo živi kao plodna grana velikoga stabla svetosti i poslanja. Zahvaljujem, čestitam i molim za sve Vas."

lencijo, silno smo počašćeni Vašom prisutnošću ovdje. Ovo mjesto već stotinu godina slavi Boga pjesmom i riječju na mađarskom jeziku. Bogatstvo duha i kulture Vašega naroda ostavilo je stoljetni trag i na pisanoj riječi ovoga samostana. Od samih početaka zajednice pokazala se snaga i ljepota Katoličke crkve na ovom mjestu onako kako to stoji i u Djelima apostolskim: čuli smo ih kako svatko na svom jeziku slavi Boga. Ekselencijo, znamo da ste u velikim i odgovornim sferama, time još više cijenimo Vaš dolazak u Sombor danas na svetkovinu Gospe od Karmela. Moja zajednica će moliti za Vas i za Crkvu u Mađarskoj da ju Gospodin obdari dobrim i vjernim slugama Evanđelja. Dobro došli i hvala Vam."

Na misi je pjevao zbor MKUDA "Kasina" iz Sombora.

Treba prepoznati Božju volju i brzo odgovoriti

/Iz Propovijedi kardinala Erdő Pétera/

U svojoj propovijedi kardinal Erdő je istaknuo kako je proteklo stoljeće, s kojim se poklapa i povijest karmelićanskog samostana u Somboru, bilo zapravo "krvavo XX. stoljeće". Doista, koliko je ratova bilo na ovim prostorima koji su uzrokovali puno trpljenja i kušnji u kojima su vjernici trebali opstati, zadržati svoje ljudsko i kršćansko dostojanstvo i sačuvati vjernost narodu i Crkvi?! I usprkos svemu karmelićani i štovanje Karmelske Gospe bilo je i ostao znak na ovim prostorima. Karmelska baština je kopča koja povezuje Stari i Novi zavjet ali i kršćane Istoka i Zapada.

U nastavku propovijedi govorio je o izboru zvanja, ističući Marijinu suradnju s voljom Božjom, kao njezin specifični poziv. U suvremenom svijetu buke, u mnoštvu "primamljivih ponuda" čovjek teško raspoznaje Božji glas, istaknuo je Kardinal. Stoga nas slavlje Karmelske Gospe potiče i uvodi u sasvim drugačije ozračje tišine, molitve i poniranja u vlastito biće. U takvom ozračju čovjek će usprkos svih poteškoća i "zamannosti" ovoga svijeta moći oslušivati poticaje Duha Svetoga i prepoznati Božju volju, Božju ponudu i moći s Marijom odgovoriti: "Neka mi bude po riječi tvojoj". A kad prepoznamo Božju volju treba brzo odgovoriti, jer i Marija je bila vrlo mlada kad joj je Bog poslao anđela Gabrijela s konkretnom ponudom i nije tražila par dana ili godina da razmišlja prije svoje odluke. Ona je odgovorila svom energijom i svom ljubavlju svoga mladog srca. To treba biti uzor i poticaj mladima kako se prihvaća Božji poziv bilo u duhovno, bilo u obiteljsko zvanje, jer nije isto vjenčati se u 25. ili u 45. godini života. Kad otkrijemo svoje "zvanje" moramo živjeti u svijesti da je Bog uvijek s nama, da je Emanuel. On će nam dati milost i svaku pomoć koja nam je potrebna da bismo svoje zvanje mogli na pravi način živjeti i na taj način pronaći potpuni smisao i puninu života. Na kraju svoje propovijedi Kardinal je rekao: "*Molimo za sve karmelićane u Somboru ali i za sve vjernike u Vojvodini da po milosti Božje blizine uvijek imaju u sebi obnoviteljsku i pokretačku snagu Duha. Molimo da bi po Marijinom zagovoru mogli uvijek spremno reći 'da' Božjoj volji. Gospo Karmelska, moli za nas. Amen*".

Misa na hrvatskom jeziku

Najsvečanija Euharistija u povijesti Somborskog Karmela

Središnje slavlje Jubileja započelo je svečanim ophodom iz dvorišta samostana, u kojemu su djevojke u hrvatskoj bunjevačkoj i šokačkoj narodnoj nošnji nosile kip Gospe Karmelske. U prostranoj crkvi djeca, mladi i odrasli u narodnim nošnjama s upaljenim svijećama dočekali su Gospu i predvoditelje euharistijskog slavlja. Crkva je bila ispunjena vjernicima Sombora i okolice, te brojnim hodočasnicima iz drugih mjesta Subotičke biskupije, osobito iz Subotice koji su došli s četiri autobusa.

Misa na slovačkom jeziku

Svečanu sv. misu na slovačkom jeziku služio je subotički biskup **mons. Ivan Péntzes**, budući da je najavljeni gost biskup **Marian Chovanec** iz Nitre morao otkazati svoj dolazak. S njim je suslavio **Marjan Dej**, župnik iz Selenče, sada jedine slovačke župe Subotičke biskupije. Na misi je sudjelovao lijepi broj vjernika. Pjevanje su predvodili mladi uz pratnju gitara.

Misa na njemačkom jeziku

Slijedila je sv. misa na njemačkom jeziku koju je predvodio sin bačke ravnice, **mons. Robert Zollitsch**, nadbiskup iz Feiburga im Breisgau. On je rođen u Bačkoj, u Filipovu (danas Bački Gračac), a kao sedmogodišnji dječak uspio je pobjeći s majkom iz logora pred progonom Nijemaca za vrijeme II. svjetskog rata, ali pred očima mu je ubijen šesnaestogodišnji brat, a otac već ranije. Ovo je bio njegov prvi posjet svom rodnom kraju od tog nemilog događaja koji se zbio prije šezdeset godina. S njim su suslavili nadbiskup beogradski **mons. Stanislav Hočevar** i biskup subotički **mons. Ivan Péntzes** kao i desetak svećenika među kojima su bili **dr. Michael Krämer**, salezijanac; **Andreas Straub** koji u Njemačkoj okuplja Nijemce, tzv. Donauschwaben - prognane s ovih prostora; **o. Petar Galauer**, isusovac, koji je također rodnom iz Filipova te župnik **Jakob Pfeifer** iz Apatina i Odžaka gdje se još uvijek svake nedjelje slavi misa na njemačkom jeziku. Na ovoj misi su pjevali vjernici iz Apatina i Odžaka kao i članovi Kulturne zajednice Nijemaca.

Misa na mađarskom jeziku

Euharistijsko slavlje na mađarskom jeziku predvodio je kardinal **Péter Erdő**, nadbiskup ostrogonsko-budimpeštanski u zajedništvu s domaćim biskupom **mons. Jánosom Péntzesom**, nadbiskupom beogradskim **mons. Stanislavom Hočevarom** te **mons. Lászlóm Huzsvárom**, biskupom zrenjaninskim, **mons. Jenőom Tietzeom**, generalnim vikarom te biskupije i generalom Karmelićanskog reda **o. Luisom Arostegui y Gamboa** te **o. Zdenkom Križićem**, generalnim vikarom Karmelićana. Suslavilo je također dvadesetak svećenika i redovnika Mađara koji žive i rade na području Subotičke biskupije. Na ovoj misi bio je prisutan i kardinal **Josip Bozanić**, biskup Reformirane kršćanske crkve **István Csete Szemesi**, zamjenica predsjednika somborske općine **Márta Horvát Odri** i drugi predstavnici mađarskih udruga. Sudjelovao je i velik broj vjernika iz Sombora kao i hodočasnika iz drugih mjesta iz Bačke.

Pozdravljajući Kardinala i sve okupljene na ovom slavlju provincijal **o. Jakov Mamić** je rekao: *Uzoriti Gospodine, ekse-*

Jubilej somborskog Karmela

Svečanu misu predvodio je kardinal Josip Bozanić, a s njim su suslavili kardinal Péter Erdő, apostolski nuncij u Beogradu nadbiskup Eugenio Sbarbaro, general Arostegui y Gamboa, nadbiskupi Zollitsch i Hočevar, biskupi Christo Proykov, predsjednik Bugarske BK, Péntzes, Huzsvár, Župan, Srakić, Gašparović i Džudžar, generalni vikari: karmelićana o. Zdenko Križić, Beogradske nadbiskupije o. Leopold Rochmes, Subotičke biskupije mons. Bela Stantić, i zrenjaninske biskupije mons. Jenő Titze, brojni karmelićani svećenici, braća i bogoslovi na čelu s provincijalom Mamićem, s priorom somborskog samostana o. Anđelkom Jozićem, kao i pedesetak drugih svećenika.

Na slavlju je bio nazočan i bački episkop dr. Irinej Bulović s pratnjom, episkop Porfirije i reformatski biskup Csete Szemesi. Među gostima bili su i generalni konzul RH u Subotici Davor Vidiš, somborski gradonačelnik dr. Jovan Slavković s brojnim suradnicima iz lokalne samouprave. Bio je prisutan i dopredsjednik SO Subotica Petar Kuntić, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Josip Pekanović, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Lazo Vojnić Hajduk, predsjednik Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva "Vladimir Nazor" u Somboru Šima Raič, kao i mnogi drugi predstavnici hrvatskih, kulturnih, političkih i društvenih udruga iz Sombora, Subotice i drugih mjesta.

Mise na mađarskom i hrvatskom jeziku izravno je prenosio "Radio Marija" kojemu je sjedište u Novom Sadu.

Pozdrav provincijala o. Jakova Mamića

Sve sudionike slavlja na početku mise pozdravio je provincijal Mamić, podsjećajući na stogodišnju povijest karmelske prisutnosti u Somboru:

"Ovo samostansko zdanje posvetila je prisutnost ovoga svetoga prostora u kojemu danas slavimo ovu jubilarnu euharistiju: posvetila ih je sveta prisutnost euharistijskog Isusa i njegove majke, naše sestre u vjeri, Blažene djevice Marije od gore Karmela. Te su svete egzistencije ostavile neizbrisive tragove Božjega lica dobrote, oprosta i mira u srcima ljudi. I na taj način Bog se konkretno objavljivao svom narodu u hodu, upravo kroz te svete egzistencije.

Eminencije, ekselencije, visoki i poštovani gosti, braćo vjernici, radost mi je i milost pozdraviti Vaše osobe, Vaše Zajednice i ustanove, te izraziti duboko poštovanje za službe koje obnašate u svojim Crkvama, zajednicama i zaduženjima. Časno je biti domaćin danas ovdje okolnošću ovoga jubileja. Milost je to za našu malu karmelsku zajednicu koja gotovo k sebi ne može doći zbog Vaše ljubaznosti, pa se pitamo kako mi to možemo Vama uzvratiti? Braća mi rekoše: kvalitetom života i neumornim radom na njivi Gospodina Isusa Krista kao članovi Karmelskoga Reda i sinovi svete majke Crkve. I upravo tako. U ime HKP sv. Oca Josipa pod čiju upravu spada i ovo svetište i samostan, srdačno Vas pozdravljam i pozivam da molite za Crkvu Božju ne samo u ovome gradu, nego u cijeloj biskupiji i metropoliji. Unutar te Crkve stavljam Vam na srce svoju braću u redovničkom pozivu kako bi dali pravo svjedočanstvo svetosti Crkve ljudima danas. Molim Vas spomenite se i preminulih koji su svojim teškim životom izdržali kušnje povijesti i uspjeli sačuvati svoju i vjeru naroda Božjega: neka im milosrdni Bog udijeli svoj mir. Neke Sluga Božji otac Gerard Tomo Stantić sa svom subraćom iz nebeskog Karmela danas pred licem Božjim stoji kao onaj koji je s njima prošao svu mučninu hoda ovoga samostana, Crkve i svih naroda koji su sebe utkali u povijest ove zajednice."

Prvo čitanje na misi čitala je s. Blaženka Rudić, a psalam su pjevali Emil Antunić i njegove kćerke Ivana i Marina. Poslanicu je pročitao vjernik laik Emil Antunić. Molitvu vjernika je predmolio brat Miroslav.

Prepoznati bitno u svojoj karizmi...

/iz propovijedi kardinala Bozanića/

Kardinal Bozanić istaknuo je na početku propovijedi kako je svaki jubilej blagoslovljeni i providonosni trenutak, točka koja nas izdiže iz naše svakodnevice i traži od nas zalaganje i angažman da iskreno i otvoreno ispitamo i napravimo inventuru onoga što je za nama te obnovljeni i osnaženi novim poletom i nadama krenemo ususret onome što Bog stavlja pred nas. Podsjeća nas na naše temeljno poslanje, a što možda opterećeni svakodnevnim brigama i problemima ponekad gubimo iz vida, kazao je kardinal Bozanić. Podsjetio je kako su i oci karmelićani upravo na generalnom kapitulatu 2003. donijeli dokument u kojem ističu da na početku novoga milenija i oni sami žele prepoznati što je to bitno u njihovoj karizmi i po tome živjeti.

Različitosti prihvaćene kao bogatstvo

Istaknuvši značajnije činjenice povijesti djelovanja karmelićana u Somboru i njihove karizme, kardinal je kazao kako je u proteklih stotinu godina kroz taj samostan prošlo oko 250 svećenika, braće laika, sjemeništara i bogoslova, koji su učinili dobra bez kojega bi taj grad bio bitno siromašniji. Istaknuo je kako je samostan, kao i sam grad Sombor, od svojih početaka bio višejezična i višenacionalna zajednica u kojoj su boravili redovnici Hrvati, Mađari, Nijemci, Slovaci i Rumunji. *"Te su različitosti prihvaćane kao bogatstvo i dar po kojem su se braća prepoznavala kao djeca zajedničkog Oca. Prolazeći tu školu poštivanja i prihvaćanja različitosti u svojoj vlastitoj kući, braća su otvorena duha prihvaćala sve one koji su dolazili na njihova vrata. O tome napose svjedoče susreti s pravoslavnom braćom u različitim prigodama. Nije se tu radilo samo o prigodničarskim susretima, nego o iskrenom vjerničkom prijateljstvu. Potrebna su nam danas upravo takva svjedočanstva"*, poručio je kardinal Bozanić.

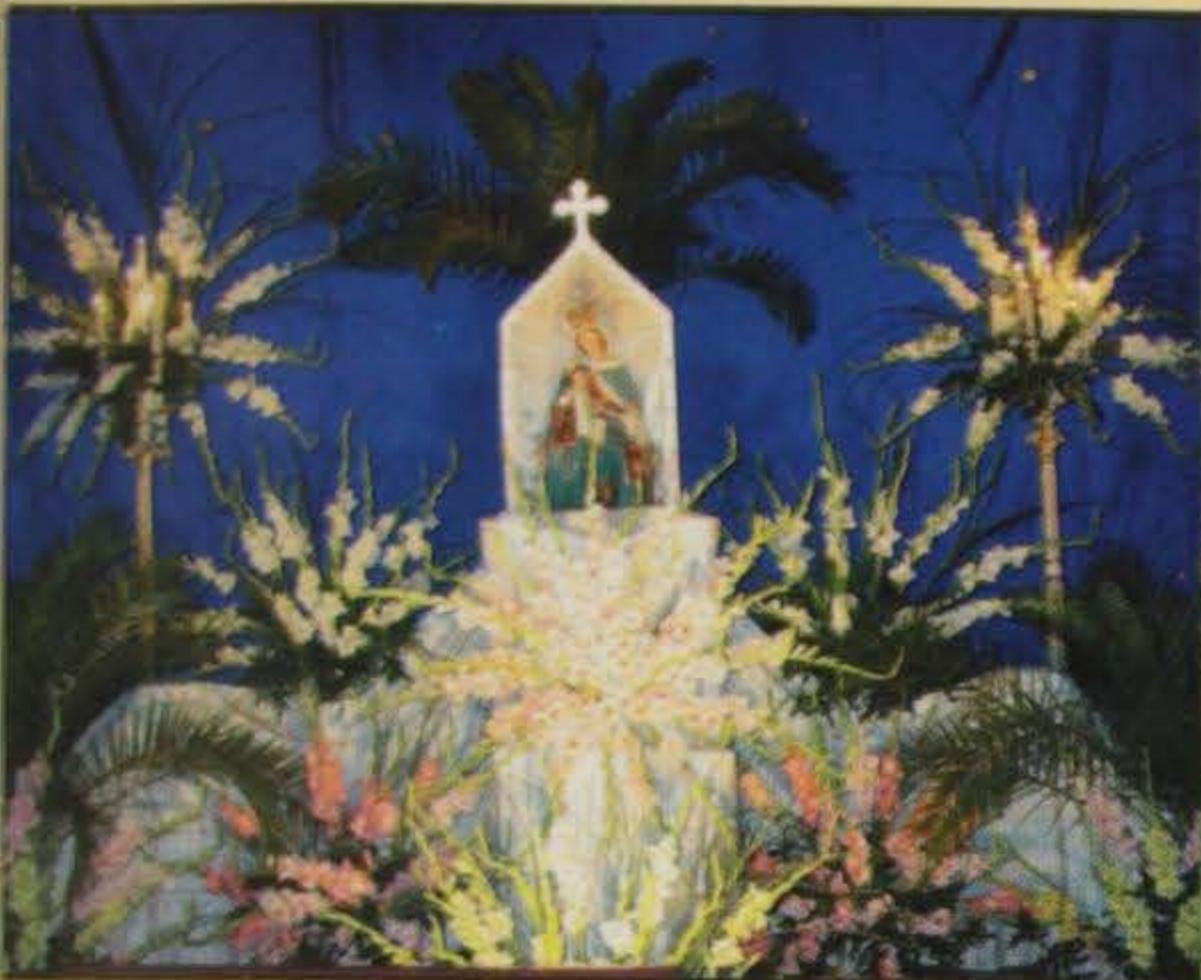
Iskrena vjera nikada ne dijeli ljude, ne unosi razdor

Upozorio je kako živimo u svijetu u kojem se sve više propagira vjerski relativizam i moralni individualizam te se sve više zamagljuju one kršćanske vrijednosti koje su umnogome oblikovale našu civilizaciju. U takvom ozračju kršćani su više nikada pozvani biti sol zemlje i svjetlo svijeta te ne smiju dopustiti da njihovo svjedočanstvo bude oslabljeno sporenjima i podjelama među njima samima, poručio je zagrebački nadbiskup. Pozvao je katolike da pretječu jedni druge u ljubavi, *"neka naša braća i sestre pravoslavni kao i braća i sestre koji se nadahnjuju reformatorskom baštinom osjete vašu iskrenu ljubav i bratsku blizinu. Krivo govore oni koji kažu da nas vjera razdvaja. Iskrena*

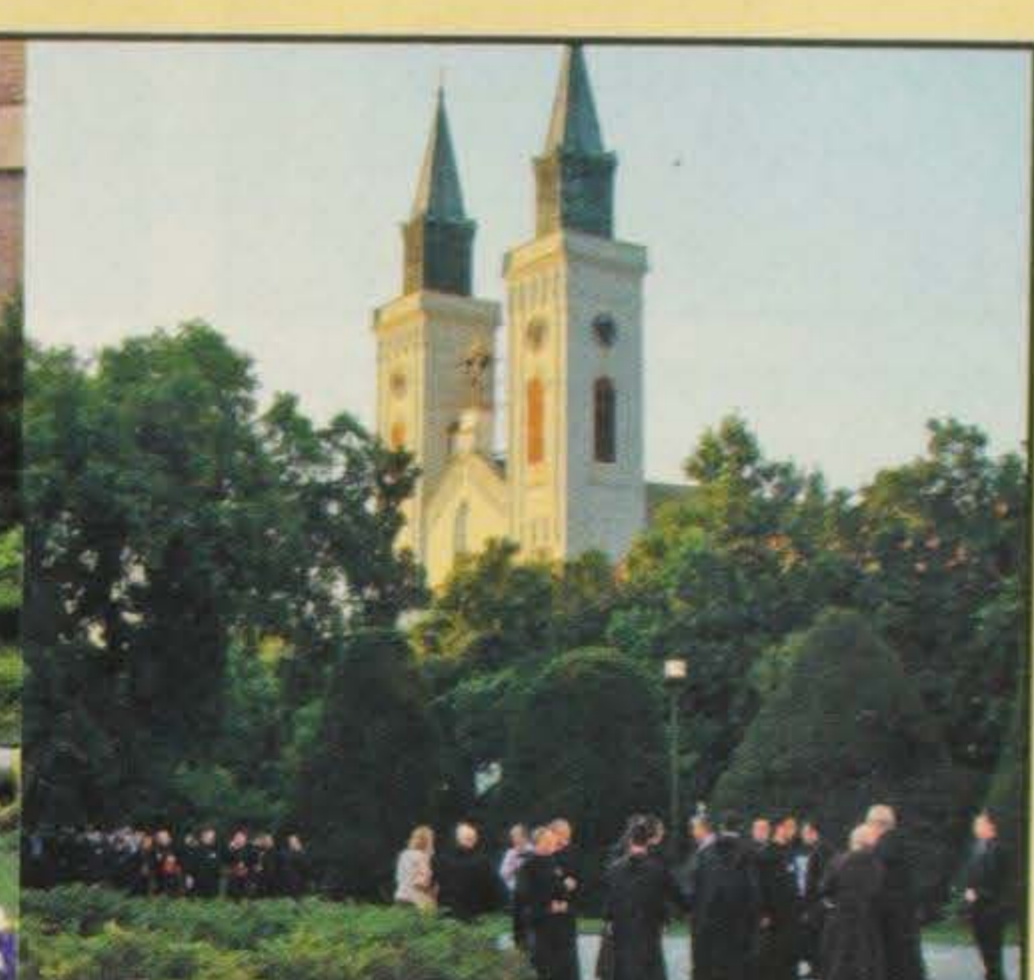
JUBILEJ SOMBORSKOG KARMELA

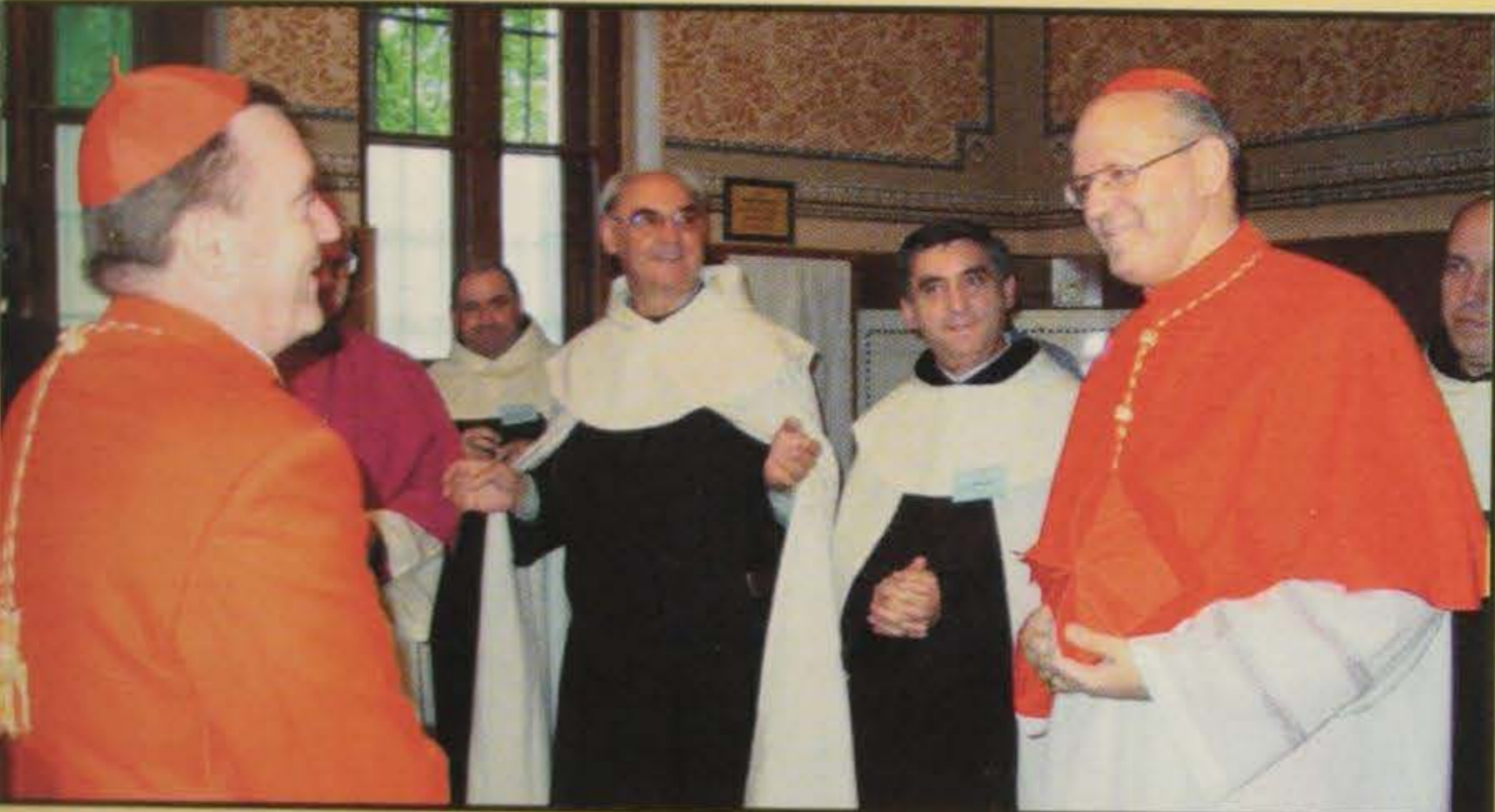
Lik Karmelske Gospe bio je svečano ukrašen za jubilej

Karmelićani su dan Provincije 2004. god. proslavili u Somboru

Karmelićanska crkva obasjana suncem uoči blagdana

Srdačna dobrodošlica kardinalima

Svečanu Večernju predmolili su o. Mato i o. Bernardin

U večernjoj molitvi pobožno i aktivno sudjelovali su kako karmelićani tako i ugledni gosti i svi vjernici

Gradonačelnik sombora radosno i srdačno je dočekaog ugledne goste

"Županija" u tehnci slame u znak sjećanja na nezaboravni susret

Zbor "luventus cantat" počastio je goste s nekoliko pjesama

Predvoditelji svetih misa: biskup Péntzes (slovački), nadbiskup Zollitsch (njemački), kardinal Erdő (mađarski) i kardinal Bozanić (hrvatski)

Sveta misa na slovačkom jeziku

Sveta misa na njemačkom jeziku

Sveta misa na mađarskom jeziku

Na mađarskoj svetoj misi bili su prisutni i kardinal J. Bozanić, nuncij E. Sbarbaro i reformatski biskup I. Csete Szemesi

Završno slavlje - svečani ulaz

Na svečanoj misi na hrvatskom jeziku, koju je predvodio kardinal Bozanić, sudjelovali su brojni biskupi, svećenici i redovnici

Predstavnici sestrinskih Crkava na završnom slavlju

Ugledni gosti, redovnice i mnoštvo vjernika pobožno je sudjelovalo u trosatnom slavlju

Psalam na misi pjevali su otac i dvije kćerke obitelji Antunić

"Oče naš" za budućnost Karmela

Prikazne darove prinijeli su mladi i djeca u narodnim nošnjama

Ravnatelj zbora Miroslav, orguljaš Kornelije i zbor "Collegium musicum catholicum"

Hvala svima: o. General i o. Provincijal karmelićana

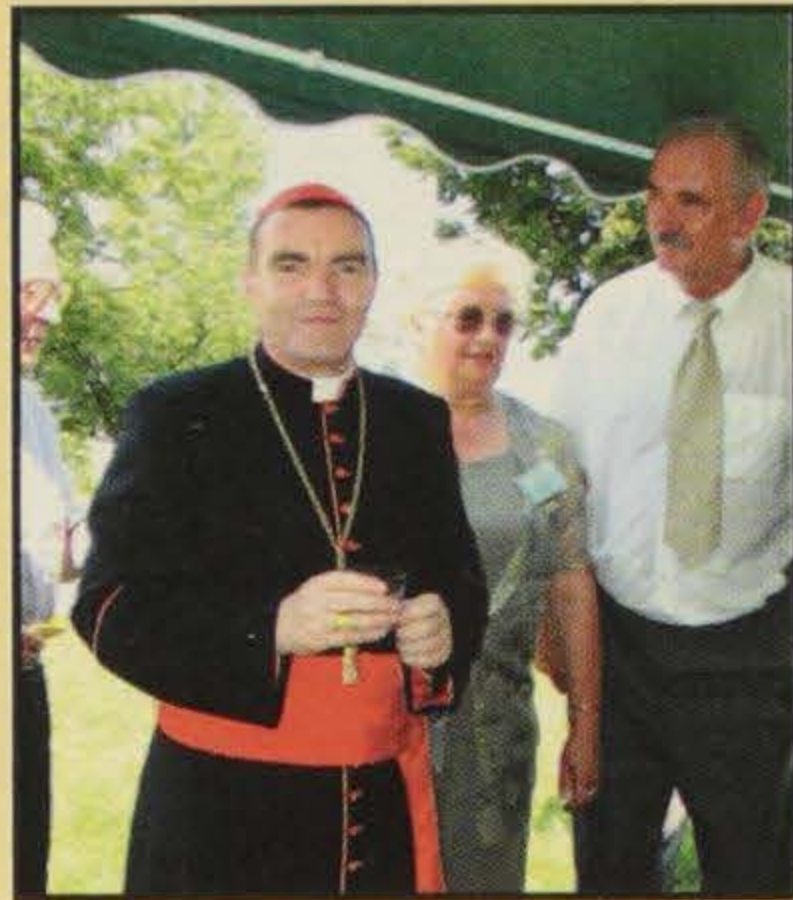
Vjernici u šokačkoj narodnoj nošnji na misi

Radosna djeca: generacija za buduće jubileje

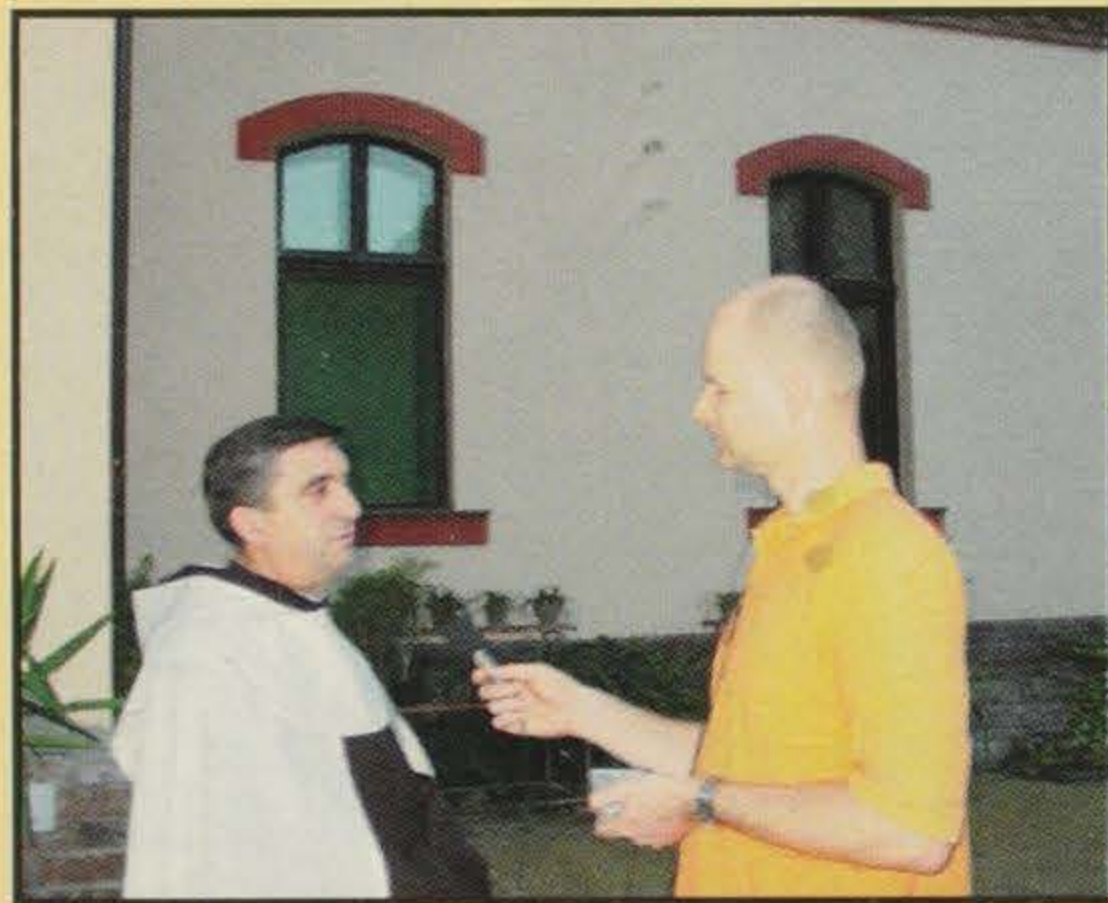
S. Jasna i s. Silavana - i nakon slavlja gladiole sve na mjestu

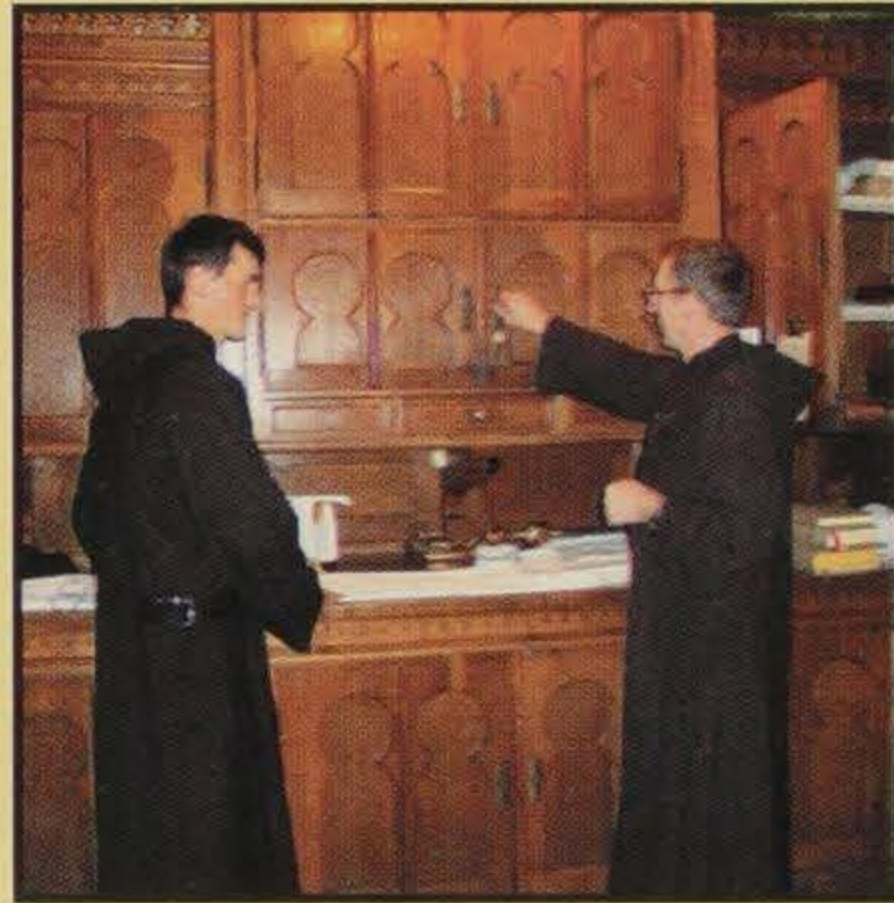
Kardinal Bozanić s domaćinima salaša

Svečano i radosno ozračje iz crkve prenijelo se pod "šatru" na salašu obitelji Matarić

O. Mato (predsjednik Povjerenstva za proslavu) i o. Dario (tajnik) imali su puno obaveza

Sakristani - odgovorna dužnost

"Radio Marija" - dvodnevno dežurstvo

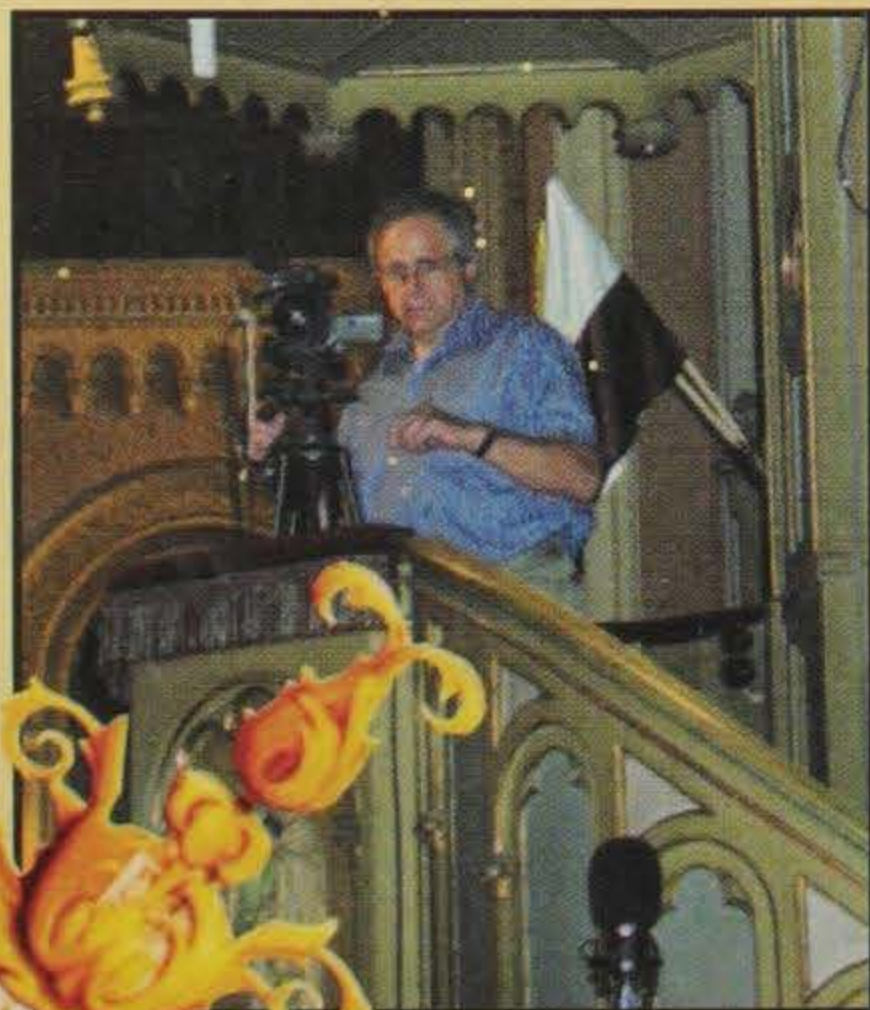
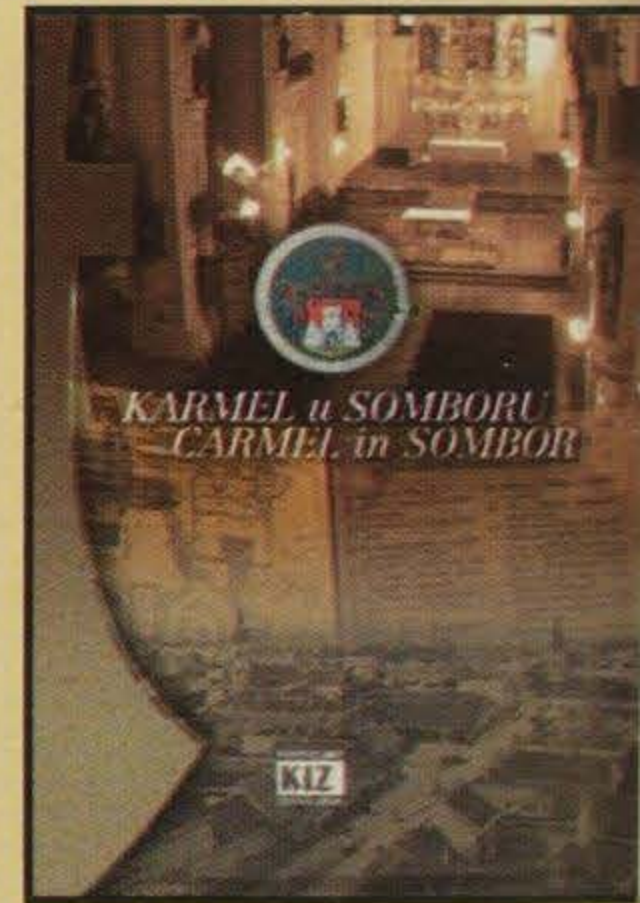
Teta Vita - voditeljica karmelskog Svjetovnog reda

Dežurstvo u kuhinji - da nitko ne ostane gladan

Dvije nove knjige za jubilej

"ZVONIK" i RAJKO LJUBIČ

Subotički filmski redatelj je za početak proslave velikog jubileja stoljetnice somborskog Karmela snimio dokumentarni film a ujedno je kroz čitavu godinu filmskom kamerom bilježio sva događanja koja su pratila proslavu jubileja.

Uredništvo "Zvonika" od srca čestita Jubilej Karmelićanima i raduje se što je godinu dana moglo pratiti obilježavanje ovog doista nesvakidašnjeg jubileja.

*****

POVJERENSTVO ZA PROSLAVU stoljetnice Karmela u Somboru sačinjavali su:
o. Mato Miloš (predsjednik); o. Dario Tokić (tajnik);
o. Jure Zečević (član) i o. Bernardin Wiszmeg (član).

vjera nikad ne dijeli ljude, ne unosi razdor. Naprotiv, nevjera je ta koja stvara ozračje sukoba i podjela, vodi ljude na putove zla i podiže čovjeka protiv brata čovjeka”, poručio je kardinal Bozanić.

Njeguje slogu, zajedništvo i solidarnost

Kako bi se imalo ljubavi za druge potrebno je gajiti ju međusobno, kazao je kardinal i pozvao vjernike da njeguju slogu, zajedništvo i solidarnost. Mjera naše ljubavi jednih prema drugima mora se uspoređivati s mjerom ljubavi kojom je Isus nas ljubio, a On nas je ljubio do kraja, do smrti na križu. To je veliki zahtjev, kojega je teško živjeti i provoditi u ozračju narušenih odnosa u obitelji, na radnome mjestu, s onima koji nisu naše vjere ili su, pak, iz drugoga naroda. Kršćanstvo nipošto nije jednostavno, ali kršćani nemaju drugog izbora. Moraju se upustiti u tu avanturu duha i dopustiti da ih Duh Sveti vodi.

Somborski Karmel - ispovjedaonica grada

Kardinal je zatim istaknuo važnost sakramenta pomirenja po kojemu je poznat upravo somborski samostan, koji mnogi s pravom nazivaju ispovjedaonicom toga kraja. I ostale pastoralne aktivnosti karmelićana umnogome su odredile mentalitet življenja katoličke vjere na tim prostorima, kao što su marijanske pobožnosti, posebno promicanje duhovnosti Muke Kristove kroz korizmene propovijedi i obnove, štovanje praškog Djeteta Isusa i zauzeta duhovna skrb za bolesnike.

O. Gerard Tomo Stantić - otac Hrvatske karmelske provincije sv. oca Josipa

Kardinal Bozanić zatim je posebno istaknuo važnost somborskoga Karmela u širenju Reda karmelićana u tim krajevima. Somborski Karmel bio je klica koja je rodila današnju Hrvatsku karmelsku provinciju svetoga oca Josipa, utemeljenu 1990. Bl. Alojzije Stepinac pozvao je karmelićane u Zagreb. Prvi redovnici došli su 1958. u Hrvatski Leskovac kod sestara karmelićanki, a na blagdan sv. Josipa 1960. kardinal Franjo Šeper osniva Karmel u Remetama koji je danas sjedište Hrvatske karmelske provincije svetoga Oca Josipa. Provincija danas okuplja više od 40 redovnika i ima svoje kuće ovdje u Somboru, Zagrebu, Splitu, Krku, od protekle godine u Sofiji u Bugarskoj te će uskoro imati i na Buškom jezeru u Bosni i Hercegovini. Sve su to plodovi somborskog samostana, istaknuo je kardinal i zahvalio Gospodinu na tom velikome daru, posebno istaknuvši i slugu Božjega o. Gerarda Tomu Stantića, kojega se s pravom naziva Ocem Hrvatske karmelske provincije. Njegovi zemni ostaci počivaju u toj crkvi, njegov je grob stjecište mnogih molitelja, a kardinal je pozvao na molitvu da o. Gerard što prije bude uzdignut na čast oltara te u njemu zadobijemo moćnog zagovornika na nebu. Pozvao je vjernike i na usrdnu molitvu za duhovna zvanja, jer *“Crkvi su potrebni mladi ljudi koji će se velikodušno predati naviještanju Radosne vijesti i tako nastaviti bogatu tradiciju o kojoj govori ova značajna obljetnica”*.

Na misi je pjevao zbor “Collegium musicum catholicum” iz Subotice pod ravnanjem **Miroslava Stantića**, a za orguljama je bio **mr. Kornelije Vizin**.

U prikaznom ophodu djeca i mladi u narodnim nošnjama prinijeli su euharistijske darove kao i druge brojne darove za goste, među kojima i slike izrađene u tehnici slame koje su napravile subotičke slamarke. Kardinali i biskupi dobili su slike svaki s biskupskim grbom. Ove prekrasne slike izradile su umjetnice u tehnici slame, članice Slamarske sekcije Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva “Matija Gubec” u Tavankutu **Marija Dulić, Jozefina Skenderović, Erzsébet Gubicsák, Katarina Skenderović, Erzsébet Virág i Marija Vojnić**.

Blagoslov pape Benedikta XVI.

Na kraju mise nuncij Sbarbaro pročitao je apostolski blagoslov koji je za jubilej karmelićanima udijelio papa Benedikt XVI., a potpisao ga je državni tajnik Svete Stolice Angelo Sodano, koji je i osobno čestitao karmelićanima.

Oče Provincijale,

upoznat o proslavi stogodišnjice ustanove samostana u Somboru, papa Benedikt XVI. u duhu se pridružuje zahvalnosti Bogu za sve darove udijeljene po braći iz Reda Bosonogih Karmelićana tijekom proteklog stoljeća života te za dosadašnje predano i vjerno služenje na korist Crkve.

Sveti Otac od svega srca želi da ova svečana obljetnica najstarijega samostana Hrvatske provincije svetoga Josipa, ujedno bude i prilika za obnovu zanosa i ljubavi Krista, kako bi s novom snagom i nadahnućem Duha Svetoga živjeli vlastitu Karizmu, na Božju slavu i dobro ljudi.

Zazivajući zagovor Blažene Djevice Marije, Gospe Karmelske, Njegova Svetost rado udjeljuje poseban Apostolski Blagoslov Vama i svoj Subraći te svima do kojih će Božja pomoć stići putovima vašega tihoga života, radosnoga apostolata i žarke molitve.

U svoje osobno ime pridružujem se čestitci te Vas, uz osobito poštovanje srdačno pozdravljam,

+ Angelo kardinal Sodano, Državni tajnik

Hvala svima

Riječi zahvale organizatorima i sudionicima uputio je i karmelićanski general i svima na tim prostorima nakon što su “puno pretrpjeli u proteklom stoljeću” poželio da u svjetlu Kristovu zakorače u ljepšu budućnost. Izrazio je radost što se u Karmelu njeguje i ekumenski duh te je zahvalio predstavnicima kršćanskih Crkava na sudjelovanju u slavlju.

U ime Povjerenstva za proslavu jubileja o. **Mato Miloš** uglednim gostima podijelio je darove.

Ceremonijama na svim misama ravnao je ceremonijar Subotičke biskupije **dr. Andrija Kopilović**, a asistirali su bogoslovi Subotičke biskupije i karmelićanski bogoslovi. Povjerenstvo za proslave Jubileja priredilo je u tijeku jubilarne godine brojne inicijative i zbivanja, tribine, duhovne programe i sadržaje, koncerte, prigodna izdanja i ostalo.

Mnogim će vjernicima ostati u sjećanju i posebno lijepo okićena crkva s tisuću gladiola a na čelu tima za ukrašavanje bili su **s. Silvana Milan, s. Jasna Dulić** i o. **Mato Miloš**.

Slavlje stoljetnice Karmela u Somboru pratili su svojim radom i svojim darovima i vjernici Sombora. **Obitelj Matarić** prednjači u tome jer je darovala pet jednakih misnica s karmelskim jubilejskim oznakama, koje su izradile časne sestre karmelićanke iz Levanjske varoši kod Đakova. **Obitelj Matarić** je priredila i svečani ručak za sve uzvanike na svom salašu.

Nekoliko obitelji darovalo je meso, mnogi su donosili kolače i pecivo, te su svi sudionici sv. misa bili na kraju pozvani u dvorište samostana na domjenak. I ovdje je **obitelj Gojka Zeljka** za sve imala osvježenje - sladoled.

Monografija i zbornik

Za slavlje jubileja karmelićani su tiskali prigodnu monografiju i zbornik s međunarodnog znanstvenog simpozija “Baština za budućnost: Karmel u Somboru 1904.-2004.”, održanog u srpnju protekle godine u Somboru u organizaciji Instituta za kršćansku duhovnost KBF-a Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatske karmelske provincije sv. o. Josipa.

Andrija Anišić

SUSRET PAULINACA SVIH GENERACIJA

Prvi put od otvaranja biskupske klasične gimnazije i sjemeništa "Paulinum" u Subotici, pitomci svih generacija okupili su se 28. lipnja da obilježe 40. obljetnicu od otvaranja i posvete zgrade sjemeništa. Među njima je dvadesetak onih koji su došli iz Njemačke, Mađarske, Hrvatske i Bosne.

Osnivač subotičke klasične gimnazije i sjemeništa je pokojni biskup **Matija Zvekanović**, a s radom je počela, u dva razreda, školske 1962./63. godine. Blagoslov nove zgrade sjemeništa u kojoj se ono i danas nalazi, obavljen je 30. lipnja 1965. godine. "Paulinum" je jezična gimnazija klasičnog smjera. Prvenstveno priprema učenike za teološke i filozofske studije, a zatim za klasične jezike i za povijest. "Paulinum" je od otvorenja imao međunarodno priznanje, ali u našoj državi, samo usmeno. Od veljače 2004. godine država ga je priznala i izjednačila s ostalim školama. Prvi rektor sjemeništa bio je biskup mons. Matija Zvekanović, prvi prefekt **Blaško Dekanj**, prvi duhovnik **István Léner** a prvi direktor gimnazije **dr. Marin Šemudvarac**.

Preskakanje kao nekad

Susret je započeo u sjemenišnoj kapelici gdje je okupljene "Paulince" najprije pozdravio biskup domaćin **mons. Ivan Péntzes**, koji nije "Paulinac" ali je u "Paulinumu" mnogima bio prefekt. On je, nakon toga, morao napustiti susret zbog obaveza u Apostolskoj Nuncijaturi u Beogradu. Zatim se prisutnima obratio ravnatelj biskupske klasične gimnazije i sjemeništa "Paulinum" **mons. József Miocs** koji je istaknuo da osobitu zahvalnost treba dati pokojnom biskupu Matiji Zvekanoviću koji se u najteža vremena prihvatio osnovati sjemenište.

"Uistinu smo zahvalni na ideji, pothvatu i snazi pokojnog biskupa Matije Zvekanovića da gradi ovu ustanovu, koja je

bila zamišljena još od I. svjetskog rata ali se nije mogla ostvariti", rekao je Miocs i dodao da su u velikom broju svećenici subotičke i zrenjaninske biskupije bivši "Paulinci".

"Paulinum" je međubiskupijsko sjemenište i škola, jedina institucija takve vrste u ovoj državi. "Paulinum" je, od 1962. godine, upisalo preko 1000 učenika od kojih je u gimnaziji maturiralo 540.

Sve prisutne bivše "Paulince" pozdravili su prigodnim recitacijama sadašnji "Paulinci" **Robert Mađarić** i **Gábor Tóth**.

Ideja za okupljanjem svih sjemeništaraca potekla je od **Tomislava Vukovića**, novinara *Glasa Koncila*, bivšeg "Paulinca" koji napominje da ovaj susret ima vjersku, socijalnu i opće društvenu dimenziju.

"Jednostavno osjećali smo želju da se nađemo, da se prijatelji susretnu, da se prijateljstva obnove", kaže Vuković i

dodaje da su iz ove institucije ponikli i jedan biskup - **dr. Kiro Stojanov**, sada Apostolski administratork Skopske biskupije; zatim svećenici a među Kristovim vjernicima laicima mnogi su profesori, akademici, političari, liječnici, i drugi.

Stotinjak bivših učenika "Paulinuma" primio je i gradonačelnik Subotice **Géza Kucsera**, koji je istaknuo da je lokalna samouprava uvijek rado surađivala s "Paulinumom", čak i u najtežim vremenima kada to nije bilo zgodno. Okupljene "Paulince" pozdravila je i savjetnica za obrazovanje u subotičkoj općini **Edit Pinter Molnár**, a velebnu subotičku Gradsku kuću predstavila je **Olga Kovačev**

Ninkov, povjesničarka umjetnosti subotičkog Gradskog muzeja. Poslije prijema kod gradonačelnika bila je svečana sv. misa u katedrali-bazilici sv. Terezije koju je predvodio biskup skopski **mons. Kiro Stojanov**. Prigodne propovijedi održali su

na hrvatskom jeziku dr. Andrija Kopilović, dugogodišnji profesor gimnazije "Paulinum" a na mađarskom József Bogdán, svećenik Zrenjaninske biskupije.

Nakon mise svi su se pomolili na grobu biskupa Zvekanovića kako za njega tako i za sve pokojne poglavare i profesore "Paulinuma" kao i za pokojne kolege "Paulince".

Poslije sv. mise "Paulinci" su nastavili druženje u restoranu "Népkör", gdje su mnogi pozdravljajući okupljene oživjeli svoje uspomene iz života u "Paulinumu".

Svi sudionici ovoga skupa oduševljeni idejom i samim susretom, odlučili su da se ponovno nađu za pet godina.

Marina Kujundžić - Andrija Anišić

MISLI IZ HOMILIJE SA SUSRETA "PAULINACA"

Živimo u vrijeme koje je samo sada naše. Prošlost je otišla u nepovrat, a budućnost je pred nama. Ničiji život nije slučajnost. Ničiji životni put nije neplaniran. Nitko od nas nije pozvan da prođe kroz "Paulinum" slučajno i bez Božje volje. Svatko od nas tko je prošao kroz ovu ustanovu u Božjem planu ima zato poziv i poslanje. Nije slučajnost. Naše vrijeme je, više nego bilo koje u povijesti, opterećeno beznađem. Svijet je pun iskustva prijevare i stoga nesretan. Ne možemo zaniijekati da je čovječanstvo sadašnjega trenutka čovječanstvo koje nema nadu. Čuli smo u poslanici apostola Petra u današnjoj misi da trebamo dati opravdanje i svjedočanstvo nade koja je u nama. Čini mi se da je vaš boravak u "Paulinumu" baš danas zato poziv da damo opravdanje nade koja je u nama. Kako biti kršćanin, kako nositi plodove života u "Paulinumu", ako ne radati plodovima nade. Stoga je svatko od nas za svoje sada odgovoran upravo toliko koliko je ovim naučio biti čovjek nade i pred drugima svjedočiti opravdanje

te nade koja je u nama. Ne nametljivošću, ne nasilno, ali svjedočki opravdavati ono što smo primili i što jesmo. Sjetimo se tog poslanja "Paulinaca"...

Naš je život u svojevrsnom jedinstvu jedan lanac dug četrdeset godina. Svatko je od nas iskovana jedna karika toga lanca. Kako bi bilo strašno da bilo koja karika, a to ste vi, pukne. Skupili smo se na sjećanje, zahvalu i susret. Upravo zato da ojačamo svoju "kariku" da lanac "Paulinuma" ne pukne. U taj lanac su mnogi ugrađivali, i vi najviše. Jao našoj odgovornosti ako popustimo i propustimo snagu svoje "karike". No, zato u evanđelju koje smo danas čuli, Isus moli za nas: On hoće da svi budu jedno u Njemu, kao što je on u Ocu i Otac u Njemu. On želi da mi sada u Isusu budemo jedno, da odgovorimo na poziv koji nam je On darovao i daruje, koji nam je podijelio, stoga ovaj susret nije slučajan nego providonosan. Što je naša želja? Sjetiti se, zahvaliti i osnažiti svoje životne putove u svijesti poslanja svjedoka nade i jedinstva. Vaš dolazak je stoga blagoslovljen i ovoga časa oko ovoga oltara za koji vas vežu tolike drage uspomene, ponovna šansa osvježenja u Božjoj dobroti i blizini...

Andrija Kopilović

RASADNIČKA LUKA

Dok vraćamo vrijeme
na utabane staze
Paulinum podsjeća
na Božje putokaze.

Na tragu promišljanja
budimo nježnost ljeta
prepoznatljivim djelom
u košmaru svijeta.

Ushit tanane duše
utkan u sveto zvanje
još uvijek bogati
u domu stečeno znanje.

Čute koljena tvrda
molitve iz kapele,
a okom zrcali lik
gospice snježno-bijele.

Životnu rasijanost
skupljamo stiskom ruke,
pod ovim znanim krovom
sred rasadničke luke.

Čekaju pusta polja
orače što će doći
i smjelim koracima
za svojim Kristom poći.

Josip Dumendžić Meštar

ZLATNI JUBILEJ DOMINIKANKI

U nedjelju 12. lipnja u župi sv. Marka u Starom Žedniku slavilo se nesvakidašnje slavlje: 50. obljetnica redovničkih zavjeta dviju dominikanki.

S. Leopoldina Temunović,

kršnim imenom **Marija**, rođena je 5. 05. 1925. od oca Roke i majke Klare rođ. Radak na salašu na Pavlovcu, krštena u župi sv. Marka. Iz brojne obitelji ponikla je još jedna redovnica **s. Trpimira**

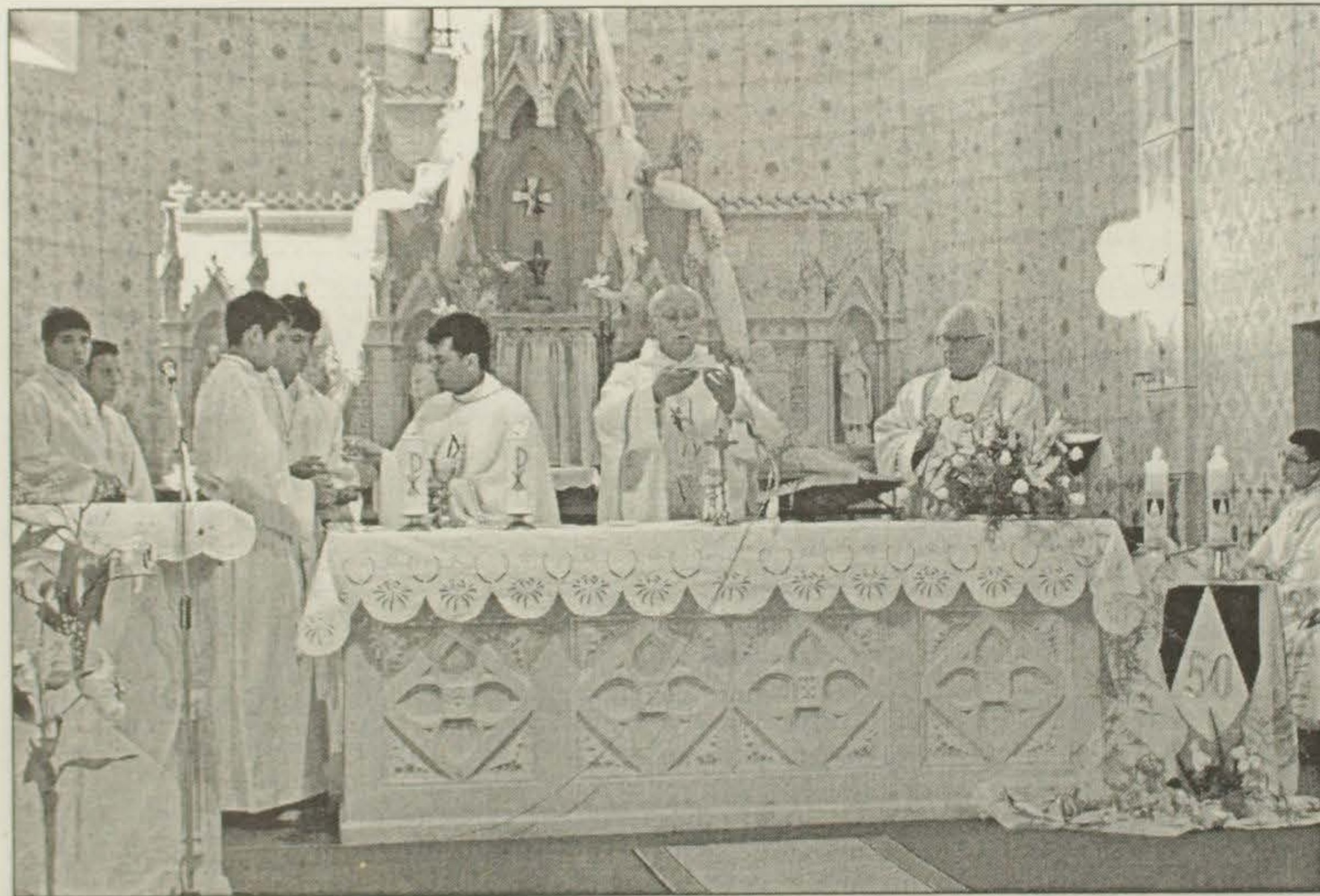
i svećenik **Josip**. Marija je 1953. godine stupila u zajednicu sestara dominikanki na Korčuli. Redovničko odijelo primila je sljedeće godine, a prve zavjete položila 9. svibnja 1955. i tako ove godine slavi 50. obljetnicu zavjeta. Svoju redovničku mladost provela je u Tavankutu. A najveći dio svoga redovničkog života darovala je u župi Pregrada gdje je i danas u aktivnoj službi, premda je navršila 80 godina.

S. Nada Gabrić, krsnim ime-

nom **Anica**, rođena je 7. 09. 1932. od oca Lozije i majke Marije, rođ. Temunović. Tako su s. Leopoldina i s. Nada u rodbinskim vezama. S. Nada rođena je i krštena u Tavankutu, a

kasnije je živjela na Pavlovcu, ali na dijelu koji pripada Đurđinu. S. Nada je stupila u zajednicu dominikanki u Korčuli također 1953. godine, primila redovničko odijelo sljedeće godine, a prve zavjete položila 8. 12. 1955. U svom redovničkom služenju prošla je Dubrovnik, Zagreb i stigla u daleku Kanadu gdje je provela 39 godina. Vratila se u Suboticu 2000. godine gdje i sada živi u samostanu sv. Dominika.

Župnik vlč. **Željko Šipek** rado je primio sestre i omogućio im ovo svečano slavlje. Zahvalnom euharistijskom slavlju predsjedao je dominikanac o. **Ljudevit Jeđud**, koji je tjedan prije slavlja imao duhovne vježbe dominikankama u Subotici. A dragi gost na ovom slavlju bio je pregradski župnik mons. **Branko Ivanjko**. Slavlje je započelo svečanom ulaznom procesijom u kojoj su išle sestre jubilarke

u pratnji časne majke s. **Katarine** i ostalih sestara, kraljice i mladi u narodnoj nošnji. Na početku su kraljice pozdravile sestre slavljenice prigodnom kraljičkom pismom koju je napisala **Đula Kujundžić**. Pozdravne riječi izrekao je župnik vlč. **Željko**, a zatim se prisutnima obratila i č. majka s. **Katarina** izražavajući radost zbog tako značajnog slavlja. Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem s. **Blaženke**, a koji je sa

svojim zborovodom **Nikolom** uvježbao i nekoliko prigodnih pjesama za ovo slavlje. Nakon pričesti slavljenicama i svima nazočnima se obratio pregradski župnik mons. **Branko** dajući svjedočanstvo o požrtvovnom služenju s. Leopoldine i čestitajući slavljenicama uz prigodne darove. U ime rodbine čestitala je **Klara Dulić**, a zbor je otpjevao čestitnu pjesmu "Pedeset godina". Zatim su jubilaricama predani darovi. S. Leopoldini slika od slame koja prikazuje Martu i Mariju, a izradila ju je umjetnica **Ana Milodanović** i darovala svojoj prijateljici iz mladosti. S. Nadi je za uspomenu darovana također slika od slame s motivom salaša.

Na slavlju je sudjelovala mnogobrojna rodbina sestara jubilarke kao i vjernici župe sv. Marka. Poruka ovog slavlja jest da se može odgovoriti na Božji poziv, može se ustrajati u vjernosti i biti sretan. Ovo slavlje jest poticaj i poziv novim i mladim snagama koje će krenuti za Kristom.

) (●) (●) (●) (●) (●) (●) (●) (●)

* *Kako ste se odlučili za redovničko zvanje?*

□ **S. Leopoldina:** Prva moja želja je bila da se žrtvujem za svećenike, a osjećala sam da ću to najbolje moći u redovničkom zvanju. Osobito mi je to bilo na srcu i zbog brata svećenika.

U vezi s ovom nakanom s. Leopoldina se živo sjeća i prepričava jednu zgodu iz prvih dana redovničkog života. Bila je zadužena za pranje i peglanje redovničke odjeće. Napominjem da je to bilo godine 1950. i neke, znate kako se onda peglalo. Bilo je ljeto i velika vrućina (na Korčuli). Iako je bilo vrijeme popodnevnog odmora, ona i još jedna sestra su radile u peglaoni. Ta sestra je predložila da skinu veo (koprenu) s glave, jer nitko neće dolaziti i vidjeti ih. Napominjem i to da se tada veo nije nosio kao danas, nego je vidljivi dio lica bio samo od vrha brade do iznad obrva. Ostalo je sve bilo upakirano. Kako je sestra rekla, tako su učinile. Ali baš je naišla odgojiteljica i silno se iznenadila. Rekla je: "S. Leopoldina!? A žrtva za brata svećenika?" Nikad više s. Leopoldina nije izbjegavala žrtvu.

* Što vam je u redovničkom životu bilo najteže?

S. Leopoldina: Najteže mi je bilo svladati svoj "ja", a kada mi je to uspijvalo bila sam sretna.

* Što vam je bilo lijepo i što biste poručili mladima?

□ **S. Leopoldina:** Čitav život sam osjećala da me je dragi Bog baš tu pozvao, zahvaljivala sam mu i bilo mi je lijepo. Mladima bih poručila da se više mole i razgovaraju s Bogom o svom životu kako bi prepoznali svoje zvanje. Ako osjete Božji poziv u redovničko ili svećeničko zvanje neka se ne boje, jer Bog uvijek daje snage za ono što traži. On daje sreću i mir, i to da čovjeku bude lijepo unatoč mnogim poteškoćama.

* Kako ste upoznali dominikanke i odlučili se za njihovu zajednicu?

◆ **S. Nada:** Radost mi je doći do čitatelja *Zvonika* i podijeliti svoju radost, radost svoje obljetnice redovničkih zavjeta, pedeset godina služenja Bogu. Stoga prvo zahvaljujem dragom Bogu za dar njegova poziva, što se došao prošetati na Pavlovac i zapitati mog baću da mu dade svoju kćer Anicu u službu. No nisu se mogli složiti. Bačo nije pustio svoju Anicu. Isus je morao ukrasti Anicu. Bačo je bio pogođen i uvrijeđen pa je trebao posrednik. Najviše je pomogla moja baka i časna sestra Tereza Vidaković. Sve se dobro završilo a bačo se smirio. A ja i danas ostajem zahvalna dragom Isusu na ovom daru i milosti, i molim svaki dan

radosna srca onu molitvu iz svete mise: "Hvala ti, Gospodine, što si me pozvao da stojim pred tobom i tebi služim."

Zašto sam baš izabrala dominikanke? Najprije sam upoznala oce dominikance koji su bili kratko vrijeme u Subotici. Sestre sam kasnije upoznala i posebno mi se sviđao bijeli dominikanski habit. Kada sam išla na tečaj šivanja upoznala sam se s djevojkom Gizom Tumbas, a ona se već spremala u samostan. Tako sam i ja počela razmišljati o redovničkom životu. Shvatila sam da je to najljepše na svijetu - služiti Bogu.

* Što ste sve radili i gdje ste bili na službi u ovih pedeset godina?

◆ **S. Nada:** Kroz ovih pedeset godina bila sam na službi u "klubu sv. Marte", radila sam u kuhinji u Korčuli, Dubrovniku i u Kanadi. Vjerujem i nadam se da je Gospodin sve zapisao i da za svaki obrok slijedi nebeska nagrada.

* Što biste poručili mladima: u čemu je tajna vjernosti? Kako potaknuti mlade da čuju i odgovore na Božji poziv?

◆ **S. Nada:** Za svoju vjernost najprije zahvaljujem dragom Bogu, jer on znade i u poteškoćama i u bolestima okrenuti sve na dobro, na duhovnu korist. Mladima bih preporučila da se više mole za izbor svoga zvanja. Jedan salezijanac je ovako govorio o prepoznavanju duhovnog zvanja: "Ako želiš provjeriti imaš li poziv prvo je da si radostan, drugo da si velikodušan, treće da imaš želju za Bogom." Budi uvjeren da je Božje osiguranje najbolje.

s. Blaženka Rudić

ZA ZLATNI JUBILEJ 50 godina red. zavjeta s. Leopoldine i s. Nade

Jednom ste pošle s ove ravnice
za glasom koji vas zvao.
Minuše ljeta... Opet ste ovdje...
Sigurno, nije vam žao.

Sa mora žitnog na more plavo,
pa u prostranstva svijeta,
plovile s Bogom za Dominikom
punih pedeset ljeta.

Jedna Marija, druga Anica,
Nada i Leopoldina,
postale Marte služeć u braći
Krista Gospodina.

Dok zahvalnim srcem dajete Bogu
ovih pedeset ljeta,
molite Boga iz roda vašeg
da još koje zvanje procvjeta.

Dok naša polja zriju za žetvu
Krist prolazi i zove:
"Žetva je velika i posla puno.
Tražim radnike nove."

U srcu nam ponos, na licu radost,
a duša zahvalno kliče:
Čestitamo zlatni jubilej!
Živjele slavjenice!

s. Blaženka

F A L A

Dok sunce poljupce šalje
na zlatno klasje pognute glave
kraj crveni bulki
u žitu titraju lati plave.

Safirsko ruvo leluja u polju
dok vridne ruke kosom mašu
i šumi, šumi žito pod nebom
blagoslovi Bože kosidbu našu.

Blagoslovi Bože
naš trud u obliku klasa
postaće nam kruv svagdanji
uz kog će tvoje ime da se glasa.

Fala ti za svaku kap
srebrne rose
za zlatne zrake sunca
i na strnjiki noge bose.

Fala ti na vitru
pod kojim žito podrhtava
na starom zlatu posutom po klasju
u srcu našem miruje srića prava.

Fala ti Bože
za juče, danas i sutra
za rumeni kruv na astalu
i nadolazeća jutra.

Cecilija Miler, Sombor

Piše: mr. Mato Miloš, OCD

ESHATOLOŠKI ZNAČAJ PUTUJUĆE CRKVE (9)

Sud i uskrsnuće

Prije, naime, nego što zakraljujemo s proslavljenim Kristom, "svima nam se treba pojaviti pred sudom Kristovim, da svaki primi što je zaslužio: nagradu ili kaznu, već prema tome što je za zemaljskoga života činio" (2 Kor 5,10), a na svršetku svijeta "izići će oni koji su činili dobro - na uskrsnuće, na život; a koji su činili zlo, na uskrsnuće, na propast" (Iv 5,25, usp. Mt 25,46) (LG 48, 4).

1. Sud

U Matejevu evanđelju (25,46), kao i kod sv. Pavla (2 Kor 5,10), stoji pisano da će se svatko od nas morati pojaviti pred Kristovim sudom da primi što je zaslužio prema svojim djelima što ih je učinio za vrijeme svoga zemaljskog života, koji neopozivo završava smrću. Oba ova teksta izravno se odnose na posljednji ili opći sud. Iz Matejeva evanđelja proizlazi da će se na općem sudu pojaviti dobri i zli. Sud će ih razlučiti tako da će jedni biti određeni za vječnu kaznu, a drugi za život vječni. Sudit će sam Isus Krist. Bit kazne bit će u onome što će Krist reći zlima: "odlazite od mene". Bit će dakle rastavljeni od Krista, a time i od samoga Boga. Vječni život će zadobiti pravednici, koji će konačno biti sjedinjeni s Bogom u Isusu Kristu. Zašto će sud biti predan Isusu Kristu? Zato što je Isus Krist Bog i Čovjek prošao kroz Božji sud, kad je kao naš predstavnik uzeo na sebe naše grijehe, tako da smo pred Bogom opravdani u njemu. Krist je zauvijek suvereni Sin Boga Oca, u čije slobodno odmjeravanje suda ostaje položena naša sudbina. Stoga Sabor sa Svetim pismom povezuje posljednji sud s Kristovim dolaskom u slavi, sa željom da novi Kristov dolazak zajedno sa sudom bude u prvom redu razlog duboko radosne nade i pouzdanja usred najtamnijih trenutaka patnje. Sud mora također biti predmet nade kao ono u prvim kršćanskim zajednica-

ma. Kada u Vjerovanju ispovijedamo da će Krist "doći suditi žive i mrtve", onda to znači da je konačno samo Krist pozvan da sudi. Drugim riječima, to znači da nepravda u svijetu nema svoju posljednju riječ, niti će nepravda u svijetu biti jednostavno izbrisana nekim olakim činom pomilovanja. Božja pravda je uvijek povezana s ljubavlju, i gdje vlada istinska ljubav, tu vlada i izobilna puna pravda. Ljubav ne može nikad značiti uništenje pravde, jer pravda mora biti i ostati temeljni oblik ljubavi. Bog će sud predati svome Sinu Isusu Kristu, našem bratu, kako to opisuje sadašnji papa Benedikt XVI. u svojoj knjizi *Uvod u kršćanstvo*. Neće nam dakle suditi netko tuđi, nego onaj kojega poznajemo po vjeri, onaj koji je našu ljudskost iznutra upoznao i podnio. Sud dakle nije samo dan gnjeva, već ponovni dolazak našega Gospodina u veličanstvenoj viziji kako to opisuje knjiga Otkrivenja (1,9-19), gdje vidjelac pada kao mrtav pred tim bićem punim stravične moći. To stravično biće, kojega gleda vidjelac Ivan apostol, jest Gospodin Isus koji položi na njega svoju desnicu i reče mu: "Ne plaši se, ja sam" (Otk 1,17). Kršćanin će toga dana tjeskobe i straha, pun blaženog čuđenja primijetiti kako je onaj kojemu je dana sva vlast na nebu i na zemlji (usp. Mt 28,18) njegov zemaljski suputnik, u vjeri, koji ga dotiče svojom desnicom i kaže mu "Ne boj se, ja sam".

2. Uskrsnuće tijela

Smrt je nešto zaista strašno za svakog čovjeka. No radosna nada koju koncilski tekst naglašava, ispunit će se tada kad poslije smrti stignemo do vječnog sjedinjenja s Gospodinom (usp. 1 Sol 4,17; Fil 1,23). Konačni cilj naše nade jest "uskrsnuće tijela", odnosno sudjelovanje u unutarnjem Božjem životu čitavog tjelesno-povijesnog čovjeka i čovječanstva, pa i samog svemira. O tome mi smrtnici na ovome svijetu možemo samo nespretno tepati. Tek izdaleka možemo nešto od toga razumjeti. Pa i sam sv. Pavao,

učitelj naroda, oslanjajući se na proroka Izaiju kaže: "Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo: to je Bog pripremio onima koji ga ljube" (1 Kor 2,9). Kada u Vjerovanju kažemo: "Vjerujem u uskrsnuće tijela", mi ispovijedamo da ništa od onoga što smo u ovozemaljskom životu učinili ili nam se dogodilo neće biti ukinuto ili izgubljeno. Posljednja stanica našega zemaljskog života neće biti ništavilo, već ćemo biti od Boga ljubljani, primljeni i shvaćeni. Biblija nam u različitim slikama opisuje uskrsnuće svijeta. Ono je opisano slikom grada, svečane gozbe, svadbe i vjenčanja. Taj grad je Janjetova zaručnica (usp. Otkr 21,2,9-22; Heb 13,14). Svečana gozba je svadbena gozba (usp. Mt 22,1-14). To opisuje S. i NZ. Tim slikama Sabor osobito ističe spominjući svadbu, gledanje Boga licem u lice. U Bibliji gledanje Boga licem u lice isto je što i najdublje sjedinjenje s Bogom. To znači da je čovjek pozvan zauzeti svoje mjesto na toj gozbi koja nadilazi sve stvoreno. Radi se o Božjem životu u zajedništvu ljubavi Oca, Sina i Duha Svetoga. Počelo našeg uskrsnuća je uskrsli Krist. Božja moć je činom Kristova uskrsnuća onu ljudsku narav koju je Riječ sjedinila sa sobom, oduzela smrtnosti i djelovanjem Duha Svetoga preobrazila je u život. Proslavljena Kristova narav jest počelo po kojem će cijelo čovječanstvo postići dioništvo u proslavljenom životu. Vjera i krštenje, a osobito Euharistija već nam sada posjeduju njegova Duha koji teži za tim da se već sada razlije na cijelo čovječanstvo i da ga oživi. Novi život proslave uskrsnuća već je tu, ali je na zemlji još sakriven u klici. Kad Krist dođe u slavi, onda će u taj novi život biti povučena i čovjekova tjelesna dimenzija, naše će bijedno tijelo biti suobličeno Kristovu slavnom tijelu. Odmah poslije smrti spasenoga čovjeka, njegova duša već ima dioništvo u Kristovu proslavljenom životu. Ali opće uskrsnuće dolazi tek na kraju vremena. Kršćanstvo je potpuno stvarna religija. Otkupljenje nije spasenje od tijela i od zemlje, nego spasenje i proslava čitavog čovjeka, tijela i duše, čak i cijeloga svijeta. Zato se djelo spasenja zaključuje tek s uskrsnućem od mrtvih, s obnovom neba i zemlje pri drugom Kristovu dolasku, na dan posljednjeg suda.

Piše: dr. Tadej Vojnović, OFM

Juda i Tamara

Čitamo u rodoslovlju Matejevog evanđelja: "Judi Tamara rodi Peresa i Zeraha. Peresu se rodi Hesron... Obedu se rodi Jišaj. Jišaju se rodi David kralj" (Mt 1,3-6). Govoreći o Judi i Tamari, govorimo, dakle, o Isusovim precima. Događaj koji se zbio između Jude i Tamare sasvim je svojevrsan. Možemo ga promatrati i s ljudske ali i s Božje strane. Kako ga prosuditi? Bolje je da ga ne prosuđujemo već samo promatramo. Bog ga je ugradio u put kojim je pripremao dolazak svojega Sina.

Juda se odvaja

Jakov je već star a sinovi odrasli. Pripovijedanje počinje odvajanjem Jude od svoje braće. Juda odlazi od braće i priključuje se Adulamcu koji se zvao Hira. Bio je to čovjek koji je stanovao u Adulamu, mjestu koje se je nalazilo oko 16 km sjeverozapadno od Hebrona. Nije otišao daleko, ali odvojio se. Tu je zapazio kanaansku djevojku kojoj ne znamo ime ali zato znamo ime njezina oca. Zvao se Šua a stanovao je također u Adulamu. Juda je oženio Šuinu kćer a Bog je blagoslovio njihov brak, rodilo se troje djece, tri sina: Er, Onan i Šela. Svoj trojici majka je dala imena.

Tamara

Veliki vremenski period ništa ne znamo o toj obitelji, sve dok nije došlo vrijeme ženidbe sinova. Juda je svojega prvorođenca Era oženio s djevojkom kojoj bijaše ime Tamara. Činilo se da će sve lijepo krenuti ali dogodilo se nešto neočekivano, Tamarin muž Er iznenada je umro a ona ostala udovica bez djece. Pisac tumači njegovu smrt: "Er uvrijedi Jahvu i Jahve ga pogubi" (Post 38,7). Njegova se smrt, dakle, smatrala kaznom Božjom.

Što sada? Er je umro ne ostavivši djece. Jakov, otac preuzima inicijativu, po zakonu "levirata" kako to propisuje Ponovljeni zakon (25,5-10) kad jedan od braće umre "a da nije imao sina, žena pokojnoga neka se ne preudaje izvan kuće, nego neka k njoj pristupi njezin djever i uzme je sebi za ženu te izvrši djeversku dužnost. A prvi sin koga ona rodi neka ostane na ime njegova pokojnoga brata..." On određuje da drugi sin

Onan pristupi k Tamari udovici i podigne bratu potomstvo. Ali Onan je samo prividno vršio svoju dužnost, prekidao je spolni čin da ne dođe do oplodnje. Pisac zaključuje: "To što je činio uvrijedilo je Jahvu, pa i njega pogubi." Bog kažnjava Onanov grijeh i njegovu sebičnost i što je povrijedio prirodno općenje (onanzam!).

Jakov je već izgubio dva sina Era i Onana. Ostao je još najmlađi Šela. Bojao se za njega. Što ako u toj ženi ima nešto pogubno, evo, već dva sina s njom nisu imali sreće. Nije htio dati Šelu. Izgovorio se da je premlad, pa je Tamaru poslao natrag u dom njezina oca. Nakon nekog vremena Judi umre njegova žena, Šuina kći. Pokopao ju je i održao vrijeme žalosti.

Juda i Tamara

Sada započinje glavnina radnje. Tamara vidi da je na neki način izigrana. Doživjet će starost bez djece. Prozrela je Judu i njegovu bojazan za Šelu. Šela je već odrastao, ali nisu joj ga dali. Što činiti? Poriv za majčinstvom bio je tako jak da nije prezala ni pred čim. Teško možemo i zamisliti što na istoku (pa i danas a pogotovo u starini) znači za ženu ako ne može ostvariti svoje majčinstvo!

Čula je kako Juda zajedno sa svojim prijateljem Adulamcem Hirom odlazi u Timnu da striže svoje ovce. O tome su je obavijestili njezini prijatelji, oni koji su s njom suosjećali. Smislila je varku! Zar se čudimo? Skinula je udovičko ruho, navukla koprenu i sjela kao bludnica (neki smatraju kao hramska prostitutka, što je u poganskom svijetu bilo običajno) na ulazu u mjesto Enajim na putu za Timnu. Juda se pomamio ne znajući da mu je nevjesta. Ostavio je kao jamčevinu svoj pečatnjak o vrpici (radilo se o valjkastom pečatu) i svoj štap (vjerojatno izrezbaren i prepoznatljiv kao njegov). Jamčevina će biti kod Tamare dok joj kao plaću ne pošalje kozle. Valjkasti pečatnjak i štap bili su znakovi dostojanstva, insignije društvenog položaja i stoga su bili jamčevina prvoga reda. Tamara je u svojem naumu uspjela. Pisac jednostavno izvještava: "Dade joj jedno i drugo, a onda priđe k njoj i ona po njem začne".

Igra s insignijama

Uzalud je Judin prijatelj Adulamac tražio "bludnicu" u tom kraju da joj preda kozle i uzme natrag jamčevinu tj. pečatnjak na vrpici i štap. Tamara je nestala. Nakon što je Juda otišao od nje, brzo se preobukla i vratila kući. Skinula je koprenu i obukla udovičko odijelo. To je sada ponovno udovica Tamara. Uzalud se Adulamac raspituje, svi odgovaraju: "Ovdje nije nikad bilo bludnice!" Judin se prijatelj vraća neobavljena posla. Što sada? Malo neobično, čitav je događaj Judi vrlo zagonetan a boji se i rugla.

Vrhunac drame

Prošlo je oko tri mjeseca. Trudnoća se više nije mogla skrivati. Juda prima nemilu vijest: Tamara se odala bludništvu. On je odgovoran za udovicu svojega sina, svoju snahu i on mora donijeti sud. A sud je strašan: "Izvedite je i neka se spali!" Takvu je ženu trebalo izvesti izvan grada i spaliti. Dokaza nije trebalo, bila je to njezina trudnoća. Ona je mogla pripasti samo Judinom sinu Šeli a on s njome nije imao ništa. Prema tome, neka se spali! Možda je Juda u tome vidio i rješenje svojega straha za sina Šelu.

Nema čekanja, nema odgađanja. Tamara dovodi napetost do vrhunca. Došli su po nju i odvođe je da je spale. Ona ide s njima i u ruci drži pečatnjak i štap. Gotovo na rubu smrti ona se očituje i poručuje Judi: "Začela sam po čovjeku čije je ovo!" Juda je prepoznao svoj pečatnjak i svoj štap. Nije bilo sumnje već je uslijedilo priznanje: "Ona je pravednija nego ja, koji joj nisam dao svoga sina Šelu!" Izvršenje je obustavljeno. Očitovala se pravednost žene koja ima pravo na svoje dijete i sebičnost Judina koji je tu pravednost spriječio ne davši joj svoga sina.

Juda rodi Peresa

Tamara je nosila blizance. Kad je kod poroda prvi pružio ruku babica mu je privezala oko ruke crvenu vrpcu (važnost prvorodstva!) ali je on povukao ruku, pa je prvi izišao onaj drugi. Kod toga je napravio veliki proder pa su ga po tome i nazvali Peres (hebr. parac znači proderati). A onaj s crvenim koncem dobi ime Zerah (hebr. rumenilo).

(U sljedećem broju: Kušnja i vjernost)

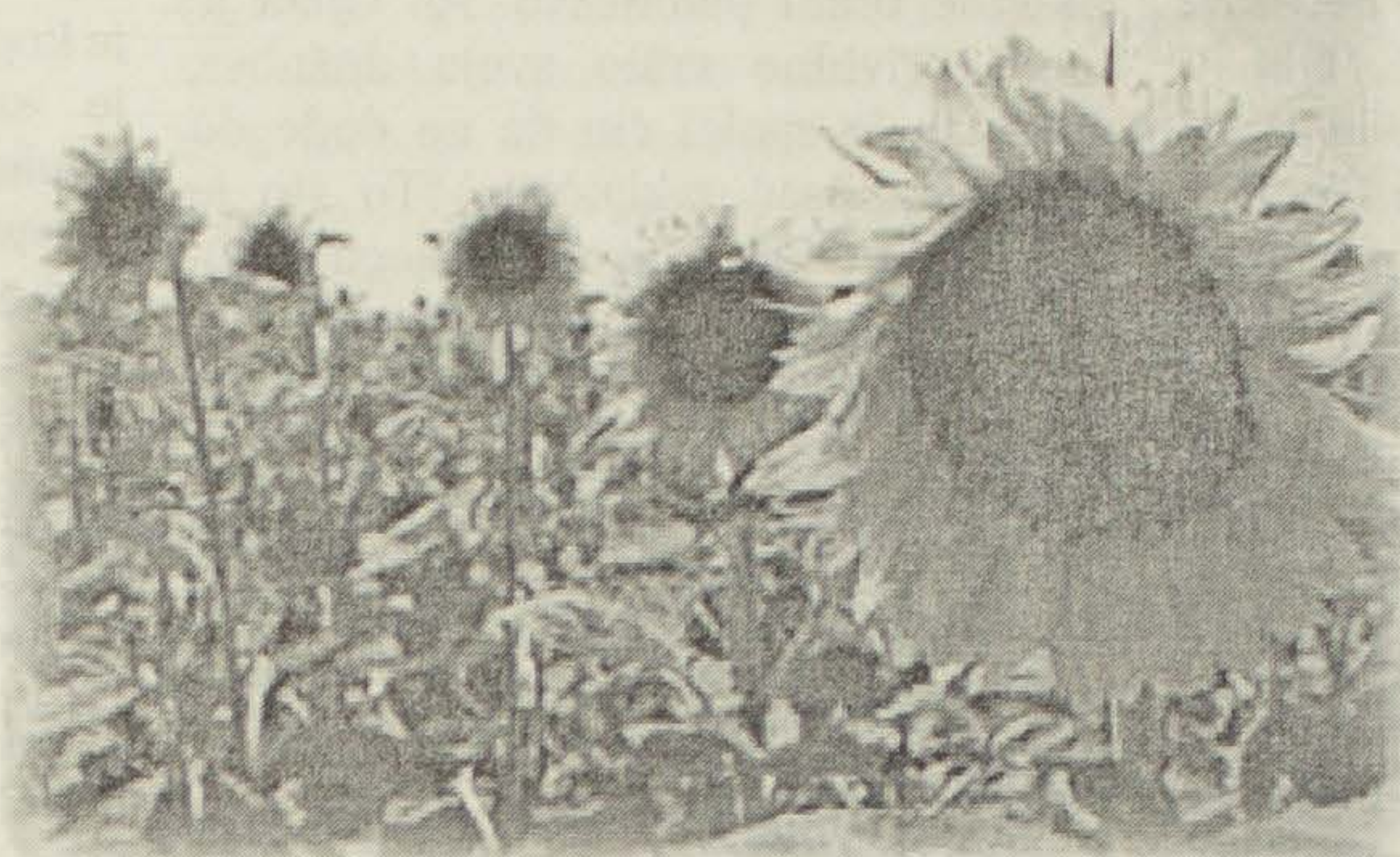

Uređuje: Katarina Čeliković

BUDIMO SUNCOKRETI!

Upio je Sunce
pa se za njim kreće
suncokret
taj divni Božji cvijet...

Kad pogledam Sunce, a dovoljno je samo znati da je tu, sjetim se Stvoritelja. Znam da je Sunce zapravo ŽIVOT. Ono nam daje neophodnu toplinu, svjetlost... U Sunce ne mogu direktno gledati - ali ima na ovoj zemlji Božji cvijet - sunčokret u koji bih mogla gledati dugo i zaneseno. Gledajući sunčokret uvijek pomislim da se Sunce zapravo "kloniralo" ili da je sišlo ovamo k nama kako bismo mogli uživati u njegovoj ljepoti. Sunčokret je kao malo Sunce.

A ja bih željela biti suncokret i klanjati se svakoga dana Bogu, mome Ocu. Voljela bih cijeloga dana plesati i okretati se za mojim Isusom i pjevati mu svojim riječima, mislima i dobrim djelima. Cijelo moje biće želi se kretati, ali tako da svojim kretnjama slavim Boga što tako divan svijet stvori. Ako ovoga ljeta i vi postanete suncokreti i dođete u moju blizinu u očima će nam biti žuto Sunce, a u srcu sjeme iz kojeg će izrasti -

kada za to dođe vrijeme - klica novog života.

Radujem se ovom ljetu i svakom novom danu jer je svaki dan nova šansa da upijem Božju ljepotu za kojom sam krenula od dana moga krštenja.

Hvala vam, dragi Zvončići i Zvončice, što ste posvjedočili da je lijepo slaviti Gospodina svojom pjesmom - na

Zlatnoj harfi u Somboru, svojim riječima i djelima - na danima Prve pričesti i na sakramentu sv. Potvrde. Ostanite uvijek u Isusovom društvu, a i ljetni je odmor s Isusom vrlo zanimljiv.

Naći ćete ga u sv. misi, u Bibliji...

Vaša Zvončica

MOJ PRVI SUSRET S TIJELOM KRISTOVIM

Kada sam bila beba roditelji i kumovi su me krstili i tako sam postala dijete Božje.

Dan Prve pričesti osvanuo je sunčan i topao makar je danima prije vrijeme bilo oblačno i hladno. Bog se s nama radovao i htio je da sve bude savršeno.

Ove godine u mojoj župi Sv. Nikola Tavelić bilo nas je jedanaestero prvopričesnika. Naš župnik Lazar rekao je da smo kao apostoli ali bez Jude. Moja župa je mala i ove godine je bio najveći broj prvopričesnika do sada, koliko ja znam. Zato je i mnogo ljudi došlo u crkvu, toliko da nisu svi stali unutra. Svi smo imali goste koji su se došli s nama radovati. Sa mnom su se radovali moji roditelji, brat, kumovi, rođaci, susjedi i učiteljica.

Da budem dostojna primiti Tijelo Kristovo, pripremala sam se tri godine. Kada je došla Prva pričest jedva sam dočekala da uzmem hostiju koja je Tijelo Kristovo. Ali, prvo sam se morala očistiti od grijeha. Duša je trebala biti čista kao ogledalo bez mrlja kada se zagledam u nju. Obnovili smo krsni zavjet, upalili svijeće i onda nas je župnik pričestio. Sve vrijeme moje srce je pjevalo: "Moj Isuse, evo tebi dolazim ja, srce mi je čisto evo dajem ga sad."

Tko ne doživi pričest to ne može razumjeti. Žao mi je onih koji ne vjeruju.

Mariela Parčetić

Župa sv. Nikola Tavelić, Sombor

PRVA PRIČEST U SV. MILETIĆU

Nakon dugih priprema, 5. lipnja svoju Prvu svetu pričest primilo je 23 prvopričesnika u

Svetozaru Miletiću. Za ovaj veliki dan djecu su pripremali vjeroučiteljica Ana Vujević Illes i župnik Antal Egedi. Pred crkvom punom vjernika prvopričesnici su obnovili svoj krsni zavjet i zatim svečano i pobožno primili Tijelo Kristovo.

Ovo je druga generacija prvopričesnika koji pohađaju vjeronauk u školi.

L. Tošaki

Petar Skenderović

SUSRET DJEČJIH ŽUPNIH ZBOROVA

“Zlatna harfa” u Somboru

Ovogodišnja 19. po redu “Zlatna harfa” održana je 18. lipnja u karmelićanskoj crkvi u Somboru. Sada već tradicionalni susret malih župnih zborova Subotičke biskupije redovito se organizira od 1986. godine a Sombor i karmelićanska crkva po drugi put su bili domaćini susreta.

Održavanje ove manifestacije u ovom izuzetno vrijednom sakralnom objektu, koji upravo ove godine obilježava stotinu godina djelovanja karmelićana u Somboru, ima i značajnu simboliku. Članovi dječjih zborova na ovome susretu dali su svoj doprinos proslavi zlatnog jubileja karmelićanskog samostana.

Tema i moto susreta: tema ovogodišnjeg susreta je Euharistija, a moto “Isus kruh života”. Više od 550 dječjih glasova okupljenih u sedamnaest pristiglih zborova oglasilo se već dobro poznatom euharistijskom pjesmom “Veselo braćo kliknimo”, čime je manifestacija otpočela. Novopostavljeni domaćin karmelićanske crkve i prior samostana o. Anđelko Jozić je pozdravio sudionike i poželio im prijatan boravak i uspješan nastup, a njihovim voditeljima i župnicima iskazao zahvalnost za uloženi trud i postignute rezultate. Zbog prevelike zauzetosti subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes nije bio u mogućnosti prisustvovati ovoj manifestaciji. Pročitano je i pismo koje je tim povodom biskup poslao organizatorici s. Mirjam Pandžić.

Od prispjelih 17 zborova najviše ih je bilo iz Subotice i naselja u njenom okruženju. Iz grada su nastupili zborovi župa Isusova Uskrsnuća, Svetog Roka, Marije Majke Crkve, Svetog Jurja te katedrale sv. Terezije Avilske, a iz obližnjih mjesta zborovi župa sa Palića, iz Đurđina i Starog Žednika. Sombor je imao predstavnike obje župe: Presvetog Trojstva i Svetog Križa. Nastupili su zborovi iz župa iz Bačke Palanke, Vajske, Novog Sada (župa Imena Marijina), Svetozara Miletića, Selenče i Sonte. Posebno treba istaknuti i sudjelovanje zbora Dječjeg vrtića “Marija Petković” iz Subotice. Po prvi put nastupili su zborovi iz Novog Sada i Bačke Palanke.

S izuzetkom zbora iz Selenče, koji je pjevao na slovačkom, svi ostali su pjevali na hrvatskom jeziku.

Svaki zbor se predstavio s po dvije pjesme. Prva je uvijek bila euharistijska (pričesna), jer je ova godina i proglašena godinom euharistije, dok je druga pjesma bila po vlastitom izboru. Zborovi su nastupali sa svojim orkestrima od kojih su neki brojniji i veoma dobro uvježbani. Jedan član svake župe predstavio je svoj zbor, navodeći njegove osnovne odlike. Voditeljica programa

Bernadica Ivanković veoma je uspješno obavila svoju zadaću.

Djeca su bila sretna i zadovoljna što je baš njima pripala čast da predstavljaju svoje župe. Osmjesi na njihovim licima su to i potvrdili. Ovakve manifestacije su značajne jer razvijaju kod djece ljubav prema crkvenom pjevanju te vezanost za Crkvu i vjeru.

Nakon što su svi zborovi nastupili, bili srdačno prihvaćeni

te nagrađeni burnim pljeskom, trebalo je odrediti i najbolje među njima. Na pitanje tko bi mogao biti, odgovor je jednoglasno bio: “svi”. Tako doista i jest. Svi su nastupili i pjevali od srca, tako da su svi oni veliki pobjednici. Za sudjelovanje na ovoj 19. “Zlatnoj harfi” domaćin o. Anđelko Jozić je zborovima uručio diplome. Ipak, posebno priznanje za svih 19 proteklih godina svakako pripada organizatorici s. Mirjam Pandžić.

Na koncu, nakon tri puna sata programa, sudionici su zajedno s publikom otpjevali pjesmu “Ostani s nama”.

Matija Danić, Sombor

USPOMENA PRVE PRIČESTI

Jedva sam dočekala 22. svibanj. Toga dana je bila Prva pričest u našoj crkvi. Prvopričesnici su odjenuli bijele haljine, a oko vrata su stavili križeve. Na misi nam je velečasni dao hostiju koju je posvetio i ona je tada postala Tijelo Kristovo. Osjećala sam se sretno jer sam je primila.

Poslije mise smo se slikali a u dvorani smo se počastili kiflama i sokom.

Dobila sam diplomu-uspomenu na Prvu pričest, svijeću i molitvenik. Ovaj dan je bio za mene poseban. Kod kuće sam imala puno gostiju i svi su sa mnom bili radosni. Sjećat ću se uvijek toga dana kada je sve bilo lijepo, bijelo i svečano. /Nina Vojnić, Đurđin /

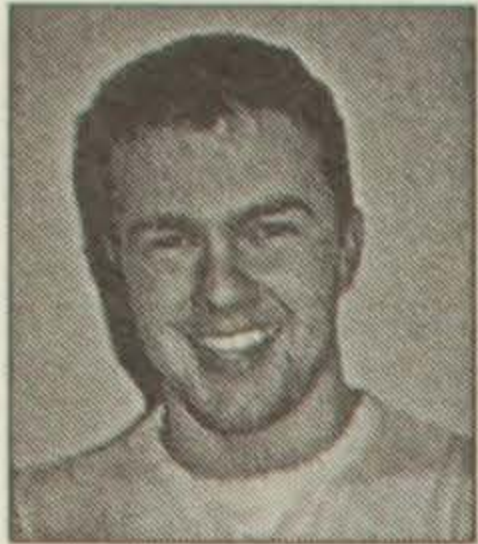
Slavlje Prve pričesti na Bikovu

Taj divni “veliki” dan za našu malu župu radosno smo iščekivali mi prvopričesnici u Godini Euharistije za što smo se pripremali cijele godine učeći vjeronauk. Marljivo smo se pripremali napose nekoliko tjedana ranije učeći recitacije i pjesme. U subotu, 4. lipnja zajedno s roditeljima i braćom ispovjedili smo se i duše su nam bile čiste i spremne primiti Isusovo Tijelo.

Svanula je nedjelja, 5. lipnja kada smo u svečanoj procesiji krenuli u prekrasno urešenu crkvu, punu bijelog cvijeća. Župnik Julije Bašić predivno i slikovito je prikazao, kidajući ružine laticice, kako izgleda čovjek koji je sebičan i želi sve postići sam. Krsna obećanja svečano smo obnovili a uz molitvu vjernika predali smo župniku klasove žita obećajući da ćemo slijediti Isusa cijeloga života. Najljepši trenutak bio je kada sam primila po prvi put Isusovo Tijelo u svoju dušu. Nastojat ću od sada što češće pristupiti svetoj Pričesti i čuvati svoju dušu čistu i bez grijeha.

Ivana Benke, Bikovo

Uredio: Petar

PREPUSTI MU SVE...

Prepusti svoj život u njegove ruke!!! To je jedini način na koji ćeš opstati u ovome svijetu. Svijetu gdje svi žure, gdje ne možeš svakom vjerovati, u svijetu gdje se propagira ugodan život bez Boga, ali zapamti samo jedno: taj svijet je prazan!!! Stalno nam se govori kako moramo oprezno živjeti. Najbolji čuvar tvoga života nisi ti, nego Gospodin! Što misliš: zašto je umro na križu? Sigurno nije podnosio toliku sramotu zbog sebe. On je to učinio zbog TEBE, jer zna da ne možeš sam podnositi tolike muke koje sam sebi još dodatno otežavaš. Prepusti se njegovoj NEOPI-SIVO VELIKOJ LJUBAVI koja ti je sigurno potrebna u svakom trenutku. Priznaj da želiš biti voljen (ne boj se, sigurno jesi u svakom trenutku!!!). Stoga naša odluka za ovaj mjesec neka bude:

- Jutro započni jednostavnom molitvom, a možeš i malo dubljom (priznaj - na raspustu si, imaš vremena). Ona ti daje više snage od bilo čega, bitnija je od doručka:)

- Pronađi neku poruku koja će te pratiti tijekom cijele nedjelje (jako pomaže u duhovnom rastu);

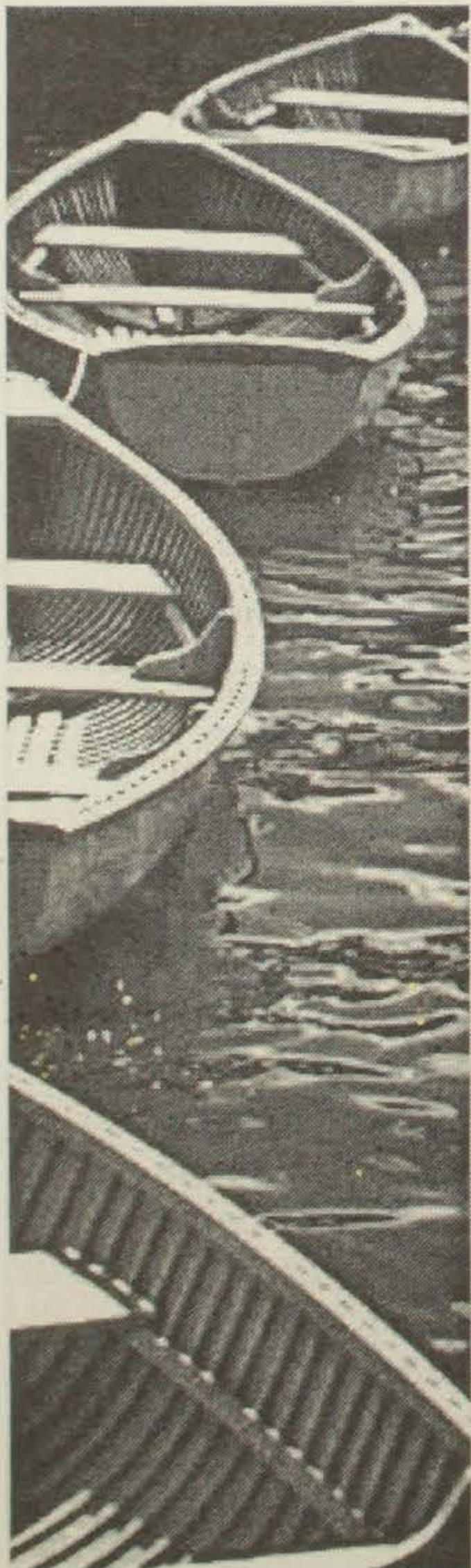
- Jednostavno se predaj Gospodinu i budi spreman biti NJEGOVO ORUĐE!!!

SrEtNo

PeTaB

Vjernik, koji se moli liturgijski, pridružuje se korovima anđeoskim, koji neprestano hvale Tvorca i čovjek se zapravo na taj način već na ovoj zemlji počinje vježbati u onoj službi koju će pun radosti i ushićenja obavljati u vječnosti.

Ivan Merz

ČAMAC

Svi mi sjedimo u istom čamcu.

I svi moramo zajedno ploviti.

Ovi ljudi - braća na istom brodu, ljudi koji zajedno plove...

Divan san! Sunce pleše nebom, ribe žure morem.

Svi ljudi - braća na istom brodu svijeta. Slabi i jaki, crni i bijeli, veliki i maleni, siromašni i bogati: ljudi koji plove zajedno.

Braća na moru svijeta pod istim suncem, na istom vjetru.

Više nema ponižavanih ljudi, ni visoko uzdizanih ličnosti.

Phil Bosmans

OBAVIJESTI

MISA MLADIH ZA MIR

u petak 05. 08. 2005. u 20 sati

župa sv. Roka, Subotica

Duh Sveti na Tribini mladih

Posebno je interesantna Tribina mladih bila 16. lipnja kada je franjevac p. Marijan Kovačević mladima na vrlo lijep način približio "Darove Duha Svetoga", kako je i naslovljena tribina.

Tribina je započela pjesmom za što se pobrinula novoosnovana grupa "Proroci" iz župe Isusova Uskrsnuća.

Nakon predavanja slijedilo je svjedočenje vjernika o daru jezika koji je plod molitve.

Evo nekoliko zanimljivih misli koje su prisutne pratile i nakon tribine. Duh Sveti je u crkvi duša Tijela mističnoga Isusa. Pošto smo mi udovi tog tijela, a Isus glava, Duh Sveti igra važnu ulogu u našem životu.

"Punoljetnim" članom Crkve postaje se primanjem sakramenta sv. Potvrde i od toga trenutka vjernik je dužan održavati vatru Duha Svetoga u sebi, ne samo sebe radi već radi cijeloga Tijela.

Podsjetimo se, darovi Duha Svetoga su: mudrost, razum, savjet, jakost, znanje, pobožnost i strah Božji.

A grijesi protiv Duha Svetoga su:

- ufati se preuzetno u milosrđe Božje;
- zdvajati o milosti Božjoj;
- protiviti se priznatoj istini kršćanske vjere;
- zavidjeti bližnjemu milost Božju;
- odbijati trvdokorno spasonosne opomene;
- ustrajati u nepokori.

Ivana P.

novoosnovana grupa "Proroci" iz župe Isusova Uskrsnuća

Između straha i Gospodinove prisutnosti

Jesi li ikada stao/la i razmišljao/la čemu služi strah? I da li on uopće ima neku ulogu u tvom životu? Jedna viša sila, koja upravlja našim životima, drži nas u grču i ni ne primjećujemo koliko se sati, dana, mjeseci ili čak godina sreće odričemo tako što se predajemo nesigurnosti ovoga svijeta.

Ovaj svijet!?! Kako je samo čudesno stvoren!!! U njemu se smjenjuju patnja, bol, tuga, sreća i radost; suze i osmijeh. Ali, jesmo li svjesni od koga je sve to darovano?

Svaki tvoj osmijeh ili suza, čak i tvoj strah, služi Gospodinu kao oruđe da ti se približi.

Da li ga vidiš? Da li primjećuješ njegovu beskrajnu ljubav? Vjeruj mi, tamo je! Prisutan je sa svojom beskrajnom ljubavi u svakom trenutku tvoga života!!! Samim tim što postojiš, on dokazuje svoju prisutnost i to u tebi, jer On u tebi živi i preko tebe želi ovome svijetu pokazati što znači LJUBITI!!!

Agneš Tot

PRVI MEĐUBISKUPIJSKI SUSRET MLADIH

Vodica, 9. srpnja 2005.

U subotu 9. jula 2005. U organizaciji Komisije za mlade Međunarodne biskupske konferencije Svetog Ćirila i Metoda, u subotu 9. srpnja održan je prvi međubiskupijski susret mladih u Vodici kraj Ruskog Krstura. Susretu su prisustvovali mladi iz Grkokatoličkog egzarchata, Zrenjaninske biskupije, Beogradske nadbiskupije, Srijemskog vikarijata i Subotičke biskupije.

Biskup Đuro Džudžar zvanično je otvorio susret i pozdravio skup u ovom marijanskom svetištu. Mons. Džudžar je rekao da od srca podržava inicijativu da se mladi hodočasnici susretnu, pohvalio napore Komisije za mlade, oduševio se velikim brojem prisutnih i poželio da sljedeći susreti budu još masovniji.

Povijest ovog svetišta - Vodica - počinje 7. srpnja 1817. godine. Ljudi koji su do kasno navečer radili na njivi, ugledali su čudesnu svjetlost iznad bunara. Nitko im nije povjerovao već je sve protumačeno kao halucinacija. Međutim, od 1827. godine neobične pojave pored bunara postale su sve učestalije: javljala se svjetlost u obliku zvijezde, vatre, ženske figure, čuli su se čudni zvuci. Bunar uz koji su se dogodila mnoga čuda i ozdravljenja je mesto koje i danas posjećuju brojni vjernici. Marijino svetište Vodica je pod zaštitom države kao kulturno dobro. Godišnje ga posjećuje preko 15000 ljudi. Zavjetni dan je ustanovljen 1853. godine i slavi se trećeg dana Duhova.

Cilj ovog susreta bio je da se naši mladi, koji će hodočastiti u Kelnu na XX. Svjetski susret mladih, pripreme za taj događaj, koji će ove godine, po prvim procjenama, okupiti više od milijun mladih iz cijelog svijeta. Moto ovog susreta je "Dođosmo mu se pokloniti". Od 17. do 19. kolovoza u Kelnu je trodnevna pobožnost, kojom će se mladi pripremiti za bdjenje i misu sa Svetim ocem. Naši mladi su na ovom susretu upoznati s temama koje će se obrađivati ta tri dana u Kelnu.

Svi sudionici susreta podijeljeni su u tri grupe, od kojih je svaka obrađivala po jednu kelnsku temu. Kao uvod u rad po grupama vlč. Mihajlo Malacko je održao nadahnuto predavanje na temu "Dođosmo mu se pokloniti". Danas postoje milijuni superzvijezda kojima se dive mladi. Koja je tvoja zvijezda? Možda se pitaš kako odabrati pravu zvijezdu i krenuti za njom? Pravi put postoji i ovo hodočašće može ti pomoći da usmjeriš svoje korake. "Ljubljeni Ivan Pavao II. je s mladima jasno vidio zvijezdu koja je ukazivala na Spasitelja. Smjelo je išao za njom i pozivao ljude po cijelom svijetu, jer samo ona vodi do Isusa, istine koja oslobađa" rekao je vlč. Malacko i ohrabrio okupljene mlade riječima: "Ako Boga stavimo na prvo mjesto, onda će sve biti na prvom mestu."

Drugi cilj susreta bio je kreiranje zajedničke budućnosti mladih iz naših biskupija. U svibnju ove godine Komisija za mlade je iznijela prijedlog za Strategiju Katoličke crkve u radu s mladima. Na susretu u Vodici pitali smo mlade kakva su njihova očekivanja - što bi oni voljeli da im Crkva pruži i što su oni spremni uložiti. U radu po grupama sudionici susreta su izrazili svoje mišljenje koje će nam pomoći da u narednim godinama zajedno organiziramo aktivnosti koje će doprinijeti podizanju sposobne, odgovorne i vrijedne generacije vjernika.

Poslije susreta u Kelnu hodočasnici će se okupiti u Subotici pod geslom "Vratiše se drugim putem u svoju zemlju" (Mt 2,12).

Danijela Varšić,
koordinator Komisije za mlade

Ne zaboravi diviti se!

"Sviće", reče putnik svojem prijatelju. On odvrati, "Kako je divno promatrati ovo novo i jedinstveno buđenje sunca." "Da, sunca koje će nam donijeti ubojitu vrućinu... Kap po kap znoja - već osjećam kako mi ubija ovo malo volje za životom!"

Malo zatim prijatelj se, trgnuvši iz razmišljanja, nasmijao. "Zašto se smiješ?" "Jesi li vidio onaj mali park pored kojeg smo prošli? Ne mogu ostati ravnodušan pored tolike Božje umjetnosti i ljepote kojom priroda zrači!" Putnik je prekinuo svojeg prijatelja i patetično rekao: "Cvijet je danas, a sutra... Radiš i mučiš se da sve to izgleda lijepo - uzalud trošiš vrijeme, jer će ionako sve to postati odbojan korov!"

Kada si se posljednji put divio izlasku sunca ili prirodi? Jesi li si ikada ostao očaran i zadivljen pred Božjim darovima - prirodom? Žalosno je što sve više i više ljudi zaboravlja da se divi! Zašto čim vidiš neku ljepotu odmah okrećeš i drugu stranu medalje? Žališ se na rad, nevolje, probleme a ljepotu zaboraviš i kako vrijeme prolazi ni ne primjećuješ je!

Udahni duboko kada sljedeći put budeš šetao gradom, trgom, ulicom, dvorištem! Obrati pažnju na stvari oko sebe i divi im se, tj. divi se njihovom stvoritelju, Bogu!

Nevena Mlinko

PAPINA PORUKA MLADIMA

Ne bojte se ići na ulice i na javna mjesta, kao prvi apostoli koji su propovijedali Krista i Radosnu vijest spasenja na trgovima gradova, naselja i sela. Nije vrijeme sramiti se Evanđelja. Vrijeme je propovijedati ga s krovova. Ne bojte se prekinuti s udobnim i uobičajenim načinima života, s ciljem prihvatiti izazov upoznati s Kristom moderni "velegrad". Vi trebate biti oni koji će ići na "raskrižja putova" i pozivati sve one koje sretnete na gozbu koju je Bog pripremio za svoj narod. Krist treba radnike spremne raditi u njegovom vinogradu. Mladi katolici svijeta, nemojte Ga razočarati! U svojim rukama nosite Križ Kristov. Na svojim ustima riječi Života. U svojim srcima spasenjsku sigurnost Gospodina.

papa Ivan Pavao II.

Uredio: Petar

Prijeći crtu i zaboraviti?!?

PRIČE IZ SREBRENICE

Promatrao sam ovih dana medije i pitao se: koliko smo zreli? Koliko gledamo na prošlost da bismo bili uspješniji u sadašnjosti?

KAKO MI REAGIRAMO NA SVE OVO da li samo ostavljamo da to riješe sudije i Haški tribunal ili se to tiče i nas??? Itakako se tiče nas!

Povijest nam govori o mnogobrojnim ratovima, o raznim masovnim ubistvima... To je djelo ljudskih ruku posredstvom sotone. Koliko smo se naučili odupirati sotoni?

Neki očigledno još ne vide vrijednost svakog pojedinca i važnost svake duše na ovoj zemlji!!!

Na sajtovima gdje su objavljeni odgovori, tj. reakcije MLADIH na masakr u Srebrenici, ne nalazi se ništa drugo osim psovki, ali onih toliko uvredljivih da više i ne znaš kako reagirati... Umjesto da se već opametimo i jednom zasvagda završimo s tim najbesciljnijim pojmom i događajem ratovanja, mi svaki dan iznova pravimo nove raskide prijateljstava... Da li ima smisla graditi mostove i nakon nekoliko decenija ponovno ih rušiti, zbog nečije politike.

MLADI KRŠĆANI, vi ste pozvani da budete graditelji mira! Ako nećete vi, tko će? Na nama ostaje budućnost i mi gradimo ovaj svijet. Na nama ostaje i to hoćemo li ponavljati istu grešku otkad je čovjeka ili ćemo ponavljati istu ...

Islam i Kršćanstvo

Usprkos zajedničkim teološkim korijenima i stoljetnoj interakciji, odnos islama prema Zapadu često je obilježen nesporazumima, prezirom i sukobima. Drevno suparništvo i suvremeni sukobi toliko su naglasili razlike da su potpuno zamaglili zajedničke teološke korijene i viziju židovsko-kršćansko-islamske tradicije. Obje strane su se usredotočile na razlike, produbile ih i polarizirale, umjesto da sjedine ove tri međusobno povezane monoteističke tradicije.

I islam i kršćanstvo su posjedovali univerzalnu poruku i misiju, što je, umjesto suradnje, dovelo do sukoba.

"Islamska prijetnja ili stvarnost"

DIVNE LI ZANIMLJIVOSTI!

WASHINGTON, 13. srpnja 2005. (Hina/AFP) - Prije skoro 60 godina, 16. srpnja 1945., Sjedinjene Države su u najvećoj tajnosti u pustinji Alamogordo (Novi Meksiko, na jugozapadu zemlje) isprobale prvu atomsku bombu u povijesti, tijekom pokusa pod nazivom "Trojstvo".

Zlo u svijetu danas

Zlo je na užasan način ponovno u prvome planu. Posvijestili su to cijelome svijetu odvojeni teroristički napadi na London, kao i proslava 10. obljetnice pokolja u Srebrenici, i mnoge druge "Srebrenice" o kojima svakodnevno čujemo i čitamo putem medija. Novo zlo, koje je pogodilo Veliku Britaniju i zavilo je u tugu, udarac je cijelome svijetu, ponajviše upravo - čovjeku. I potiče ga da se još jednom zapita: Tko sam, što sam, odakle dolazim, kamo idem, čemu se smijem nadati? Tko je taj čovjek do mene, taj bolesni čovječji um koji ubija nevine? Odakle dolazi? Tko su ti koji "raspiruju osjećaje mržnje i koji izvršavaju tako odvratne terorističke čine?" - kako je upitao papa Benedikt XVI. i poručio im: "Prestanite, u Božje ime!"

... Zlo i nepravda nikada se ne pobjeđuju zlom, poručuje evanđelje, već samo dobrom. Izlika za počinjeno zlo ne mogu biti niti ideološka ili "vjerska" uvjerenja ili različitosti bilo koje vrste. Terorizam nije niti prihvatljiv niti pravedan odgovor na "probleme svijeta", niti na imperijalizam, već otkriva tamnu stranu ljudske duše.

.... U spirali mržnje i zla, vjerniku u ušima moraju zvoniti riječi sv. Pavla Rimljanima, koje je ponovio i londonski (westminsterski) nadbiskup Cormac Murphy O'Connor u svojoj propovijedi na misi za nastradale 8. srpnja: "Ne daj se pobijediti zlom, nego dobrim savladaj zlo." Nadbiskup O'Connor progovorio je jasno i o novinarskim nagađanjima o teroristima koji bi, navodno, bili djelovali "u ime religije". No, "to nije religija koju prepoznaju vjernici ovoga svijeta. Tko je njihov Bog? To nije Bog koji se objavio Mojsiju i Jakovu; niti je to Bog koji je, u Isusu Kristu, hodao ovom zemljom te umro i uskrsnuo za spas čovječanstva; niti je to Bog kojega štiju muslimani, koji je Svemoguć i Milosrdni. Kojega boga štiju ljudi mržnje? To je lažni bog; bog koji je projiciran iz najtamnijih ponora ljudskoga srca."

Rafael Rimić, Glas koncila, br. 29

Uređuje: obitelj Huska

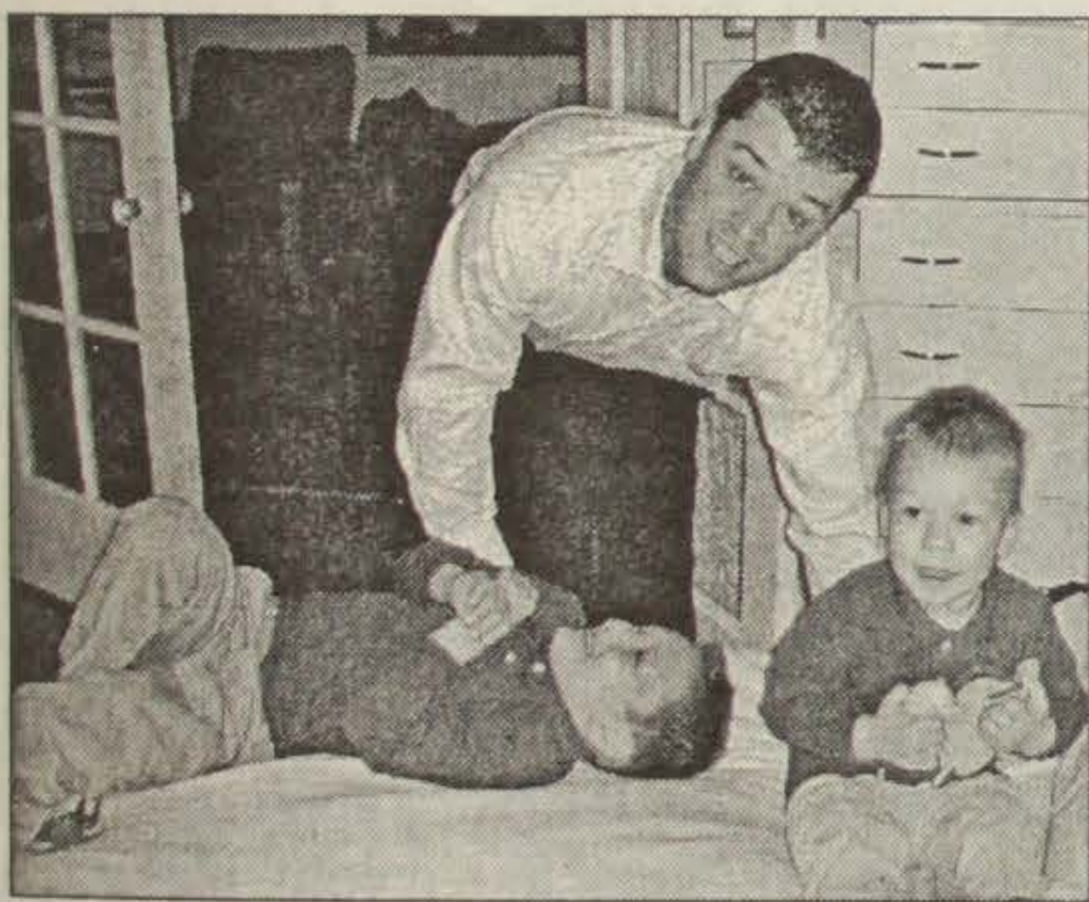
Dragi čitatelji, kad na obiteljskoj stranici našeg Zvonika počnemo pisati o nekom aktualnom problemu, redovito dobar dio vremena prođe u razgovoru kako iste bar pokušati riješiti. Neki od tih problema su pojedincima, na žalost, neriješivi, ali neke samo treba pravilno sagledati i - promijeniti se! Jer, najčešći uzrok problemu smo mi sami i naš grijeh, a za to "lijek" znamo. Kako to "pametno" kaže naš (skoro) trogodišnji sin Tomislav: "Mova da postoji neki način!" (v=r). Pitat ćemo njega, a pitamo i Vas - kako mame i tate trebaju riješiti ovaj problem? Ovaj put, govorimo o kršćanskom odnosu prema radu i kako on utječe na obitelj...

šati riješiti. Neki od tih problema su pojedincima, na žalost, neriješivi, ali neke samo treba pravilno sagledati i - promijeniti se! Jer, najčešći uzrok problemu smo mi sami i naš grijeh, a za to "lijek" znamo. Kako to "pametno" kaže naš (skoro) trogodišnji sin Tomislav: "Mova da postoji neki način!" (v=r). Pitat ćemo njega, a pitamo i Vas - kako mame i tate trebaju riješiti ovaj problem? Ovaj put, govorimo o kršćanskom odnosu prema radu i kako on utječe na obitelj...

NEZAPOSLENOST I / ILI PREZAPOSLENOST

Znana je već ona dirljiva priča o dječaku koji je od tate tražio 10\$ da s njegovih deset ušteđenih može "kupiti" od tate jedan sat njegovog vremena. Podsjetit ćemo vas i na ovu: "Prezaposleni bračni par na Badnjak uđe u trgovinu igračkaka želeći kupiti božićni dar svojoj maloj kćeri. Bili su bogati i pripravnici dati koliko zatreba. Prodavačici su objašnjavali svoje želje: Znae, mi

i reče: - Žao mi je! Na žalost, ne mogu vam pomoći, jer mi ovdje ne prodajemo roditelje!" Još je više onih "domaćih" priča na ovu temu, kao onaj dječak, osjećajući samo kako želi biti s mamom a ona mora ići raditi, plačući kaže: "Ker odno poso!" ili predlažu mami da i oni idu s njom na posao. Svi danas znaju što je prezaposlenost: tate rade na dva ili čak tri radna mjesta (u firmi, a zatim "privatno", tj. "na crno", najčešće neki težak fizički posao), a mame - kako bi stigle sve poraditi i umjesto tate, nakon svog redovnog posla na radnom mjestu, ne stižu svoju djecu dobro ni pogledati, osim kad ih hrane, kupaju, oblače, pomažu pri zadacima... Od djece se očekuje da budu dobra, zabavljaju se ("Vidi kako lijepe igračke imaš, a ti ih ni ne gledaš!"), a ne da "smetaju"

smo cijeli dan zaposleni. Često smo i poslovno odsutni. Zato tražimo igračku koja će našu malenu najviše obradovati, dugo zabavljati i tako umanjiti njezinu osamljenost. Prodavačica se prijateljski nasmiješi

roditeljima. Tatu djeca rijetko viđaju, jer on ili radi ili se odmara, najčešće onda kad oni već idu spavati. Rad, rad, mora se raditi jer se mora preživjeti! Novca nikad dosta. Toliko smo tim zarobljeni...

"Treba stoga sav proces proizvodnje prilagoditi potrebama osobe i njezinim životnim odnosima, i to u prvom redu kućnoga života, osobito što se tiče majki obitelji, imajući uvijek u vidu spol i dob. Radnicima treba također dati mogućnost da samim radom razvijaju vlastite sposobnosti i svoju osobu. Premda u tom radu upotrebljavaju svoje vrijeme i svoje sile s dužnom odgovornošću, ipak neka svi imaju dovoljno odmora i slobodnog vremena za obiteljski, kulturni, socijalni i vjerski život. Dapače, treba da imaju prilike da slobodno razvijaju svoje snage i sposobnosti, koje možda malo mogu razvijati u svom profesionalnom poslu."

(Dokumenti II. vatikanskog koncila, "Gaudium et spes", Konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu, 67)

- 5. kolovoza je Dan Domovinske zahvalnosti...
- 6. kolovoza je Dan dupina...
- 9. kolovoza je Međunarodni dan domorodaca...
- 11. kolovoza je blagdan sv. Klare, zaštitnice TV jer je umjela duhovnim očima vidjeti dalje od tjelesnog, duhovnog pogleda...
- 22. kolovoza je Dan roda

riječ psihologa:

Savjeti roditeljima

- Povjerenje se gradi održavanjem obećanja.
- Djeca ne smiju služiti za popunjavanje manjaka u roditeljskoj osobnoj sreći i ambicijama.
- Važno je prihvatiti dijete onakvo kakvo ono jest, a ne zahtijevati da se ono ponaša u skladu s roditeljskim fantazijama.
- Djeci se ne smije nuditi svađa kad traže razgovor.
- Djeci treba bezuvjetna ljubav i ne smiju dobivati uvjetnu ljubav.
- Djeca teže svom odrastanju pa ih se ne smije zbog posesivne roditeljske ljubavi prisiljavati da ostaju pokorna djeca prema potrebama roditelja.
- Roditelji, podržavajte se uzajamno. Dijete će biti zbunjeno ukoliko se roditelji ne slažu oko pravila. Budite svjesni da vi uvijek imate ulogu modela vašem djetetu. Djeca uče oponašanjem onoga što vide. Riječi neće imati značenja ako dijete ne osjeća međusobnu ljubav roditelja.
- Smijte se i igrajte s djecom.
- Djeca su po sebi dobra. Treba im samo malo pomoći da budu još bolja.
- Ohrabrujte dijete kad vam povjerava stvari koje su njemu važne.
- Razmislimo o svom vlastitom djetinjstvu kako bismo djetetu pružili ono što sami nismo imali, a željeli smo.
- Dopustimo male pogreške svog djeteta. Pomirimo se s činjenicom da ne možemo imati potpunu kontrolu.
- Razvijajmo rutine. One stvaraju okolinu koju dijete doživljava postojanom i sigurnom; kao npr. redovita molitva za obiteljskim stolom i sl.
- Kada razgovaramo s djetetom važno je da taj razgovor bude u razini oči u oči.
- Jako je važno da dijete stječe samopoštovanje. Ojačajmo dijete tako da mu pokažemo njegovu važnost u funkcioniranju obitelji.
- Dijete treba naučiti priznati pogrešku, a ne optuživati druge. To je važno za sakrament ispovijedi: da zna priznati što nije valjalo.
- Dijete treba naučiti održavati obećanja. A najbolja pouka je primjer roditelja.
- Nauči se govoriti: Volim te... Ti si moj ponos... Znam da možeš... Ta se pogreška može ispraviti... Što misliš o... ?

Roditelji koji zanemaruju odgoj svog djeteta propuštaju neponovljivu priliku da opet budu mladi.

Mr. Dario Miletić, dipl. psiholog

"Lira naiva 2005." u Golubincima

Na poziv Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" i Hrvatske čitaonice iz Subotice, u subotu 25. lipnja susreli su se po treći pjesnici koji pišu i stvaraju na hrvatskom jeziku u Vojvodini.

Po običaju, program susreta ima i duhovni sadržaj koji se ove godine odvi-

primstvu i opsežnom izlaganju te uručila na dar knjige "Lira naiva 2005", na čijoj je naslovnici crkva Gospe Snježne na Tekijama pa je tako i g. Miler bio oduševljen ovom lijepom gestom.

jao u drevnom marijanskom svetištu u Tekijama. U lijepom duhovnom okruženju, a nakon pozdravne pjesme "Čuj nas Majko", pjesnike je pozdravio upravitelj svetišta **mons. Stjepan Miler** koji je govorio o povijesti crkve, slikama, vitražima, obnavljanju crkve... Rekao je između ostalog i to kako je u Petrovaradinu do 1990. godine bilo oko 4000 katolika a danas ih ima oko 1600, te da su oni ostatak ostataka. Nakon ovog izlaganja ravnateljica Hrvatske čitaonice **Katarina Čeliković** se zahvalila na gосто-

Radoš te nekoliko članova Društva. Uz hladno osvježanje izmijenjeno je nekoliko riječi pozdrava u prostorijama HKPD "Tomislav" koje se nalazi pri župi svetog Jurja. Nakon razgledanja mjesne crkve priređen je ručak u kavani "Nostalgija", u srijemskom ambijentu.

Uz glazbu tamburaša pod vodstvom Ilije Žarkovića zapjevali su pjesnici i spojili pjesmom Srijem sa Somborom i Suboticom. Pridružili su se ovom društvu i pjesnik, predsjednik društva **Mato Groznica** i vlč. **Jozo Duspara**.

U Golubincima su pjesnike dočekali domaćini **Ilija Žarković** i tajnik društva "Tomislav" **Ivan**

Katarina Čeliković je zatim podijelila svakom sudioniku na dar pet primjeraka zbirke izabranih stihova "Lira naiva 2005." Nakladnici, a ujedno i organizatori ovog susreta su Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" i Hrvatska čitaonica iz Subotice. Svaki pjesnik je rekao nešto o sebi, netko je i pročitao svoju pjesmu, a Katarina Čeliković je rekla da će sve ove pjesme kao i dosad objavljivati u *Hrvatskoj riječi*, *Zvoniku*, *Subotičkoj Danici*, *Miroljubu* a ponudit će pjesme duhovnog sadržaja i "Radio Mariji" čije se skoro otvorenje studija očekuje i u Subotici. Kad se dovrši kuća, Zadužbina profesora Bele Gabrića, pjesnici bi se u njoj mogli sastajati jedanput mjesečno, pošto je sastanak jedanput godišnje

premao. Sljedeći susret bi se trebao održati negdje u Podunavlju, predložila je Katarina Čeliković.

U holu osnovne škole "23. oktobar" u 18 sati počela je književna večer. Voditeljica programa **Anita** je pozdravila organizatore susreta, kao i goste; zamjenika veleposlanika Republike Hrvatske u Beogradu **Branimira Lončara**, predstavnike Mjesne zajednice, Osnovne škole, župnika... Sudionike susreta je pozdravio i **Mato Groznica** kao i Katarina Čeliković koja je između ostalog pročitala pismo **dr. Andrije Kopilovića** upućeno svim sudionicima susreta. Knjigu je predstavio književnik iz Subotice **Zvonko Sarić**, a nakon toga je svaki sudionik pročitao svoju pjesmu i jednom od gostiju poklonio knjigu "Lira naiva 2005.". Pjesnicima se pridružio i domaći pjesnik **Stevan Vidović-Brica** i pročitao zaista lijepu pjesmu "Bili su nekad salaši stari". Svoj prvi nastup imale su i mlade članice tek osnovane Literarne sekcije pri Hrvatskoj udruzi kulture "Lajčo Budanović" u Maloj Bosni koju vodi **Samenka Mandić**.

I ovaj je susret završio u odličnom raspoloženju i pokazao koliko emocija gaje pjesnici. Kako je je pred putnicima bio duži put, nakon zahvale divnim domaćinima i obećanja da ćemo se vidjeti, krenuli smo prema svjetlima sjevera naše bačke ravnice.

Antun Kovač

Piše: Alojzije Stantić

DAN GOSPODNJI

"I sedmoga dana Bog dovrši svoje djelo koje učini.

I počinu u sedmi dan od svega djela koje učini!" (Post 2,2)

Glavni kršćanski blagdan je nedilja, dan gospodnji. To je i spomen dan Kristovog uskrsnuća i spomen dan stvaranja sveta, opisan u Knjigi postanka. To je i dan kad čovik tilo otpočiva, jel onda kršćanima ne valja radit, a slobodno je obaviti samo nužne poslove oko josaga (blaga) i sve druge poslove kojima bi spričili kaku štetu, nesriću el drugu pošast koja bi mogla nauditi čoviku el zajednici. To je i dan kad je i radna životinja morala otpočivat.

Ovaj nauk opisan u Bibliji, prija tog svetkovan od Židova iz vrmena Mojsija, svetkuju kršćani nediljom, al ga svetkuju i drugi narodi, katkad u drugi dan, ko na priliku Židovi subatom. Taki starovinski nauk spominio je i biskup Ivan Antunović u svom dilu *Slavjan*: "Oni, ma su na koju stranu svieta okrenili i zaputili, svagdje su ipak samo to našli, da tamo živeći narodi, sedmi dan od ostalih dana odlikuju i svetkuju."

Tog adeta, talovanog od svoji stari i danas se drže kršćani, al smo i svidoci da je sve više čeljadi, a med zemljodilcima tušta oni koji rade i nediljom, u žetvi, a katkad i u drugim velikim ratarskim poslovima oko skidanja roda litine. I u ovoj žetvi je bilo tušta zemljodilaca, čak i virnika, da su radili na njivi i drugo koješta oko skidanja roda žita i njegovog smištaja na cigurno. Adet nepošivanja dana gospodnjeg koji se počeo širiti posli II. svitskog rata, na početku trećeg milenija, pridobio je sve više čeljadi koji baš tog dana rade više neg poslendanom. I ne samo u žetvi.

Čeljad koja pamte oko po vika pa i malko više unatrag, u sićanju drže da su dotleg zemljodilci radili ris (ružnu žetvu). Iako je on bio sporiji i trajao dobrim duže od današnje žetve, naši stari su se odreda držali adeta da se neradom i otpočivanjem duše i tila poštiva dan

gospodnji. Onda kad su skoro sve uradili kako su kazali "golim rukama", po adetu su se posla okanili subatom u podne. Posli skromne, često samo soparne užne, tog poslipodna su se latili i spremili avliju, ranu (hranu) za josag, dotirali se, žene podmazale sobe, očupale pilež za nediljnu užnu, sredile svoj dio avlije. U naseljima su spremile i kuću s puta: očistile pendžere, "sidolom" usvitlile kvake, omele stazu ispid kuće.

U vršidbi koja je trajala katkad skoro dva miseca, čeljad na mašinama (vršalicama) su oko podna istirali (ovrli) načet dio žitne kamare i časkom odtabanali kući da se srede za dan gospodnji kojeg će provest sa svojom obitelji.

Prija sedamdeset godina, nediljom posli podne Marija, Blaško, Lozija, Vranje, Veronika Malagurski

Kad je osvanila nedilja u salašima, ratama i većim naseljima, život je počeo smireno. Do sedam sati na šporelju je počelo kuvanje čorbe, starija čeljad su rano išli u crkvu, da reduša što prija nastavi užnu, a mlađi se dotirivali za veliku misu. Po ondašnjem adetu i prija, a najviše posli mise svit je još dobrim osto prid crkvom da razmine ko je šta čuo, ko koga pozdravio i da udivane di će tog posli podna ić u kolo (igranka) el ko gledači u čast (svadba) vidit svatove.

Posli podnovanja virnici koji nisu stigli na svetu misu obično su viru ispovidali pod atarskim križom. Kako i priliči, s malim čokorom (buketom) cviča, u ladu pod križom su molili Boga, stariji na počivalici odmorili noge i očli svojim putom.

Komšije su se po adetu kupili na jednom od salaša, di su žene obaško divanile

svoj divan, stariji muškarci se za astalićom filkali el kartali duraka (zabavno kartanje), a čavrgani (momčići) i mlađi muškarci se zabavili vrepčanjem el "tiranjem krmače" (šuturli), kadgod omiljene zabavne igre mlađi ljudi.

Kad sam bio svinjar, dida su nediljom ujtru i uveče naranili svinje u oboru, pa ji nisam moro čuvat na strniki. Da i ja otpočinem, jel nedilja je dan gospodnji.

Nepošivanje dana gospodnjeg rad velikog posla je samo izgovor da se otpravi kako i priliči: u crkvi obnoviti duševni život i otpočivanjem odmoriti tilo. Nediljni zastoje u radu treba svakom čeljadetu, onda se otarasi poslovni briga, a u društvu svoji najbliži vrime provede duševno ojačan, spreman se uvatiti u kob s onim šta će njim donet poslendan.

Našim starima nauk o pošivanju dana gospodnjeg biskup Ivan Antunović je u *Slavjanu* tumačio: "Na proslavljenje nedjelje je u starom zakonu određeno posvetilište; pa počiem je svaki stvor iz ruku Božjih izašao, zabranjeno je čovjeku u onaj dan, u kojem je Bog odpočinuo, isto raditi." Nije važno dal su baš svi naši stari ovo pročitali, al su se ovog nauka svi odreda držali, pa i oni koji Boga nisu poznavali al i oni koji ga nisu priznavali.

Misto podnovanja ko dite sam s komšinskom dicom išo u do i tamo zagledali, upoznavali život stvorova kaki nije bilo u ravni el u salašu. Probali smo dokučiti di je i zašto gače diviji patak, zašto tako iz trske naglo izleti i još brže natrag uletiti čopor šljuka, uživali u žumberanju (cvrkutanju) tica trščarica, probali smo dokučiti šta šuška u trski, šta se bučka u vodi, brčkali se u mlakoj vodi čistaca (voda brez barski biljaka), jednom riči zavirili smo i uvijek štogod novo vidili i naučili u živoj slikovnici dola. Tamo je drugačiji ajer, kanikulu je lakše durat u vlagom bogatom ajeru, neg u ravni di po najvećoj vrućini "tira baba kozličce". Nažalost, čovik se nastaro da ova pojava nestane zauvijek.

*****

(Tira baba kozličce - je narodni izraz za pojavu u kanikuli kad se, gledano pod sunce, u srid dana u ravni vide 5 do 10 vodorayni tanki krivudavi linija dugački desetak metara, na oko podrug /jedan i po/ do dva metara od zemlje. To je fatamorgana izazvana isparenom vlagom iz zemlje.)

Piše: Stjepan Beretić

Nespojivo je s katoličkom vjerom pristupiti slobodnim zidarima

Lijepi, pa ipak sumnjivi ideali

Slobodno zidarstvo je i danas najveće i najraširenije bratstvo na svijetu. Od srednjovjekovnih cehova zidara čiji su članovi bili kamenoresci, kojima su se u Engleskoj za vrijeme Reformacije počeli pridruživati bogati i ljudi na položaju, nastale su udruge ljudi opredjeljenih za bratstvo, jednakost i mir. Njihovi su sastanci postajali više društveni nego poslovni susreti. Takvi su se cehovi prozvali ložama. A kad se četiri ili više loža udruže, nastaje velika loža. Prva je takva velika loža Engleske nastala 1717. godine u Londonu. Ista je loža dobila ime Velika loža Engleske, koja se smatra majkom svih velikih loža na svijetu. Savez slobodnih zidara je udruženje slobodnih muškaraca na dobrom glasu, koje teži duševnom i moralnom oplemenjivanju, bez obzira na rasu, nacionalnost, vjeru, društveni položaj ili stranačku pripadnost. Zalaže se za odgoj svojih članova u duhu humanizma, obvezuje ih na slobodu savjesti, vjere i duha prema svakome unutar i izvan lože. Slobodni zidari kažu za sebe da masonstvo u domu predstavlja dobrotu, u poslu pošteno poslovanje, u društvu uljudbu, u radu poštenje, za nesretnog sućut, masonstvo je otpor protiv nepravde, u slabosti pomoć, masonstvo je vjernost zakonu, za sretne je ono radost, pred Bogom strahopoštovanje i ljubav.

Uz ateizam napredovalo masonstvo

Pokroviteljstvo nekih članova plemstva nad bratstvom rezultiralo je time da je uzdižuća britanska trgovačka klasa gledala na Slobodno zidarstvo kao na dodatak društvenom uspjehu pa je bratstvo postalo popularno. Slobodnozidarske ideje vjerske tolerancije i osnovne jednakosti svih ljudi bile su u skladu s rastućim duhom liberalizma tijekom 18. stoljeća. Jedno od osnovnih načela slobodnozidarskih redova na engleskom govornom području u svijetu je da je vjeroispovijest osobna stvar pojedinca. Protivljenje od strane Katoličke crkve bilo je uglavnom temeljeno na stavu da je Slobodno zidarstvo svojim

obvezujućim načelima i vjerskom prirodno uzurpiralo isključiva prava Crkve. Posljedica ovoga je da Slobodnim zidarima nikad nije bilo dopušteno organiziranje u nekim isključivo katoličkim zemljama kao što je Španjolska. Nasuprot tome, u Francuskoj je, prateći ateističke tendencije francuske revolucije, bratstvo cvalo.

Masoni su dobili na broju kad su u engleskom govornom području stali organizirati i dobrotvorne ustanove, masonske domove za stare i nemoćne slobodne zidare i njihove udovice kao i sirotišta i škole za djecu članova. Slobodni zidari uče da je obveza pomaganje braći važnija od dužnosti prema Bogu, domovini i svojoj obitelji uz puno poštivanje obveza prema čovječanstvu.

Katolik ne smije biti slobodni zidar

Slobodni zidari imaju svoje specifične obrede. Mnoštvo slobodnozidarskih obreda pojavilo se od 17. stoljeća, ali ih je samo pet značajnijih preživjelo do danas. Dva su slobodnozidarska sustava nazvana obred York ili kaptolski obred i Škotski obred. Osim već spomenutog Wolfganga Amadeusa Mozarta i ruski književnik Lav Nikolajevič Tolstoj je bio mason, te u romanu Rat i mir veliča ideale bratstva. Slobodno zidarstvo teži unapređenju obrazovanja i prosvjećivanja, borbu protiv netolerancije, zastupanje ljudskih prava i osnivanje i podupiranje ustanova od opće koristi. Temelji su slobodnog zidarstva bratstvo, djelotvorno čovjekoljublje bez predrasuda, istinoljublje i rad na samome sebi. Slobodni zidar mora poštivati zakone svoje domovine. On se mora riječju, pismom i djelom svim silama zalagati za dobrobit svoje domovine. Slobodno zidarstvo isključuje priklanjanje Saveza bilo kojoj strani u političkim i religioznim pitanjima.

Crkva ne izopćuje slobodne zidare, pa ipak...

Pa ipak, masonstvo pokraj svih svojih dobrih namjera ne može naići na odobravanje Crkve, zato što slobodno zidarstvo predstavlja jedan vid sinkretizma, a tajnovitost i konspiracija, isklju-

čivost prema ženskom svijetu, stanoviti prijezir, a ponekad i agresivnost prema kršćanstvu, još više isključuje prihvatljivost framasonstva. Zakonik kanonskoga prava iz 1917. ne samo što osuđuje slobodno zidarstvo, već prijeti ekskomunikacijom katoliku koji bi se učlanio u slobodne zidare. Novi zakonik kanonskoga prava iz 1983. godine niti ne spominje slobodne zidare, niti prijeti ekskomunikacijom, ali i dalje ostaje stav Crkve da je slobodno zidarstvo nespojivo s kršćanskom vjerom. U 1. i 3. točki 1. paragrafa 6. kanona čak dokida i kaznu izopćenja iz zakonika 1917. godine. Budući da u Njemačkoj slobodni zidari napreduju brojem, Njemačka biskupska konferencija u jednom dokumentu iz 1980. godine tvrdi da je masonstvo nespojivo s katoličkom vjerom. Tako određuje i dokument Svete Stolice od 26. studenog 1983.

Do Lire Croatice

Od ideje smjele preko Lire naše mnogi se Hrvati stihom odazvaše.

Pa od Subotice i Sombora pošli i uz Podunavlje do Srijema došli.

Da bi rodu milom iako je mali prepoznatljiv obol kroz liriku tkali.

Sada knjiga treća još snažnije zove do Lire Croatice sve poete nove.

Jer će uvijek biti onih što se griju na hrvatskoj riječi dok znan' barjak viju.

Josip Dumendžić Meštar

Piše: dr. Andrija Kopilović

O PAPINOM PRVENSTVU I NEPOGREŠIVOSTI

Zanima me u čemu je papa nepogrešiv i kada je ta dogma nastala.

I. Č., Subotica

Biskupi okupljeni u bazilici sv. Petra na I. vaticanskom koncilu (1869./70.) velikom su većinom glasova (533 za i 2 protiv) izglasali Konstituciju "Pastor Aeternus" (Vječni Pastir) o Crkvi Kristovoj. Ta konstitucija poznatija je kao konstitucija kojom je u trećem poglavlju svečano proglašena dogma o papinu primatu a u četvrtom poglavlju o papinoj nepogrešivosti. Premda su četiri poglavlja te konstitucije s pripadajućim kanonima trebala biti dio jedne puno opširnije konstitucije o Crkvi, prilike u kojima se Koncil odvijao nisu dopuštale da se to ostvari. Ipak, time se ne može umanjiti i osporiti njezina važnost. Da bi se u potpunosti moglo razumjeti zašto je uopće bila potrebna jedna takva konstitucija i koja su idejna strujanja prethodila njezinu izglasavanju, bilo bi potrebno puno više prostora. Ja ću se usredotočiti samo na ono što mi se čini važnim za razumijevanje papina primata i njegove nepogrešivosti slijedeći tu konstituciju. Ta su pitanja za mnoge koncilske oce bila važna jer su smatrali da je primat temelj Crkve i da se to pitanje na koncilu ne smije ostaviti bez odgovora. I premda je u današnjim diskusijama i promišljanjima pitanje mjesta i uloge Petrova nasljednika u Rimokatoličkoj crkvi i u ekumenskom dijalogu zanimljivije a pitanje papine nepogrešivosti čini se najspornijim, istina je da je govor o papinu primatu, ipak, puno značajniji za svakodnevni život Crkve. Je li tom dogmom zapravo papa proglašen "apsolutnim" vladarom Crkve? Neki misle da bi se to moglo misliti ako se uzme u obzir da ne postoje nikakvi pravni okviri koji bi tu moć mogli ograničiti, ali je ipak takvo mišljenje neodrživo ako se u obzir uzmu neke druge izjave. Naime, treće poglavlje jasno daje na znanje da papina moć ne ukida i ne zamjenjuje redovitu i neposrednu jurisdikciju biskupa (DH 3061).

I nakon Koncila pristalice papine nepogrešivosti odbijale su papinu moć definirati kao "apsolutističku". To se ističe i u odgovoru njemačkih biskupa Bismarcku (DH 3112-3116). Ipak, gledajući iz današnje perspektive, teško je oteti se dojmu da je papin primat apsolutis-

tičke naravi, premda se iz teksta dade naslutiti da je ta njegova moć u funkciji očuvanja jedinstva Crkve, jedinstva koje nije lako postići i utvrditi, jednom zauvijek, ali koje isto tako nije plod vlastitoga nahođenja i interesa pojedinaca.

Četvrto poglavlje konstitucije govori o nepogrešivom papinu učiteljstvu. Ta je nepogrešivost na djelu kada papa naučava "ex cathedra" (DH 3074). Što to znači? Odgovor se nalazi u samoj konstituciji. Papa naučava "ex cathedra" "kada vršeći svoju službu učitelja i pastira svih kršćana snagom svog vrhovnog apostolskog autoriteta definira da neka doktrina koja se tiče vjere i morala treba biti prihvaćena od cijele Crkve" (DH 3074). Time je jasno da se nepogrešivo, "ex cathedra", naučavanje razlikuje od privatnih i ostalih papinih djelovanja, čak i ako su učiteljske i pastirske naravi, ako nemaju definitivan i time nepogrešiv karakter. Stoga se u kasnijim teološkim raspravama nikada nije s preciznošću moglo reći koje su papine odluke "ex cathedra" prije I. vaticanskog koncila. Nakon I. vaticanskog koncila to je sigurno slučaj s proglašenjem dogme o Marijinu uznesenju na nebo dok se teolozi spore oko nekih odluka u najnovijem razdoblju. Zapravo, papino je nepogrešivo učenje moguće samo uz pomoć (per assistentiam) Duha Svetoga, a ne radi se o nekom posebnom nadahnuću. Ta je pomoć Duha Svetoga dana ne da bi se naučavalo nešto novo, nego da bi se vjerno moglo čuvati i izlagati po apostolima predanu Objavu, tj. polog vjere (DH 3070). Jasno je da je za takav način iznošenja i čuvanja pologa vjere potrebno i oslušivanje i svjedočanstvo cijele Crkve, pa se stoga i ističe da je i papa vezan na ono što je sadržano u Svetome pismu i apostolskoj Predaji (DS 3069). Danas su teolozi, slijedeći trag konstitucije, suglasni kako je potrebno ispuniti tri uvjeta da bi papino naučavanje bilo "ex cathedra". Ono je moguće: 1) kad papa naučava kao nasljednik Petra upotrebljavajući sav svoj apostolski autoritet; 2) kada se radi o nauku koji se tiče vjere i morala i 3) kada se izričito definira ono što u Crkvi treba biti držano kao predmet vjere.

Na II. vaticanskom koncilu u Dogmatskoj konstituciji o Crkvi "Lumen gentium" snažno je naglašen kolegijalni karakter učiteljstva i međusobna povezanost pape i ostalih biskupa (LG 22). U odnosu na budućnost i perspektivu eku-

menskog dijaloga glede papinog primata važno je istaknuti da papa u enciklici "Ut unum sint" sam ističe da je bit papinske službe "predsjedanje u istini i ljubavi" (br. 97). Shvaćena kao služenje, ona može biti znak jedinstva i vjernosti apostolskoj Predaji, ali je teško očekivati da će druge kršćanske zajednice u svemu slijediti katoličko shvaćanje vršenja toga primata. Stoga će u dijalogu s Crkvama Istoka trebati imati na umu da one u drugom tisućljeću kršćanstva nisu slijedile primjer Rima u razvoju primata, ali se nisu ni zadržale na baštini prvog tisućljeća. Stoga pravoslavne Crkve misle da bi priznanjem papina primata u sadašnjoj formi izgubile stečenu slobodu i samostalnost u odlučivanju te je iluzorno očekivati da priznaju primat u obliku jurisdikcije ili čak kao počasnu funkciju. Neki misle da bi razgovor o toj temi trebalo voditi sa samostalnim Crkvama, a rimski biskup bi mogao, na tragu papina promišljanja, imati ulogu onoga koji bdije nad pravom i strukturama različitih Crkava kako to zajedništvo Crkava ne bi povrijedilo cjelovitost pologa vjere. Budućnost primata u ekumenskom dijalogu, teološki gledano, imat će perspektivu ako se bude više naglašavala biskupska dimenzija i funkcija Petrova služenja po kojem se episkope shvaća kao nadgledatelje čistoće kojom se naviješta riječ evanđelja i služi Isusu Kristu u cijeloj Crkvi. Tada ta služba odgovara kriterijima evanđelja i vjere i može omogućiti dijalog s Crkvama iz reformacije. To se shvaćanje može proširiti i na pravoslavne Crkve jer se primat ne shvaća kao pravna instanca nego kao autoritet koji se brine o redu i pravovaljanosti Crkava i koji poštuje autokefalnost Crkava. Jasno je pri tome da Petrovo služenje u liku rimskoga biskupa treba u toj perspektivi promišljati neovisno od konkretnog načina vršenja te službe, što je danas zapravo najveći kamen spoticanja.

Unatoč svega što sam sada iznio, ostaje posve jasno da je Petrovu službu u Crkvi ustanovio sam Isus Krist. Po nauči Katoličke crkve Papa je stvarni poglavar Crkve i božanskim pravom, onako kako to Sabor definira, posjeduje nepogrešivost u stvarima koje u savjesti obvezuju na području vjere i morala i to onda samo kada naučava kao vrhovni učitelj. To je dakle taj primat kojega je sam Ivan Pavao II. Veliki spomenutom enciklikom stavio jasno pred oči Crkvi i Crkvama ističući da se o načinu vršenja te službe može raspravljati a da se ne dovede u pitanje sama narav službe. Mi, dakle, vjerujemo da je Papa Petrov nasljednik, da je prvi ne samo u časti nego u službi istine i ljubavi i da posjeduje dar učiteljstva "ex cathedra".

Zahvaljujemo našim darovateljima

Kafana - "Duka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Vremena su teška. Svaka pomoć nam je dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

HORVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

Svake treće nedjelje u mjesecu novi broj "Zvonika"

Maksima Gorkog 20 (kod glavne pošte)

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

RENAULT

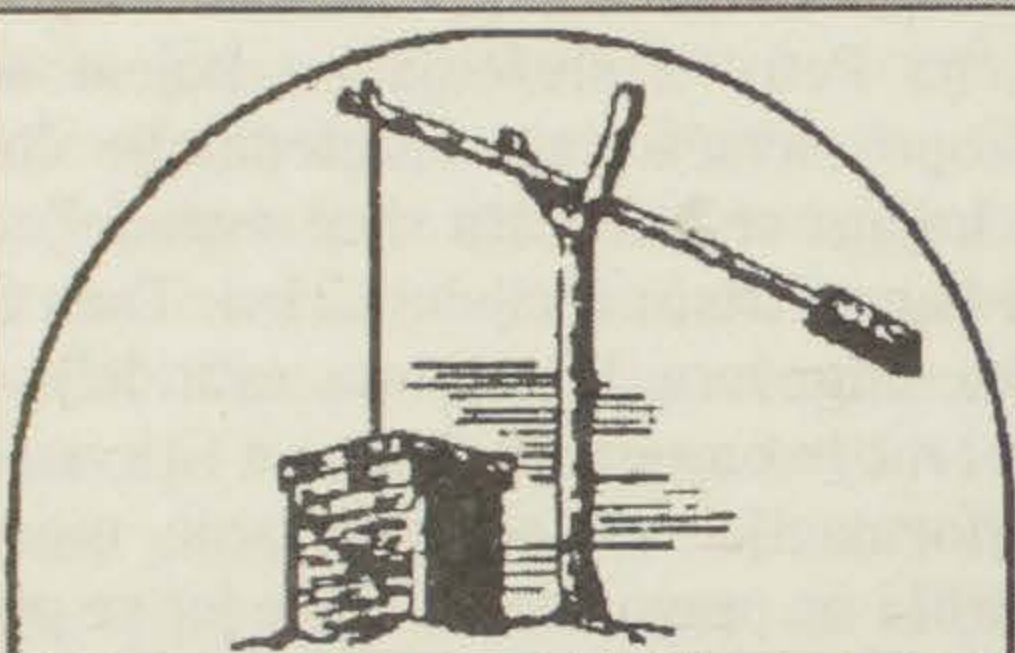

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radlća 51-53
Tel./fax: 024/553-567

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

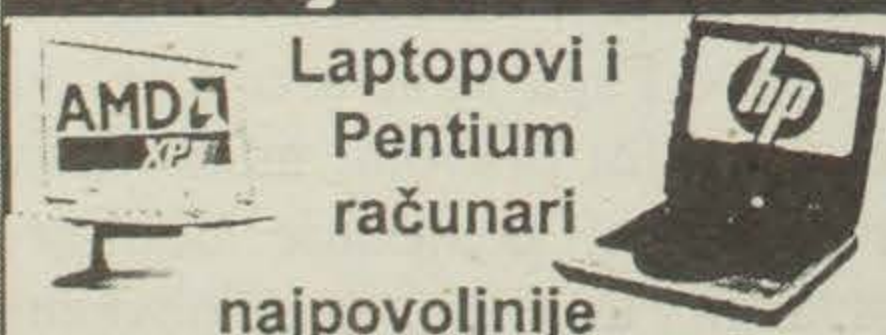
Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

Novo Novo Novo Novo
Dermatokozmetologija

IPL laser najnovije generacije

- za fotopodmlađivanje kože
- lečenje akni
- lečenje strija
- uklanjanje pigmentnih promena
- uklanjanje površnih krvnih sudova
- trajno uklanjanje dlaka - epilacija

Millennium
GSM Centar
Prodaja i **SERVIS**

Laptopovi i
Pentium
računari
najpovoljnije

Mobilni
house1 Klima
uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

**Neka Bog
blagoslovi
sve koji
radom služe
braći
ljudima!**

Internet provajding
Prodaja računara
Instalacija i održavanje računarskih mreža
Pojedinačni i grupni kursevi
(Windows, Word, Excel, Internet)
☎ (024) 555-765 Karađorđev put br. 2. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.yu

E-mail: funero@funero.co.yu

kolpa·san®

SALON KUPATILA

LETNJA AKCIJA SNIŽENJA **10-30%**

Veliki izbor akrilnih kada, masažnih kada, tuš kada, tuš kabina, masažnih tuš kabina, bazena, nameštaja za kupatilo, sanitarije, ugradni vodokotlići, pločica za unutrašnju i vanjsku upotrebu.

PRODAJNI SALONI:

SUBOTICA Banijska 2

tel: **024/ 547-886**

ZRENJANIN Vojvode Petra Bojovića 2

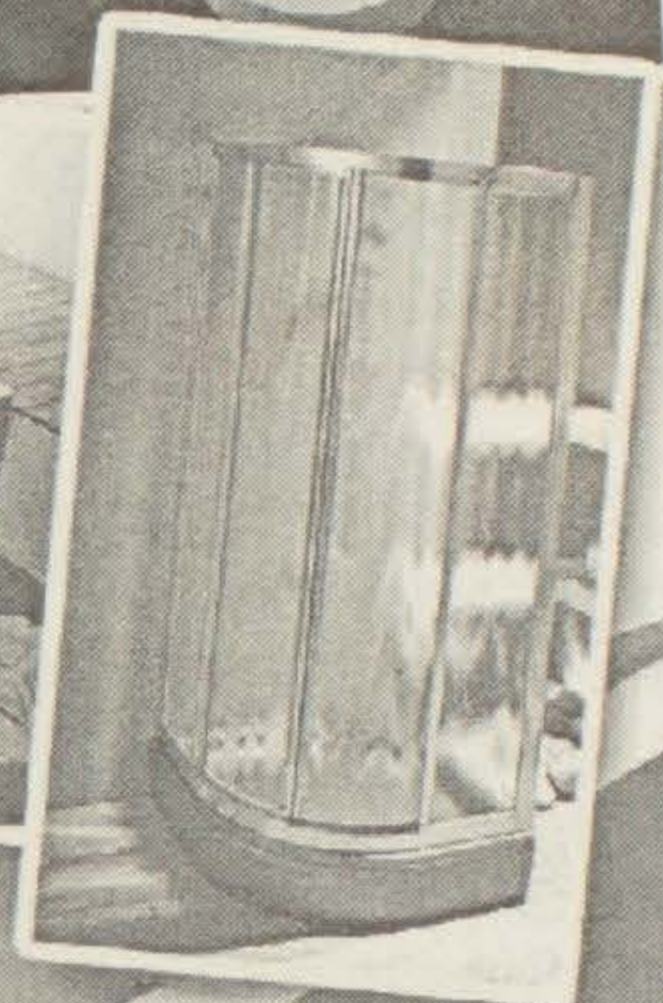
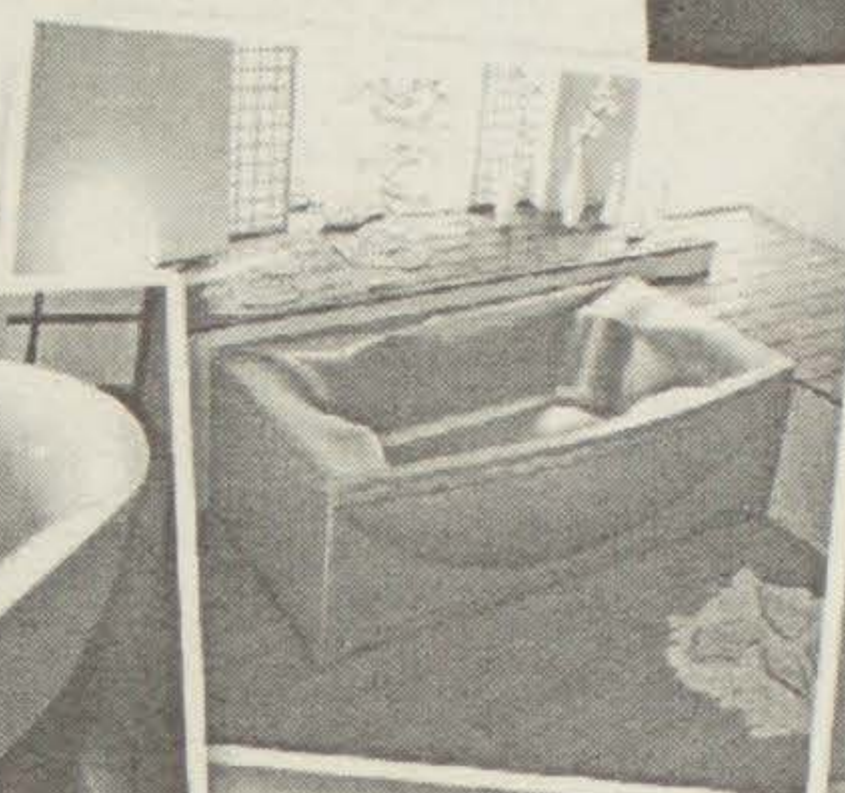
tel: **023/581-590**

NOVI SAD Rumenački put 11

tel: **021/518-092**

NOVI BEOGRAD Dr. Ivana Ribara 135

tel: **011/158-920**

Prvi privatni i registrirani dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"

PALIĆ, Sutjeska 47

Tel: 024 603-640

Mob.: 063 577-350

064 122-87-55

U ugodnoj paličkoj prirodi i zelenilu, u privatnoj kući s lijepim dvorištem, pružamo usluge, stručno i odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih lica; usluge medicinskih sestara; liječničke i specijalističke usluge; njegu starih i nemoćnih lica na terenu (i u vašoj kući).

MONOLIT GRADNJA GRAĐEVINSKO I GRAĐEVINSKO-ZANATSKO PREDUZEĆE P.O.

Adresa: Subotica, Lenjinov park 13
Tel: 024/ 551-685, 553-111
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

Računi:
220-3229-08 Mycro Finance banka
110-401601301333-38 Zepter banka

Hirvivo
Katolikus hetilap
L. évf. I. szám 2002. 05. 18.

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

JULIJA-OPTIKA

KULTURA NOŠENJA NAOČARA
33 GOD. TRADICIJA - STRUČNA USLUGA

- Veliki izbor klasičnih i modernih okvira
- Sunčane naočare od vodećih marki na svetu
- Kontaktno sočivo i sredstvo za održavanje

Uslovi kupovine:
- Gotovinsko plaćanje
- Čekovni kredit
- VISA kartica
- Sindikalna prodaja

VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČARIMA!
24000 Subotica, Braće Radića 6
Telefon: **024/28-482**

OSALADI MAGAZIN

Hitelet

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.yu

www.suboticka-biskupija.info

Slušajte Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku svaku večer od 19-21 sat na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA

94,2 Mhz FM - SUBOTICA
102,9 Mhz FM - NOVI SAD

Hrvatska riječ ČITAJTE "HRVATSKU RIJEČ"

mail: hrvatskarijec@tippnet.co.yu - tel: (024) 55-33-55

MISA ZADUŠNICA
O 5. OBLJETNICI SMRTI
dr. ANE GABRIJELE ŠABIĆ
istoga dana, 12. 08. 2005.
- u Tavankutu 7,30
- u Crkvi sv. Roka
u Subotici u 17,30
- u Zagrebu u franjevačkoj
crkvi, Kaptol 9, u 18,30

POMOZITE
DOVRŠENJE ZADUŽBINE
PROF. BELE GABRIĆA

Nedostaje namještaj i grijanje
Ako želite pomoći, javite se
voditeljici Hrvatske Čitaonice
Katarini Čeliković
(+381 64 211 31 86)
ili u Župni ured sv. Roka
(+381 24 554 896)

ŽARKA MOLBA
PRETPLATNICIMA I ŽUPNICIMA

Lijepo molimo sve župnike i
sve koji primaju i prodaju "Zvo-
nik" da podmire svoje dugove
prema obračunu koji su primili
prije mjesec dana. Već duže vri-
jeme uredništvo ne može podmi-
riti ni osnovne troškove, jer neki
mjesecima pa i godinama nisu
platili "Zvonik". Posljednji broj
"Zvonika", na pr. nismo mogli
poslati poštom na vrijeme jer u
kasi nismo imali ni dinara.
Poštarina je, pak, prije par mje-
seci povećana sto posto. Po jed-
nom broju samo za poštu platimo
21.000,- dinara. Zbog toga smo
već povećali visinu pretplate za
inozemstvo na 30 EU, a vjerojat-
no ćemo morati povećati i cijenu
"Zvonika".

Isto tako molim pojedinačne
pretplatnike da podmire svoja
dugovanja uplatom na navedenu
adresu i na naznačeni način.

Molimo sve prijatelje "Zvo-
nika" da nam pomognu, jer smo
doista u novčanoj krizi, premda -
podsjećam - nitko za svoj rad u
Uredništvu ne prima nikakvu
plaću. "Zvonik" bi davno prestao
izlaziti da samo minimalno hono-
riramo sve one koji pišu i rade u
"Zvoniku". Nemojmo dopustiti
da zbog nemara "Zvonik" pre-
stane izlaziti. Hvala na razumije-
vanju!

Uredništvo

Fotografije u ovom broju
Zvonik
Nada Sudarević

U POVODU SMRTI PETRA SKENDEROVIĆA

OPROŠTAJNI GOVOR G. NACE ZELIĆA!

Dragi Pere,

u ovom žalosnom trenutku oprašta-
jući se s Tobom na Tvojem putu "na onaj
svit" želim kao jedan od najstarijih podri-
jetlom iz Bačke i Tvoj dugogodišnji prijatelj
i suradnik reći nekoliko riječi Tebi kao po-
zdrav, a nama kao podsjetnik.

Peru, tada učenika završnog razreda
već ukinute učiteljske škole u Subotici, upoznao sam davne
1953. godine, kada sam došao za direktora tada hrvatske
osmogodišnje škole u Tavankutu. Zadnji put smo se vidjeli
prije tri tjedna, kada smo ga posjetili u njegovom domu u
Kutini. U tih više od pedeset godina druženja i suradnje puno
toga smo prošli zajedno!

Pere je prvih godina nakon završetka škole radio kao
učitelj u Tavankutu, a nakon diplomiranja na Pedagoškoj
akademiji u Zagrebu radio je kao nastavnik matematike u OŠ
"Matija Gubec" u Tavankutu i u OŠ "Đuro Salai" u Subotici, ali
kratko. Naime, nakon sloma "hrvatskog proljeća", u "čistka-
ma" kojima su bili pogođeni brojni Hrvati u Subotici tzv.
"matičari", nakon više rasprava u radnoj zajednici koje su usli-
jedile počev od listopada 1972. i bezočnih optužbi, kleveta i
šikaniranja rješenjem "Saveta radne zajednice" od 11. svibnja
1973. "udaljen" je s radnog mjesta i isključen je iz škole s
danom 11. kolovoza 1973. Više nije bio "podoban" za rad u
prosvjeti. Ponižen i ogorčen borio se svim pravnim sredstvi-
ma, ali se nije uspio vratiti na rad u prosvjetu i našao se u
sasvim drugom svijetu, svijetu gospodarstva i nastavio je radi-
ti kao trgovački putnik.

Naš zajednički rad odvijao se u HKPD "Matija Gubec" u
Tavankutu, ali i u svezi s organiziranjem javne proslave
DUŽIJANCE od 1968. do 1972., VELIKOG PRELA 1971. i
1972. i drugih priredbi, kao i u svezi s osnivanjem HKUD
"BUNJEVAČKO KOLO" u Subotici i u svezi s drugim brojnim
akcijama hrvatske zajednice. Pere je kao i brojni od nas radio
sve što je bilo potrebno, a koliko je kilometara prešao svojim
automobilom na "svoj račun" vozeći za potrebe Društva u
svezi sa sudjelovanjem Društva na smotrama folkloru,
izložbama čuvenih tavankutskih slikarica "naivki" i "slamarki"
i drugim manifestacijama i priredbama (Zagreb, Beograd,
Kopar, Kostanjevica na Krki, Stari Mikanovci, Ruma i druga
mjesta) nemoguće je izračunati. Svoj rad u voljenom GUPCU
završio je kao predsjednik u studenom 1972. kada je kao i više
nas "matičara" isključen iz Društva i onemogućen mu je dalji
rad.

Ni kasnije, nakon 1990. godine, kada se sporadično uklju-
čuje u rad društva "Matija Gubec" i u rad Demokratskog
saveza Hrvata Vojvodine, nije našao pravo razumijevanje i nije
mu dana satisfakcija za sva poniženja koja je pretrpio.

I da zaključim s nekoliko misli Halila Džubrana: Uvjeren
sam da je Pere, iako je stoički podnosio tegobe svoje teške
bolesti, svjestan brzog kraja postavljao sebi pitanje "kako da
odem u miru i bez žalosti?", jer "dugi su bili dani bola", i rekao
bih i poniženja, koje je proveo među nama, ali uvjeren sam i da
je bio svjestan da je "previše čestica duha razasuo" među nama
i da je s ponosom rekao "ne mogu više oklijevati... moram
zaploviti..."

Dragi Pere, vječna Ti slava i hvala!

Počivao u miru Božjem!

U Zagrebu, 8. lipnja 2005.

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: 024/554-896;

Fax: 024/551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredničko vijeće:

Andrija Anišić,
Stjepan Beretić,
mr. Ervin Čeliković,
Katarina Čeliković,
Marko Forgić,
Ladislav Huska,
Vesna Huska,
Franjo Ivanković,
dr. Andrija Kopilović,
mr. Mato Miloš,
Lazar Novaković,
Jakob Pfeifer,
s. Blaženka Rudić,
Alojzije Stantić,
Mirko Štefković,
dr. Tadej Vojnović

Andrija Anišić
glavni i odgovorni urednik

Franjo Ivanković
zamjenik glavnog
i odgovornog urednika

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Stipe Grgića 58, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- SCG 840 dinara
- inozemstvo - 30 EURA
ili 220 kuna; avionom 60 USD
Pretplatnici iz inozemstva i
R. Hrvatske uplate mogu poslati
pošt. uputnicom ili čekom
na adresu:

Gabrijela Skenderović,
Kneza Trpimira 1/3, 44320
Kutina R. Hrvatska
- tel: +(00) 385 (0)44 681-272

URED HRVATSKOG
NACIONALNOG VIJEĆA
Subotica, Preradovićeveva 4
tel: (024) 556-898 i 553-818

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO"
Subotica, Preradovićeveva 4
tel: (024) 555-589

OD ZVONIKA DO ZVONIKA U BOJI

Prvi put na "Zlatnoj harfi" - djeca iz Novog sada i Bačke Palanke

Krizmanici u Opopu 19.06.2005.

Treći susret bračnih parova jubilaraca u župi sv. Roka u Subotici

Prvopričesnici u Svetozaru Miletiću

Prvopričesnici somborske župe sv. Nikole Tavelića

Grgo i Gabrijela Tikvicki zaslužni za uspjeh ovogodišnjeg takmičenja risara na Bikovu

Počele su dužijance. Sve je spremno za polazak u crkvu - Dužijanca u Starom Žedniku

MLADA MISA VLČ. IVICE IVANKOVIĆA RADAKA

Prva "Pretvorba" novog svećenika

Ivicina Mlada misa u Bunarićkom marijanskom svetištu

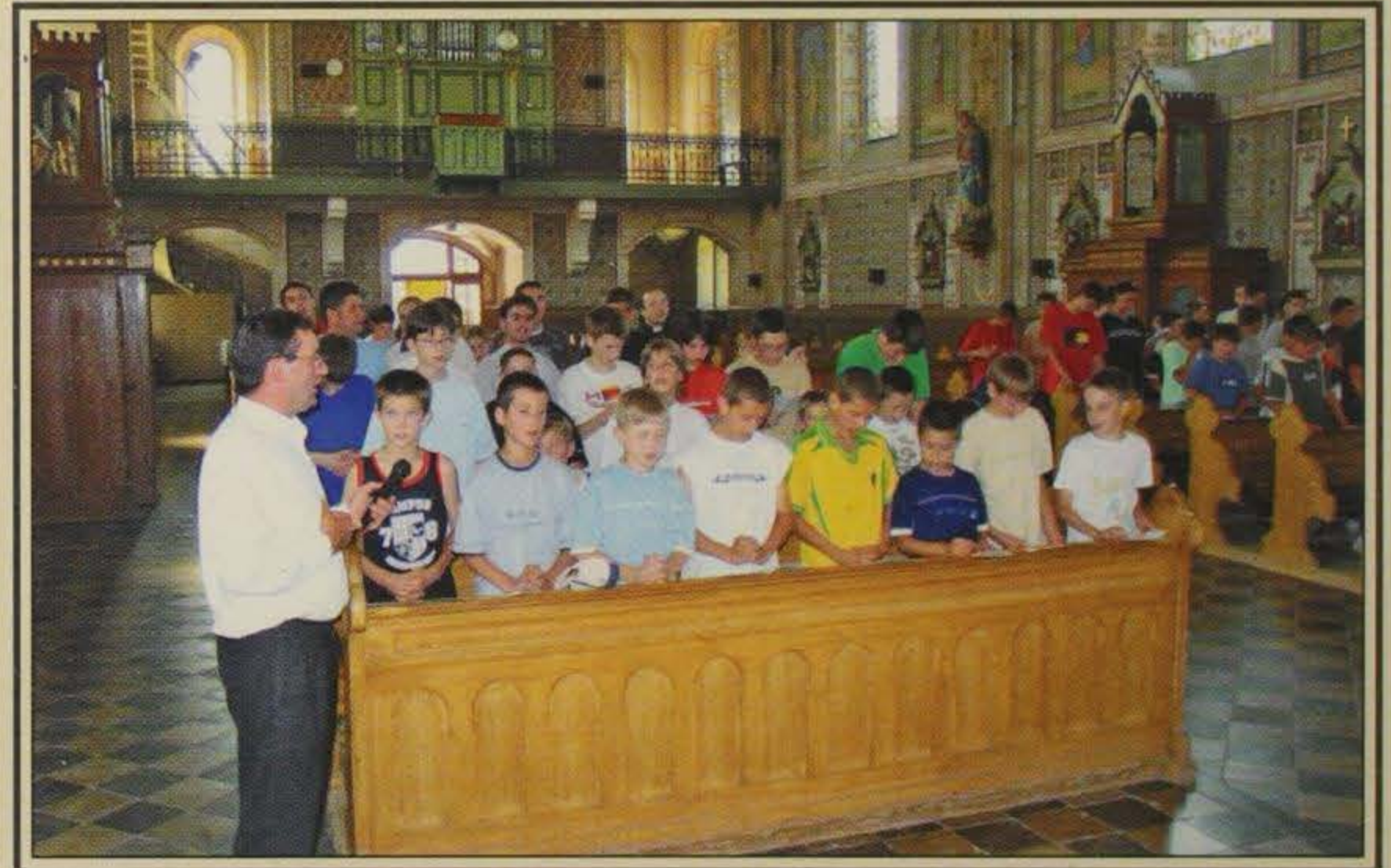
Mladomisnik s djecom i mladima u narodnim nošnjama

Dok je baka s krunicom u ruci bit će i mladomisnika

Jubilarke s. Leopoldina i s. Nada časnom Majkom i susestrama u žedničkoj crkvi

Možda budući mladomisnici - susret ministranata u Tavankutu

Sadašnji "Paulinci" pozdravljaju bivše

"Paulinac", biskup Kiro Stojanov predvodio je Euharistijsko slavlje za sve generacije "Paulinaca"